Cumhuriyet
KİTAP

❑ Fethi Naci bu haftaki 'Eleştiri Günlüğü'nde dergilerin getirdiklerini ve bir öyküyü konu ediniyor ..... *3. sayfada*
❑ Ted Hughes'un son kitabını Şavkar Altınel değerlendirdi ..... *7. sayfada*
❑ Ali Dündar, T. Hatiboğlu'nun 'Üniversite Tarihi'ni değerlendirdi ..... *8. sayfada*
❑ M. Sadık Aslankara , Aslı Erdoğan'ın üç kitabını değerlendirdi ..... *12. sayfada*

"Soğuk Otların Altında"dan "Yaşamak Hatırlamaktır"a Ülkü Tamer

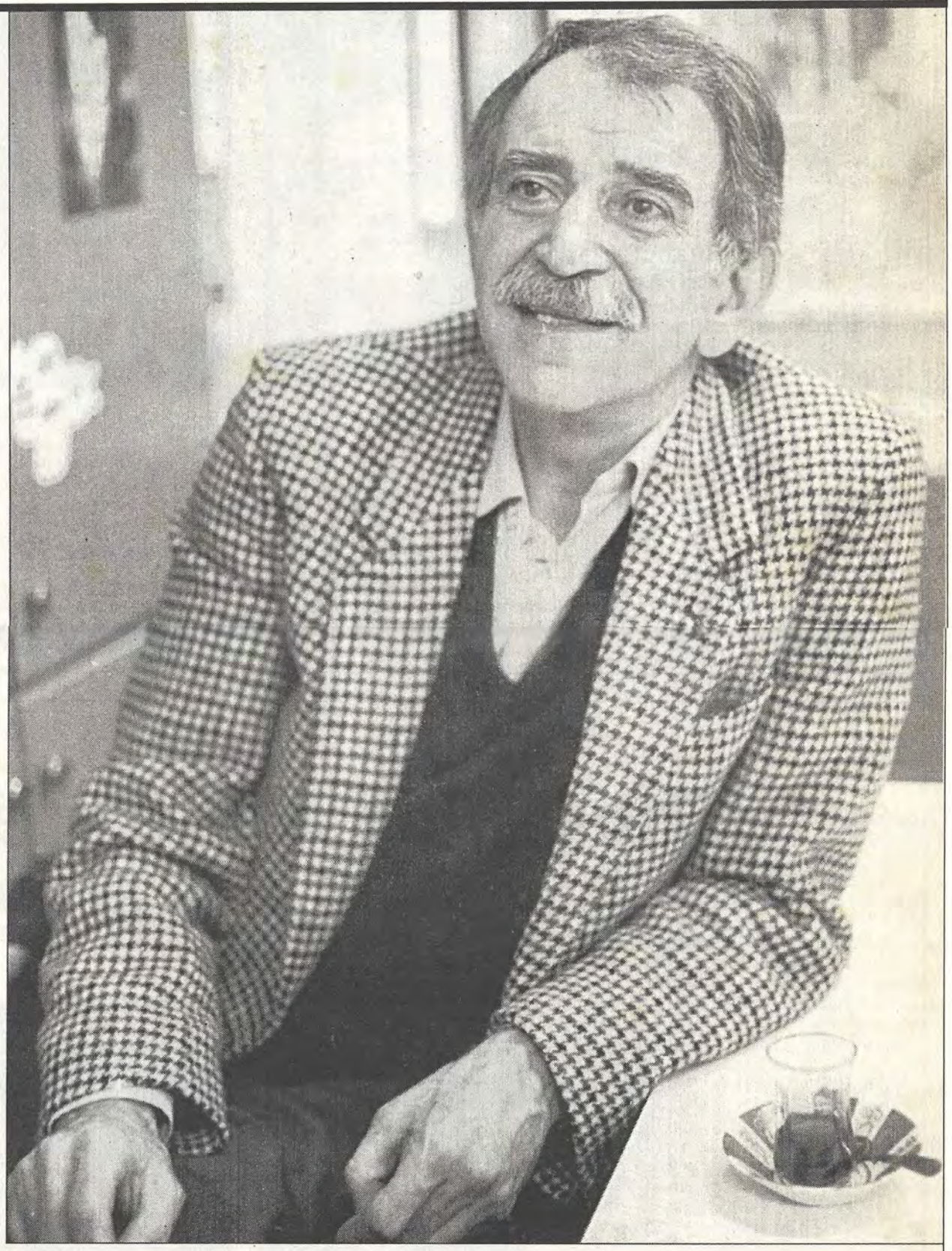

Ülkü Tamer 1937 yılında Gaziantep'te doğdu. İstanbul'da Robert Kolej'i bitirdi. İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü'nde okudu. Özel tiyatrolarda oyunculuk yaptı. Çeviri çalışmalarına yöneldi. Milliyet ve Karacan Yayınları'nı yönetti. Sanat Olayı dergisinin yayın yönetmenliğini yaptı. Edebiyata 1948 yılında tek perdelik bir okul oyunuyla girdi. İlk şiiri ise 1954 yılında Kaynak dergisinde yayımlandı. Şiir çevirilerindeki başarısıyla ve çevirdiği yapıtı sevdiren Türkçesiyle usta bir çevirmen sayılan Ülkü Tamer, İkinci Yeni duyarlığını paylaşan şiirlerinde, soyutlamalara yönelerek yoğun bir imge anlayışı geliştirdi. Edith Hamilton'dan çevirdiği "Mitologya" ile 1965 TDK Çeviri Ödülü'nü kazandı. Tamer; Soğuk Otların Altında, Gök Onları Yanıltmaz, Ezra ile Gary, Virgülün Başından Geçenler, İçime Çektiğim Hava Değil Gökyüzüdür, Sıragöller, Antep Neresi adını taşıyan yedi şiir kitabı yayımladı. İçime Çektiğim Hava Değ l Gökyüzüdür ile 1967 Yeditepe Şiir Armağanı'nı kazandı. Toplu şiirlerini 1994 yılında "Yanardağın Üstündeki Kuş" adıyla yayımladı. "Alleben Öyküleri" adını verdiği öykü toplamı le 1991 Yunus Nadi Öykü Armağanı'nı kazandı. Tamer yaşadıklarından belleğinde kalanları "Yaşamak Hatırlamaktır" adıyla geçtiğimiz günlerde yayımladı. Okurlarını kısa, renkli yolculuklara çıkardığı bu anı parçalarından hareketle şairliği, yazarlığı ve yayıncılığı üzerine konuştuk Ülkü Tamer Usta ile...

BİRHAN KESKİN

- Şair, çevirmen, oyuncu, hikâyeci ve öğretmen, yayıncı... Bunlar benim takip edebildiğim ve tespit edebildiklerim. Bilmediğimiz başka bir yönünüz var mı?

- Aslında var. Benim üyesi olduğum tek dernek ne derneği biliyor musunuz?

- Ne derneği?

- Türkiye At Yarışı Yazarları Derneği. Ben o derneğin üyesiyim.

- At yarışı!..

- At yarışı... Ama hiç at yarışıyla ilgili bir yazı yazmadım. Böyle bir derneğin üyesiyim.. Bunu şunun için söylüyorum, bu saydıklarınız dışında bir de at yarışı meraklısı" diyebilirsiniz. Çok uzun yıllardır...

- Peki bu konuda yazdınız mı hiç?

- Yazmadım. Kısa bir iki röportajım yayımlandı, at yarışıyla ilgili. O kadar...

- Peki. Ben sizin çok çalışkan bir edebiyat adamı olduğunuzu biliyorum. En azından şunu biliyorum: Yetmişin üzerinde çeviri kitabınız var. Ayrıca az önce saydığım şairliğiniz, hikâyeciliğiniz, oyunculuğunuz var. Bütün bu işlerin altından nasıl bir enerjiyle kalkıyorsunuz?

- Bu benim için aslında bir yaşama biçimi. Yani bunların hepsini birden aynı anda yapmıyorum zaten. Böyle bir şey olamaz.

Bir ara oyunculuk yaptım, beş yıl kadar sürdü. Ama neyse ki tam zamanında bıraktım onu çünkü çok kötü bir oyuncuydum. Öğretmenliğim bir buçuk yıl sürdü, yedek subaylığım sırasında. Şu anda benim sürdürdüğüm yazmak ve çeviri yapmak. Onun dışında benim çok başka ilgilerim yok. Dolayısıyla neredeyse bütün

Devamı 4. sayfada.

Mistik, Modern, Çelebi...

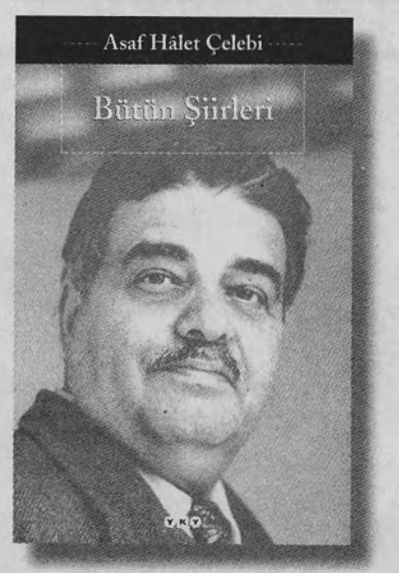

Bütün Şiirleri
Asaf Hâlet Çelebi,
Hazırlayan: Selahattin Özpalabıyıklar
Edebiyat/Şiir, 128 sayfa, 1.hamur,
ISBN 975-363-904-X
Fiyatı: 1.200.000 TL.

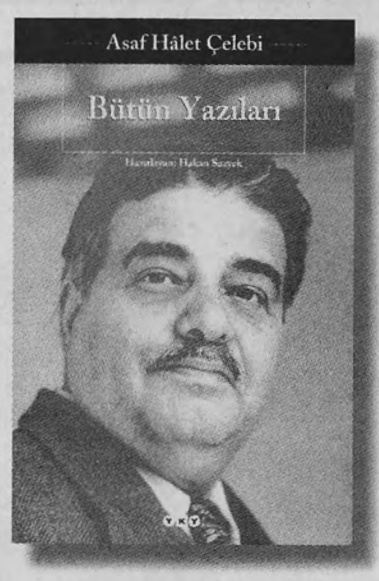

Bütün Yazıları
Asaf Hâlet Çelebi,
Hazırlayan: Hakan Sazyek,
Edebiyat, 538 sayfa, 2.hamur,
ISBN 975-363-698-9
Fiyatı: 2.500.000 TL.

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık San. A.Ş. - 212-280 65 55
Kitabevleri: İstanbul: 212-252 19 12 / 322, İzmir: 232-463 82 90, Ankara: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr - Web Sitesi: www.ykykultur.com.tr

ATR

Sabahattin Ali külliyatından

lirik roman ve "iğneli" yazılar

Kuyucaklı Yusuf
Sabahattin Ali,
Edebiyat/Roman,
218 sayfa, 2.hamur,
ISBN 975-08-0001-X
Fiyatı: 1.500.000 TL.

Markopaşa Yazıları ve Ötekiler
Sabahattin Ali,
Derleyen: Hikmet Altınkaynak
Edebiyat, 152 sayfa, 2.hamur,
ISBN 975-363-842-6
Fiyatı: 1.500.000 TL.

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık San. A.Ş. - 212-280 65 55
Kitabevleri: İstanbul: 212-252 19 12 / 322, İzmir: 232-463 82 90, Ankara: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr - Web Sitesi: www.ykykultur.com.tr

ATR

OKURLARA

"Yaşamım boyunca günlük tutmadım. Not tutmadım. Eş dost toplantılarında oradan buradan anılar anlatılır ya, benimkiler de öyle zamanlarda su yüzüne çıktı.
Bu kitap bir yaşam öyküsü değil. Olsa olsa, yaşamımdan çizgiler. Belirli bir sıra gözetilmeden kendiliğinden beliren renkler.
İçinde 'karakter tahlilleri' yok. Ufacık olaylar var. Başkalarının yaşamlarını bilemem, ama benim yaşamımı böylesine ufacık olaylar belirledi.
Hepsi bu kadar değil elbet. 'Alleben Anıları'yla başlamıştım, bu kitapla sürdürüyorum. Belki bunu başka yazılar, başka kitaplar izler.
Yaşarsam. Hatırlarsam." diyor şiirimizin usta kalemi Ülkü Tamer, anı parçalarını topladığı kitabı "Yaşamak Hatırlamaktır" ın başına yazdığı yazıda. Tamer ustamızdan daha nice kitaplar beklediğimizi belirtelim.
Aslı Erdoğan, edebiyatımızın genç isimlerinden. Şimdiye kadar yazdığı üç kitabıyla kendinden epeyce sözettirdi. Bu kez de Sadık Aslankara arkadaşımız eğildi Erdoğan'ın kitapları üzerine. Oldukça uzun tuttuğu yazısında Erdoğan'ın üç kitabını enine boyuna irdeliyor Aslankara.
Bol kitaplı günler!...

TURHAN GÜNAY

Cumhuriyet
KİTAP
İmtiyaz Sahibi: Berin Nadi ◇ Basan ve Yayan: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş. ◇ Genel Yayın Yönetmeni: Orhan Erinç ◇ Genel Yayın Koordinatörü: Hikmet Çetinkaya ◇ Yazışleri Müdürü: İbrahim Yıldız ◇ Sorumlu Müdür: Fikret İlkiz ◇ Yayın Yönetmeni: Turhan Günay ◇ Grafik Yönetmen: Dilek İlkorur ◇ Reklam: Medya C

Dergilerin getirdiği

1959'da, Ankara'da askerliğimi yaparken, *Pazar Postası* ve *Dost* dergilerine yazıyordum. *Pazar Postası*'nı Muzaffer Erdost, *Dost*'u Salim Şengil yönetiyordu. *Pazar Postası*'ndan aldığım telif ücretini anımsayamıyorum, ama Salim Şengil yazı başına 25 lira verirdi. 1959'un 25 lirasını küçümsemeyin! O zamanlar bir küçük Yeni Rakı 3.5 lira idi. (Büyük'ün fiyatını anımsamıyorum da Küçük'ün fiyatını anımsıyorum... Herhalde eve hep Küçük alıyordum...) 25 lira ile yedi şişe Küçük alınabiliyordu. Ama yedek subay aylığı da, bu küçük telif ücretleri de yetmiyordu. Bereket Salim Amca (Salim Şengil'e "Salim Amca" derdik.), *Dost*'ta, dergilerde yayımlanan yazıları, şiirleri, hikâyeleri de eleştirmemi istedi; bunlar "eleştiri"den çok "değinme" olacaktı; bu değinmeler için de 25 lira alacaktım. (Salim Amca, telif ücretlerini sektirmeden ödeyen yayıncılardandır.) Askerlik süresince o değinmeleri yazdım; askerlik bittikten sonra da bir süre yazdım, ama 27 Mayıs hareketi, bu hareketin sağladığı nispi özgürlük ortamı beni tam sekiz yıl edebiyattan uzaklaştırdı: Ekonomik, toplumsal, siyasal konularda yazılar, kitaplar... *Vatan, Yön, Sosyal Adalet, Akşam,* kurucularından olduğum *Ant*... Bir süre Türkiye İşçi Partisi çalışmaları... 1968'de yeniden edebiyata dönüş.

Dost'taki değinileri "Dergilerin Getirdiği" başlığıyla yazıyordum; *Cumhuriyet Kitap*'ta da aynı başlıkla yazacağım. Cemal Süreya, "Edebiyatın nabzı dergilerde atar." derdi; ben de öyle düşünüyorum. Gerçi son zamanlarda bu "nabız" pek düzenli atmıyor ama dergilerde sözü edilecek yazılar, hikâyeler, şiirler oldukça ayda bir "Dergilerin Getirdiği"ni yazacağım.

Romanlarımızı nasıl değerlendireceğiz?

1997'de, Nilüfer Kuyaş'ın NTV için hazırladığı bir "Kritik" programına Orhan Pamuk'la birlikte katılmıştık.

Orhan, romancı olduğu için, ben de genellikle roman eleştirileri yazdığım için daha çok roman üzerinde konuşmuştuk.

"Türk romanlarını değerlendirirken nasıl bir ölçüt kullanacağız?" sorusuna benim verdiğim cevap şöyleydi: "Bugün Batılı romancıların önlerinde kendi ülkelerinin geçmişteki dev romancıları var; ölçüt, onlar. Bizde böyle bir olanak yok. O zaman Türk romanlarını romanımızın gelişme süreci içinde değerlendirmek, yeni ortaya çıkan bir romancıyı, bir Halit Ziya Uşaklıgil'le, bir Ahmet Hamdi Tanpınar'la, bir Reşat Nuri Güntekin'le, bir Yaşar Kemal'le karşılaştırmak fazla anlam taşımıyor. Bence, romanları değerlendirirken, Türk romanları için ayrı ölçüt, Batı romanları için ayrı ölçüt kullanamayız artık; ikisi için de ölçüt, tek ve aynı."

Orhan, bu görüşe karşı çıkmıştı: "Batı'daki geçmişin o dev romancılarıyla Batı'da günümüzde roman yazanlar da boy ölçüşemiyorlar. Siz, bizi, Batı'nın o eski dev romancılarıyla değil, günümüzün genç Batılı romancılarıyla karşılaştırın."

Orhan'ın sözleri, üzerinde düşünmeye değer sözler. Ne var ki Türk romanı izlemekten vakit bulup da Batının genç romancılarını yeterince izleyebildiğimi söylemek güç.

Bereket, Fransız Dili ve Edebiyatı Profesörü (Konumuz açısından bu uzun unvanı kullanmak gereğini duydum.) Tahsin Yücel, *Yaşasın Edebiyat* dergisinin Ocak 1999 sayısında, çok önemli bir gerçeği açıklıyor. Liz Behmoaras'ın yaptığı konuşmada Tahsin Yücel, "Türk edebiyatı-Batı edebiyatı" karşılaştırmasını yaparken şöyle diyor: "Türk edebiyatı Batı edebiyatına çok yakın, Batı tarafından çok kolay anlaşılabilir nitelikte. Batı'da çıkan -özellikle Fransa'da çıkan- yapıtları izliyorum olanaklarım ölçüsünde, bizimkilerden çok üstün değiller." Ayrıca, şunları da söylüyor Tahsin Yücel: "Yaşlandıkça eski okumalara daha çok dönüyorum sanki. (...) Belki ben de içimdeki romanı bir türlü yazamadığım için dönüp dolaşıp Flaubert'e, Balzac'a, Proust'a dönüyorum."

Tahsin Yücel, Fransız edebiyatını yakından izler; Orhan Pamuk, bildiğim kadarıyla, Amerikan edebiyatını çok yakından izler ama İngilizce yazan, ya da İngilizce'ye çevrilmiş genç romancıları da izler. Orhan, günümüz romanını belki de en yakından izleyen kişi. Tahsin, Fransa'da yayımlanan "yapıt"ları izliyor ve "bizimkilerden çok üstün değiller" diyor; Orhan da, günümüzün yabancı genç romancıları için aynı yargıya varmış olmalı.

O zaman Orhan'ın istediği gibi "bizimkilerden çok üstün" olmayan romancılarla "bizimkiler"i karşılaştırmak, yüksek atlama yarışlarında olduğu gibi, "çıtayı indirmek" olmuyor mu? Batının klasik romanının, sonra modern romanın aşılmaz ya da aşılmamış olduğunu kabul etmek olmuyor mu?

Hikâyede gerçeklik duygusu

Yaşasın Edebiyat'ın bu sayısında Erdal Öz'ün bir hikâyesi var: "Sevgili Acı". Erdal, hikâyesinin adını Çehov'un o ünlü "Acı"sından esinlenmiş; "Sevgili Acı"da Çehov'un "Acı"sından alıntılar var.

"Sevgili Acı", gençliğini unutmuş birinin gençlik hikâyesi gibi geldi bana.

Anlatıcı, üniversite öğrencisi: "Üniversitede dersler saat birde biterdi. Tanışıp beğendiğimiz bir kız oldu mu, son ders bittikten sonrası için, 'Saat bir buçukta' ya da 'Saat ikide' diyerek onu bu güzel kantine çağırırdım. Söyleşirdik." "Bir gün önce okulun bahçesinde tanıştığım Diş Hekimliği Fakültesi'nde okuyan topluca kumral kızla kantinde buluştuğumuz gün, yanımda Çehov'un öykü kitaplarından biri vardı. Son günlerde sürekli Çehov okuyor, öykülerinin büyüsüyle dolaşıyordum. Özellikle bu kitaptaki öykülerden biri beni allak bullak etmişti. Bir yaşlı arabacının öyküsüydü. Adı Acı'ydı."

Anlatıcı, Acı'yı anlatmak ister genç kıza, ama olmaz, "anlatırken öykü bütün büyüsünü yitiriyordu." "İster misin? Okuyayım mı?" der, "Aa, çok sevinirim," cevabını alır, başlar okumaya: "Okurken, ara sıra başımı kaldırıp bakıyor, öykünün onu pek ilgilendirmediğini üzülerek görüyordum. Hiç olmadık bir yerinde, kendimce bir şeyler uydurarak, kısaltıverdim öyküyü, bitirdim. Öykünün bittiğine sevindiğini gördüm. Garsonu çağırdım. Çay, kahve paralarını ödeyip kalktım. Necmiye'yi (genç kızın adı) orada bir başına bırakıp çıktım. Bir kabalık sayılabilir miydi bu yaptığım?" Anlatıcı, bu soruyu, sınıf arkadaşlarından kime sorsa, "Buna yalnızca 'kabalık' demek yetmez, buna düpedüz 'hıyarlık' denir!" cevabını alırdı! Çehov'un bir hikâyesi için hangi delikanlı, ilişki kurduğu genç kızı terk eder! Hele o yıllarda!

Anlatıcı, Tıp Fakültesi'nden "İzmirli Mualla" ile ta ışır: "Sözü dönüp dolaştırıp Çehov'un öyküsüne getirdim. Sonra da kitabı çantamdan çıkarıp okumaya başladım. (...) Hayır, öyküden hoşlanmamıştı. Okumayı kestim, bitirmedim. (Bu defa "kendince bir şeyler uydurarak" hikâyeyi kısaltıp bitirmek gereğini de duymuyor!) Kitabı kapatıp çantama koydum." Sonra, "Bu kızlar ne kadar aptaldılar? Niye bu kadar aptaldılar?" diye soruyor kendi kendine! (O genç kızın duygularını anlatmak gereğini duymuyor anlatıcı!)

Anlatıcının farkında olmadığı gerçek şu: O yıllarda hikâye okumak, şiir okumak genç kızları etkilemek içindi, kendini beğendirmek içindi, genç kızları sınava çekmek için değil. Anlatıcı, genç kızları sevmiyor, kendini seviyor, kendini önemsiyor; "Çehov'u paylaşabileceğim kızı bulmak, onu delicesine sevmek istiyordum; ama o kız yoktu yeryüzünde." sözü inandırıcı değil.

Üniversiteye giriş sınavı gibi sınavlar yaparak aradığı genç kızı bulmak!..

Anlatıcı, belli gençliğini unutmuş...

Çehov'un "Acı"sından alıntıları saymazsak, "Sevgili Acı", gerçeklik duygusundan yoksun bir hikâye; bunun için en küçük etkileme gücü yok.

Sonra, nedir o "Kar *inim inim* yağmaktadır."! Belli, genç kızların ruhu anlatıcıdan intikam alıyor! ■

DÜZELTME

Dergimizin geçen haftaki sayısında, Metin Sözen'in yazdığı Semih Balcıoğlu'nun kitabına ilişkin yazı Sennur Sezer imzasıyla çıkmıştır. Düzeltir, Sayın Metin Sözen ve okurlarımızdan özür dileriz.

"Soğuk Otların Altında"dan "Yaşamak Hatırlamaktır"a

Ülkü Tamer

Kapak konusunun devamı...

vaktimi yazmaya ve çeviri yapmaya ayırabiliyorum.

-Yani sadece hayatınızın belli dönemlerinde...

- Evet, belirli dönemlerinde yayıncılık oldu, oyunculuk oldu, öğretmenlik oldu ama yazmak ve çevirmek hep sürüp gitti.

- Peki. Ben özellikle şiirlerinize yönelmek istiyorum. Gerçi düzyazılarınızda da aynı şeyi yakalamak mümkün; şiirlerinizde ya da düzyazılarınızda hep "çocukça" olan bir taraf var. Sanki çok kötü olan bir durumda o çocuk bile alay ediyor, karşı koyuyor. Ülkü Tamer'in bu çocukla iyi anlaştığını söyleyebilir miyiz?

- Evet, bu galiba kendi içimdeki çocuk. Benim çok tekrarladığım bir söz var, Amado'nun bir sözü. Benim en sevdiğim sözlerden biri: "İnsanın anayurdu çocukluğudur". Bu bence çok doğru, benim de anayurdum çocukluğum..

Ben çok güzel bir çocukluk geçirdim Antep'te. Antep'te doğdum, büyüdüm. Çocukluğum çok iyiydi. Tabii, benim temelimi onlar kurdu, o Antep kurdu. Benim çocukluğum bu kentin izlerini taşımakta, ister istemez. Özellikle çocukluğumun sinemaları... Ben belki edebiyattan çok sinemaya merak duydum.

- Bu şiirlerinizde de var zaten. Şiirlerinizde, anlatılarınızda görsel bir yan var.

- Benim en sevdiğim sanat dalı galiba sinema. Tabii edebiyat da birinci sırada ama sevgi olarak söylüyorum. Özellikle benim çocukluğumun sinemaları, çocukluğumun filmleri, çocukluğumun oyuncuları bende çok büyük izler, etkiler bıraktı. Tabii bizim dönemimizdeki çocukluk, özellikle Antep gibi taşra kentindeki çocukluk ne bugünün çocukluğuna ne de bugünün büyük kentlerindeki çocukluklara benziyor.

Yaratıcı bir çocukluk

- Bir soruyla araya girebilir miyim; o günlerin çocukluk fotoğrafıyla bugünün fotoğrafı arasındaki en belirgin fark nedir?

- Şimdi en belirgin fark galiba bizim dönemimizdeki çocukluk biraz daha yaratıcı bir çocukluktu. Bu kadar büyük olanaklar yoktu. Ne bileyim, bir bilgisayar oyunları, çeşitli birtakım elektronik kolaylıklar yoktu. Yani hazır gelmiyordu hiçbirşey.

- Bu, yaratıcılığı pekiştiren bir şey miydi?

- Yaratıcılığın kaynaklarından biri bu oluyordu. Şimdi benim şiirlerimden birinde de bu var. Mesela çok varlıklı bir ailenin çocuğu gibi sallanan at alır, ona biner, onu at olarak görür. Yoksul çocuk ise bir sopayı eline geçirdiği zaman onun üstüne binip koşturmaya başlar. O sopa onun için artık bir attır. Yani bunlar yaratıcılığın ip uçlarıdır.

Biz çocukluğumuzda, bugünün olanakları olmadığı için, biraz daha yaratıcı olmak mecburiyetindeydik. Mesela bir sopanın üstünde koştururken, Antep'te bir sopanın üstüne binmiş bir çocuk değil de çok ünlü bir kovboyduk. Ya da elimize bir sopa alıp kılıçlaşmaya başladığımız zaman birer Errol Flynn oluyorduk, denizlerde korsanlar oluyorduk. Şimdi bilgisayar başına geçip bir iki tuşa basınca dünyalara girmek mümkün. Bizim dönemimizde böyle bir şey yoktu. Biz keyifli yaşayabilmek için yaratıcılığımızı harekete geçirmek zorundaydık. Burada tabi en belirgin kaynağımız da sinemaydı. Sinemadan başka bizim hiçbir eğlencemiz yoktu.

- O dönemden hatırladığınız, en sevdiğiniz filmler hangileri?

- Tabi, bir kere o zamanın kovboy filmleri, E. Flynn'in filmleri... Daha çok serüven filmlerine bayılırdım. Yüzlerce film var, mesela bir King Kong filmini ben en aşağı yirmi kere görmüşümdür.

- Kaç yaşındaydınız?

- İlkokula gidiyordum...

-Yani bugünün çocukları teknolojiye bağlılar, şöyle bir şey diyebilir miyiz?

- Birçok şey hazır geliyor, yapılmış olarak geliyor onlara.

- Çocukluğu besleyen şeyler, o imgelem, düş kurma, hayal zenginliği bugün yitirildi mi?

-Yitirilmedi de belki biraz daha az yaşıyor onu. Şimdi çok renkli bir dünya var önünde, demin söylediğim bilgisayar oyunları gibi başka birtakım olanaklar... Fakat o renkli dünya çocuğun iç dünyasını biraz daha renksiz kılıyor çünkü o yaratıcılık daha az harekete geçiyor.

Tabii, her dönemin kendi değerleri var, bizim dönemimizde öyleydi, bugün böyle, yarın belki başka türlü olacak. Ben bunu, bizim çocukluğumuz daha iyiydi şimdiki çocuklara yazık anlamında söylemiyorum. Bugünün çocuklarının da kendi değerleri var. O değerleri yarına taşıyacaklar onlar da. Biz başka şeyleri taşıdık kendimizle birlikte, onlar başka şeyleri taşırlar, yarının çocukları başka şeyler taşıyacaklar.

- Ama sonuçta, sizin çocukluğunuzla bugünün çocukluğu arasında çok belirgin bir fark var.

Yaşamak Hatırlamaktır/ *Ülkü Tamer/ Yaşantı/ Yapı Kredi Yayınları/ 163 s.*

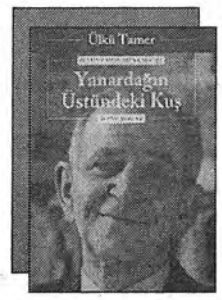

Yanardağın Üstündeki Kuş/ *Ülkü Tamer/ Toplu Şiirler/ Yapı Kredi Yayınları/ 267 s.*

- Ben, benim zamanımdaki çocukluktan, çocukluğumdan memnunum. Bugün çocuk olmak istemezdim. Birçok şey hazır gelmedi, ben benim çocukluğumu yeğlerim.

- Peki, ilk şiir yazdığınız yıllara değinmek istiyorum. Ne zaman ve nasıl başladı? Az önce anlattığınız gibi renkli bir çocukluk geçirdiniz ve ilk ne zaman şiirle yüz yüze geldiniz?

- Ben şiirle ilkokulda yüz yüze geldim. Okumayı çok severdim. Annem okurdu, kitap okumayı seven bir insandı, babam çok fazla kitap okumayı sevmezdi. Az kitap okurdu ama sürekli gazete, dergi okurdu; özellikle bizim çok okumamızı sağlamak için büyük bir kitaplık hazırlamıştı. Remzi Kitabevi'nin dünya klasikleri, MEB'in klasikleri, başka yerli, çeviri romanlar... Yani öyle bir kitaplık vardı ki ben daha ilkokuldayken evimizde Dostoyevski'ler, Tolstoy'lar, Çehov'lar, Dickens'lar...böyle büyük bir hazine vardı evimizde. Biraz daha büyüyünce ben elimin altında böyle bir hazine buldum. Okumayı da seviyordum, dolayısıyla ben o hazineden elbette çok yararlandım.

Şiirle ben ilkokulda tanışmaya başladım; şiir okurdum, annem de bana okurdu, ben yazmaya çalışırdım, uydurma birtakım şeyler... Bu ortaöğrenimim sırasında da sürdü. Kolejde ben okumaya başladığım zaman kısa sürede tabi ilgilere göre arkadaşlıklar beliriyor, bizde de hemen böyle bir arkadaş topluluğu beliriverdi. Anıl Meriçe li,Spiro Kosto, Güner Olgun, ben... Edebiyatla ilgilenen daha çocuk yaşta kişiler bir araya geldik, edebiyat konuştuk, şiirler okuduk, yazmaya çalıştık. Okul sıralarında başladı benim şiirle ilişkim.

-Yani kolej sıralarında?

- Kolej sıralarında ama tabii ilkokulda da uydurma şeyler yazıyordum. Bu biraz daha bilinçli bir şekilde yazılmaya başladı. **Pazar Postası**'nda ilk şiirlerim çıktığı zaman ben kolejde öğrenciydim. Benim ilk şiirim **Kaynak** dergisinde yayımlandı, 1954'te. O sırada kolej öğrencisiydim ama daha sonra düzenli biçimde çıkmaya başlaması da yine kolej yıllarına rastlar.

- Çok uzun zamandır yeni bir şiir kitabı yayımlamadığını biliyorum. Yanılmıyorsam 1986'daki Antep Neresi kitabıydı en son.

- Antep Neresi, Yanardağın Üstündeki Kuş'un bir bölümüydü. Toplu şiirlerle birlikte yayımlanmıştı ilk kez.

"Korkulu ustalık"

-Yani oniki, onüç yıldır yeni bir kitap yok. Peki, yeni bir kitabın müjdesini verebilecek misiniz?

-Müjde demeyeyim ben buna da var, yeni bir kitap var. İlkbaharda yeni bir şiir kitabı olacak. Ben çok şiir yazan biri değilim, az şiir yazıyorum. Ben şeyden çok korkuyorum; şiir yazarken, bir yerde o "korkulu ustalık" denilen şeyden çok korkuyorum. Belirli bir konuda insan artık çok rahat yazmaya başladığı zaman ben ondan kaçınmaya çalışıyorum. Başka acemiliklerin peşine düşüyorum. Yazdıklarımın, araya kopya kâğıdı konmuş gibi, birbirini tekrarlamasından çok korkuyorum. O yüzden ben bir konuda böyle yazacağım artık yazdım dediğim zaman başka şeyler arıyorum.

- Belki bu özelliğiniz dolayısıyla hayatınızın bir döneminde yayıncılık, oyunculuk yaptınız?

- Tabi, tabi... Bir de sanatçının çok geniş ilgi alanlarının olmasından hoşlanıyorum. Bakıyorum bir filmci sadece filmini düşünüyor, bir yönetmen sadece sinemayı düşünüyor, bir ressam sadece renklerle ilgili... Ama bir de öyle sanatçılar var ki, benim tanıdığım çok sanatçı var böyle, karikatür yapıyorsa edebiyatı da biliyor, sinemayı da çok iyi biliyor, tiyatroya gidiyor... Ne bileyim ilgi alanı ne kadar geniş olursa ben o kadar başarılı olacağına inanıyorum.

- Bütün bu geniş ilgi alanı ve hareketli hayat içerisinde şiire dilediğiniz kadar vakit, ayırdınız mı, ayırabildiniz mi?

- Ayırıyorum. Şiire vakit ayırmak demek belli bir saatte masa başına geçip yazmak demek değil sadece, şiiri yaşamak. Ben günümü yaşarken şiiri de birlikte yaşıyorum, onun için elbette ayırıyorum. Yani o benim için hep var.

- Evet bu noktada bana göre de iki türlü yazar var. Biri odasına kapanıp sadece kendi yazdığıyla ilgili, öteki ise dışarıdaki hayatla ilgili...

- İşte ben o tür yazarları seviyorum, insanları seviyorum. Konuşmamızın başında At Yarışı Yazarları Derneği üyesiyim dedim, at yarışlarına giderim dedim, bu da yaşamımın içindeki renklerden biri. Yani benim at yarışçılarıyla ahbaplıklarım var, sinemada teknisyenlerle ahbaplıklarım var, Antep'teki çocukluğumdan kalan birtakım kişilerle ahbaplıklarım var. Ben oturduğum evden sokağa çıktığım zaman bakkalından, manavından ganyan bayiine kadar, eczacısına kadar herkesle ahbaplık ediyorum, ☛

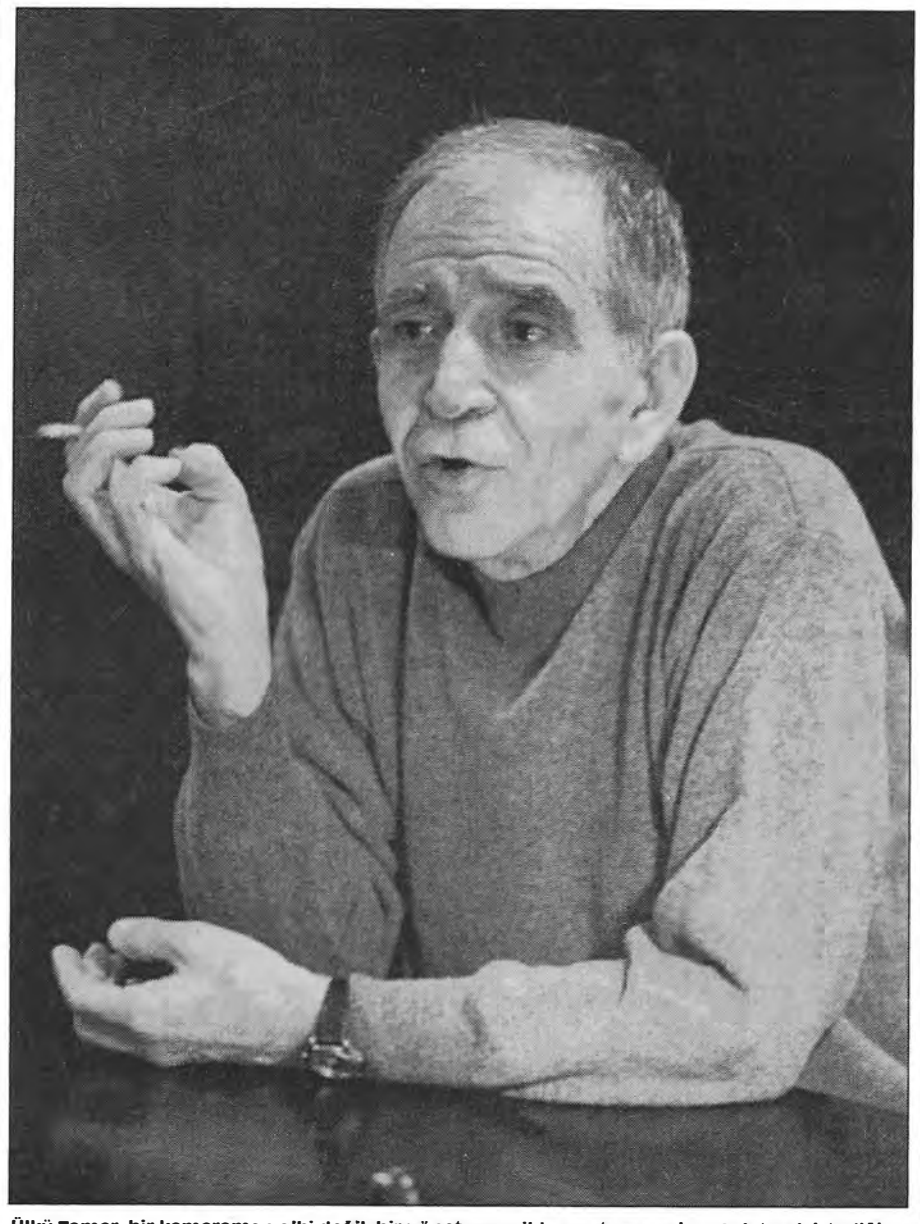

Ülkü Tamer, bir kameraman gibi değil, bir yönetmen gibi yansıtıyor anıları. Anlatmak istediği olayı, olguyu anıların çevresine serpiştirerek.

çene çalıyorum.

- Hayattan kopmamak gerekiyor...

- Benim sevdiğim yazarlar da böyle yazarlar. Tabi çok büyük yazarlar var, Marcel Proust... Ama mesela bir Hemingway'i, Jack London'ı çok daha fazla seviyorum.

- Hazır yeri gelmişken bir şey daha sormak istiyorum size. Bana göre Ülkü Tamer şiirinde üç ana unsur var ki bu açıklamalarınızın üstüne oturacak bir şey. Bir toplumsal coğrafya var, bu birçok kitabınızda çok belirgin, halk edebiyatı ya da folklora yakın söyleyişler var, biçimler var. Bir de çok genelini kapsayan, bütün kitaplarınızda bir ironi unsuru var. Toplumsal coğrafya sizin sokaktakiyle, dışardakiyle birebir ilişki kurmanızdan kaynaklanan bir şey. Peki diğer iki unsur, halk edebiyatı ve ironi üstünde biraz konuşabilir miyiz?

- Halk edebiyatı dediğiniz zaman ben onun kaynaklarını yine Antep'te ararım, toprağımda ararım. Bir de şimdi şöyle bir şey var; ben Antep'te doğdum, büyüdüm, okulu bitirdim ve sonra kendimi bambaşka bir ortam içinde buldum. İstanbul'da Amerikan Koleji'nde yatılı öğrenci olarak buldum. Biraz daha büyüdüğüm zaman kendimi Anglo Saxon edebiyatının, Amerikan edebiyatının içinde buldum. Ezra Pound'lar, T.S. Eliot'lar... Bunlardan etkilenmemek mümkün değil. Ders olarak da, kütüphanede kitap olarak da onları okudum sürekli. Çok iyi öğretmenler vardı, onların etkisiyle onları okuyorsunuz, onları anlamaya çalışıyorsunuz, onları seviyorsunuz ve onlar gibi yazmaya özeniyorsunuz tabii ki.

Daha sonra, yaşamın içine atılınca, insan kendi kaynağına, toprağına, kendi anayurduna dönüyor ve o zaman çok büyük bir zenginlikle karşılaşıyor. Mesela bir Karacaoğlan'ı elbette okumuş oluyorsunuz ama onu adeta yeniden keşfediyorsunuz, Pir Sultan'ı, Seyrani'yi... İnsan daha durmuş oturmuş oluyor o zaman. Bende böyle oldu. Yıllar sonra tekrar anayurduna dönmek gibi bir şey.

- Peki ironi?

- İroni, belki yaradılışla ilgili diyebilirim. Benim yaşamımdan gelen, kaynaklanan bir şey olabilir.

Genç şairleri değerlendirmek

- Bugünün şiiriyle ilgili olarak herkes bir şeyler söylüyor. Bunca zamandır yazan, şiirle içli dışlı olarak siz neler söyleyebilirsiniz?

- Bugün yazılan şiiri seviyorum aslında. Şöyle bir şey anlatayım ben. Biz kolejdeyken edebiyat yıllığı çıkarıyorduk. İzlerimiz adında. Edebiyatla ilgilenen yedi sekiz arkadaştık. yıllıkta şiirlerimiz yayımlanınca Fazıl Hüsnü Dağlarca'ya götürdük, büyük bir edeple "Biz şiir yazıyoruz, ne dersiniz?" diye. Aldı dergiyi kapağın içine adlarımızı yazdı; Anıl Meriçelli, Spiro Kosto, Güner Olgun, ben... Yazdı ve dedi ki "Ben on yıl sonra bu dergiye tekrar bakacağım. Bakalım içinizden kaç tanesi yazmayı sürdürüyor, kararımı o zaman vereceğim." Biz o zaman kırıldık, bozulduk ama son derece haklıymış. Bugün o listeden sadece iki kişiyiz. Anıl'la ben kaldık yazmayı sürdüren, ama iyi ama kötü... Benim şiirlerim yayımlanmaya başladığı zaman da birçok parlak şair vardı fakat birkaç yıl sonra sesleri solukları kesildi. Ben onun için bugünün genç şairlerini değerlendirirken, sevdiğim tek tek şiirler oluyor ama biraz daha beklemek istiyorum. Kimler sürdürecek, kimler gerçekten bir şair olarak belirecek. O zaman geldiğinde de artık durmuş oturmuş şairler oluyor, artık genç şairler olmuyor.

Benden daha genç kuşaktan sevdiğim çok şair var, uzun uzun sayabilirim, hepsini büyük bir keyifle okuyorum.

- Peki en yeni kuşaktan?

- En yeni kuşaktan da seviyorum, tek tek şiirler seviyorum ama o en yeni kuşaktan olanları birer şair olarak belirmeleri için biraz daha beklemek gerekir diye düşünüyorum. İlk şiirlerini yayımlayan çok yeni isimler okuyorum ama onları şair olarak değerlendirmeyi birazcık erteliyorum.

4 Ocak '98

- Bir deneyim galiba...

- Ama doğru bu. Onlar da şair olarak belirdiği zaman zaten en yeni kuşak olmuyor. Onlardan çok daha yenileri çıkmış oluyor.

- Benim bir de sizin şiirinizde ilgimi çeken, belki bu çocukluğunuzla ilgili, kitaplarınızı okurken sanki yer yer bir doğabilimcinin gözlemleriyle karşılaşıyoruz. Dağlar, göller, sıradağlar, bazı hayvanlar, kuşlar, çiçekler... Bunların da sanıyorum Antep'le ilgisi var.

- Antep'le ilgisi var, çocukluğumun sinemasıyla ilgisi var, yolculukla ilgisi var. Ben bir zamanlar yılda en aşağı altı kere İstanbul-Antep arası gider gelirdim. O zamanlar uçak, otobüs, ekspres yok, posta treniyle iki gün iki gece sürerdi, otura rak. Tıklım tıklım koridorlar, adım atmanın imkânı yok ve sürekli Toroslar, ovalar, yaylalar görürdük. Ayrıca ben otuzaltı saat gecikmeyle de gittiğimizi biliyorum, yani neredeyse üç buçuk günde İstanbul-Antep yaptığımı biliyorum. O yolculuklar da beni çok etkilemiştir, çok renkler katmıştır benim çocukluğuma.

- Yolculuk duygusunun özel bir yeri var mı peki sizin şiirinizde?

- Özel bir duygusu... Bilmiyorum.

- Geçtiğimiz günlerde, YKY'den bir kitabınız çıktı; Yaşamak Hatırlamaktır.. Bu kitapta hayatınızdan küçük küçük detaylar, öyküler, renkler var. Bu kitabın en sonunda "Düş" adlı bir son söz var. O bölümü okuduğumda aklıma gelen ilk şey sizin yine çeviriye olan düşkünlüğünüzdü. Sanki Ülkü Tamer şiirden çok çeviriye meraklı?

- Meraklı değil aslında. Ben yaşamımı uzun yıllar çevirmen olarak sürdürdüm. Yani yaşamak için çeviri yapmak zorundaydım. O kitabın sonundaki düşü de gerçekten gördüm. Aslında düş değil kâbustu o. Çünkü sürekli çeviri yapıyorsunuz, sürekli yetiştirmek zorundasınız; vereceksiniz, paranızı alacaksınız, yaşamınızı sürdürmek zorundasınız, yani böyle bir yetiştirme telaşı.

Bazen içinize sinmediği zaman ya da çevirdiğiniz kitapla yıldızınız barışmadığı zaman büyük bir azaba dönüşüyor yaptığınız iş. Ama söz vermişsiniz, yetiştirmeniz gerekiyor çünkü paranızı alacaksınız. Yani böyle karabasanlı bir süreç o.

- Yani "Düş" yerine "Kâbus" mu koymak gerekiyordu?

- Aslında öyle ama yine de düştür...

- Peki şu anda çeviri yapmaya devam ediyor musunuz?

- Çeviriyi çok seyrek yapıyorum. Radikal'de Cumartesi Notları diye haftalık yazım yayımlanıyor, onları yazıyorum. Çeviri de ancak çok keyif duyduğum bir şey olursa yapmak istiyorum. Şimdi yine divan şiiri üstüne çalışıyorum, yine YKY'de yayımlanacak. Divan edebiyatından kırk şiir... Yani antoloji değil. Kimse kalkıp da Baki'den niye hiç yok da Esrar Dede'den beş tane şiir var diyemeyecek. Onları günümüz Türkçesiyle vezinli kafiyeli çeviriyorum, orijinalleriyle karşılıklı basılacak. Aslında çeviri gibi ama yer yer yeniden yazım gibi de.

- Bugüne kadar çevirdiğiniz kitaplar arasında çok isteyerek ve zevkle çevirdikleriniz var mı?

- Var tabii, birçok kitap var. Mesela Hemingway, Edita Morris ya da... Çok büyük keyifle yaptım, yani birçok şeyi ben severek yaptım.

- Hemingway'ın kaç kitabını çevirdiniz?

- Birçok kitabını çevirdim. Bir öykü kitabını, **İhtiyar Adam ve Deniz, Sal**'ı çevirdim. Hemingway'in öyküleri benim için ulaşılmaz düzeydeki öyküler. Edita Morris'in kitaplarını çok büyük bir keyifle çevirdim. Zaten **Yaşamak Hatırlamaktır**'da Edita Teyze'nin de rolü var. Çok iyi, çok onurlu bir yazardı, onu tanıdığım için çok şanslıyım.

- Evet kitabınızdan hatırlıyorum, evini kullanmıştınız galiba..

- Evet evet.. Edita Morris'in **Sana Sevgiler** kitabını çevirmiştim, sonra ahbap olduk. Ben gittiğimde Paris dışında bir köyde oturuyorlardı, Paris'teki evlerinin anahtarını da bana verirlerdi. Kocası kusursuz, inanılmaz mükemmel bir insandı. Edita Moris çok da iyi bir romancıydı, yazık ki bizde fazla tanınmıyor. Ben yayıncılığım sırasında onun **İspanya Yolu** diye bir kitabını yayımladım ama öbür kitaplarının çıkmaması da yazık.

- Siz çevirmeyi düşünmediniz mi o kitabın dışında?

- Olmadı. Edita Morris'in de başka kitapları var bende, çevrilemedi. Günün birinde yine romanlarını da çevirmek istiyorum. O kitabı da ben çevirmedim zaten, Armağan İlkin'e çevirttim ve yayımladım, Milliyet Yayınları'ndan.

- Ben son bir soruyla söyleşiyi noktalamak istiyorum. Önümüzdeki ilkbaharda çıkacak olan kitabınızın adı belli mi?

- Sanırım **Günlerden Sevdalardan** olacak. Yeni bir şiir kitabı...

- Önceki şiirlerinize yakın bir çalışma mı, yoksa, uzun bir ara oldu çünkü...

- Yani temel olarak aynıdır da ufak tefek değişiklikler vardır.

- Bir Ülkü Tamer şiiri...

- Herhalde, çünkü yazar aynı olunca yazılanlar çok fazla değişmiyor.

- Peki, teşekkür ediyorum o zaman ben size.

- Ben de teşekkür ederim. ■

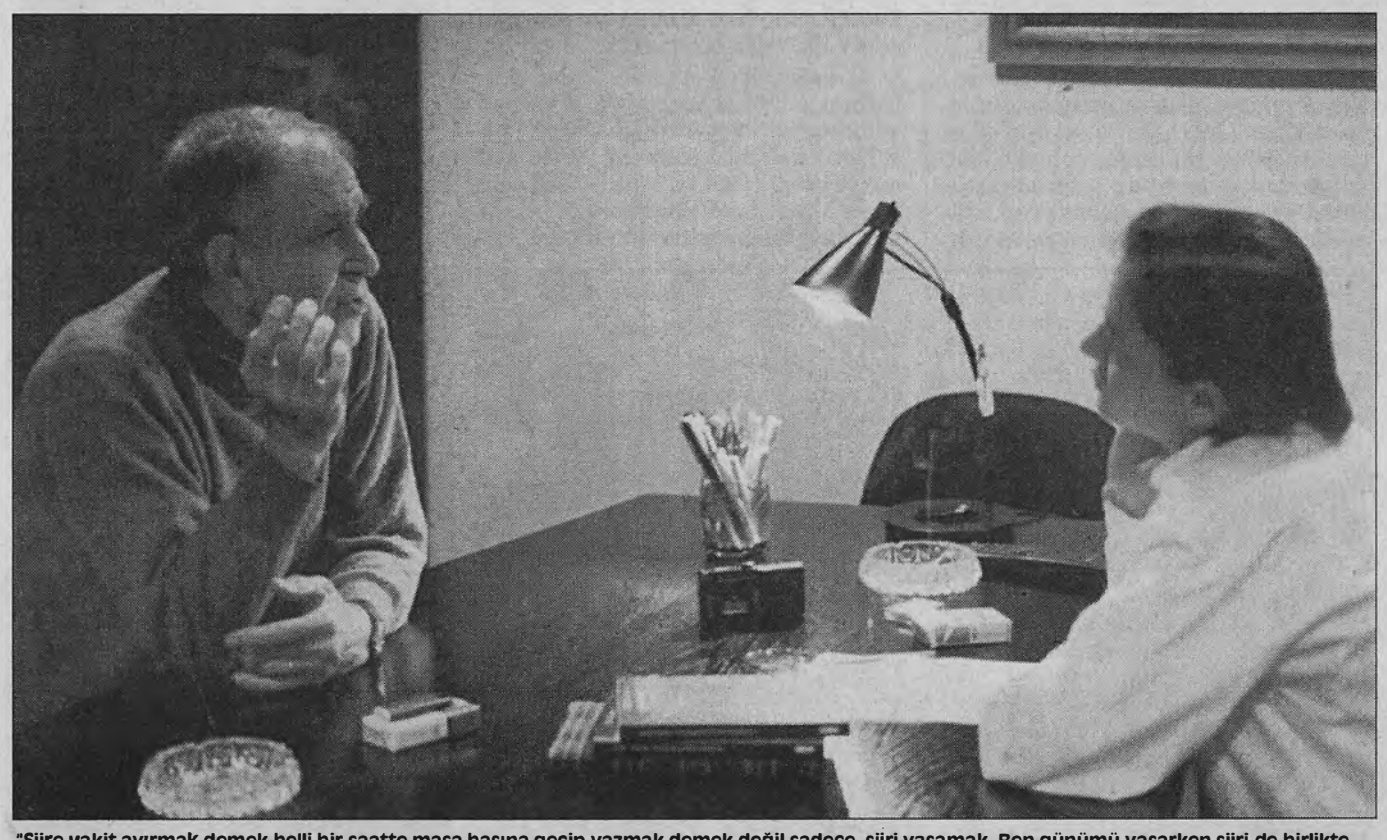
"Şiire vakit ayırmak demek belli bir saatte masa başına geçip yazmak demek değil sadece, şiiri yaşamak. Ben günümü yaşarken şiiri de birlikte yaşıyorum" diyor Ülkü Tamer. Yukarıda Birhan Keskin ile söyleşi sırasında.

Yaşamak hatırlamaktır

SENNUR SEZER

Refik Durbaş'la bir söyleşi sırasında, 1991.

Nedense hep Sirkeci Garı'nı anımsıyorum, gişelerin biraz ötesinde durmuş konuşuyoruz. Tomris, Ülkü Tamer, Cemal Süreya. Tomris, bir kabare projesi anlatıyor. Genco gerçekleştirecekmiş. Küçük imaların tad tuz vereceği şarkılar. Bir örnek de veriyor. İki dizesi hâlâ belleğimde: Astronomiye inanıyor/ Yıldızlar küçükse de." Ben, belli hecelerin üstüne basılarak yapılacak bu muzır kabarenin Ülkü'nün muzipliğinden türediğini sanıyor, ama soramıyorum nedense. Oysa, o dönem "üç ahbap çavuşlar" gibi hiç ayrılmayan bu yazarların hepsi de şaşırtıcı projeler üretebilirdi. Ülkü Tamer, şiirlerini kendisinden önce tanıdığım şairlerden. Bana bir çocuk imgesi çizmişti dizeleri: "Sana teşekkür ederim, beni sen öptün"den "Unutma yarın sabah beni erken uyandır"a uzanan çizgide bana çocukların saflığını ve içtenliğini duyuran bir şeyler vardı. "Ama kendini asmış yüz kiloluk bir zenci" derken de, ölümü içselleştirmemiş bir çocuk değil miydi? Ülkü'yle tanıştığımdaysa, o çocuk şairin, Ülkü'nün bir yansıması olduğunu düşünmüştüm. O, bütün öğretmenlerin hem beğenip, hem yaramazlığından yaka silktikleri öğrencileri andırıyordu; zeki, disiplinli ve ne zaman ne muzırlık yapacağı bilinmez... Ve bütün çocuklar gibi alıngan.

Ülkü Tamer'in "Yaşamak Hatırlamaktır başlıklı anılarını okurken yeniden hatırladım Ülkü'yü yeni tanıdığım günleri. Gençlik arkadaşlarının ona taktığı lakabı da: İzci. Bana yardımseverlik, ataklık yanında, izci yemininin anımsattığı bir imgesi vardı bu sözcüğün, "her zaman hazır olmak". Yaşamak Hatırlamaktır'da bütün bu özellikler görünüyor. İstanbul'un bir "mahrumiyet bölgesinde"ki yedek subay öğretmenlikteki güçlükleri aşmak için yaptıkları. Sınıfa ünlü aktörleri getirmek, giysi yardımı sağlamak, öğrencisini hayırsız babasından kaçırmak, öğrencilerin yararı uğruna kural ve yönetmelik çiğnemek.. Bunlardan da bir yiğitlik gibi değil bir şaka gibi söz etmek.

Ünlüler geçidi

Yaşamak Hatırlamaktır, anıların pişmanlık, özlem, böbürlenme gibi alıştığımız özelliklerini taşımıyor, ya da bana o izlenimi veriyor. Daha çok arkadaşlarını, iş ve uğraş yakınlığı duyduğu kişileri anlatıyor: Sinemacılar, tiyatrocular, yazarlar, ozanlar. Onların en tipik özellikleri çiziliyor, bazen bir karikatür biçiminde. (Ülkü karikatüristtir de...) Bu karikatürize etme alışkanlığı, yaşanmış baskı dönemlerine bile bir festival havası veriyor.

İşte Robert Kolej Tiyatrosu'nun, Kütahya turnesinde, Samuel Beckett yüzünden yaşadıkları: "(...) Beckett'in oyunu sıradışı bir yapıt olduğundan , seyircilerle biraz sohbet etmek, onların sorularını yanıtlamak, öncü tiyatro üzerine konuşmak yararlı olabilirdi. Perde kapanınca, dileyen seyircilerin salonda kalabildiğini belirttik. Kimse yerinden kalkmadı. Sahneye ben çıktım. Söyleşiyi yönetecektim. Birkaç seyircinin sorusundan sonra, ön sırada, ortada oturan bir adam, "Siz bu oyunda Bolşeviklik görmediniz mi?" diye gürledi. Yandık! Dönem, Demokrat Parti dönemi! "Görmedik", dedim. "Görseydik, buraya getirmezdik." Sonra yanımdaki Kütahyalıya eğilip "Kim bu adam?" diye fısıldadım. Kütahyalı'nın sesi titriyordu: "Vali". Yandık ki tam yandık! Salonda buz gibi bir hava. "Madem öyle düşünüyorsunuz, bunu konuşalım" dedim valiye. "Bunu yarın makamımda konuşacağız", dedi vali. Ertesi sabah erkenden, misafirhanenin kapısına koca bir otobüs dayandı. Dokuz kişi otobüse bindik. Doğru vilayete. Büyük bir odaya aldılar bizi. Vali masasının başında oturuyor. Önünde Beckett'in oyununun bir gece önce bizden aldırdığı kopyası. Yanında jandarma komutanı."

Vali, teker teker öğrenci- oyuncuların ifadesini alır. Sıra grubun en yetenekli oyuncularından birine gelir:

"Sıra Manfred'e geldi. 'Adın ne?' 'Manfred'. 'Harf harf söyle.' Manfred adını kodladı. 'Soyadın?' 'Bormann.' Vali, başını kaldırıp gülümsedi. Şöyle otuz saniye kadar Manfred'i süzdü. 'Babanın adı?' 'Max.' 'İşi?' 'Propagandist.' Kalemi fırlatıp masaya attı vali. 'Hmmm', dedi. 'Demek propagandist. Ne propagandisti. Ne propagandası yapar?' 'İlaç satar', dedi Manfred."

Ülkü Tamer, bütün bu ifadeler sırasında gelmek istediği halde, rolü yok diye getirmedikleri bir arkadaşlarını düşünmektedir. Dönemin İçişleri Bakanı Namık Gedik'in oğlu Arda'yı. Onu sorguya çeken valinin düşeceği durumu.. Valiyse "Kimsenin kuşkulanmadığı katili yakalayan Hercule Poirot" havasındadır. Altını çizdiği satırlarla oyunun Bolşevikliğini kanıtlama çabasındadır. Sonunda, oyuncuların oyun oynayacakları Manisa'ya gitmelerine izin verir. Ama oyunun tehlikesi konusunda Manisa Valiliği'ni uyarmayı da savsaklamaz. Neyseki Manisa Valisi kültürel konulara yabancı değildir. İbrahim Tevfik Kutlar adındaki bu vali, öğrencileri dinledikten sonra "Siz haklısınız tabii" der gülerek. "Ama yine de bu oyunu oynamayın. İki vilayetin arası açılır."

Ülkü Tamer, anlattıklarına özlem katmamış ama, ben bu olayı okurken yine de iç burkan bir özlem duydum. Bolşeviklik ettiklerine inandığı öğrencileri sorguya çekse de, tutuklatmayan valiyi de, olayı ciddiye almadığını uyuklamakla belli eden jandarma komutanını da özlem kadar beğenerek izledim sanki. Olaya sahip çıkan Bedii Faik'i alkışladım. Belki de anlatılan şehirlerden birinin Manisa olmasıydı beni etkileyen. "Ah, eski günler" diye düşündüren...

Portreler

Ülkü Tamer'in iyi bir şair olduğunu bütün edebiyat okurları bilir. Yazdığı şarkı sözleriyse, örneğin "Güneş Topla Benim İçin", "Memik Oğlan" dillerden düşmez. İlk öykü kitabı Alleben Öyküleri, "1991 Yunus Nadi Öykü Armağanı'nı almıştır. Ülkü'nün başarısının sırrı, beni çok şaşırtmadı. O kısa tanımlamaların içine, biraz alaysılık desteğiyle, psikolojik yorumlar yerleştirmesini bilir. Bir futbol maçını anlatırken bile. Altunizade Maçları başlıklı anısıysa, adını ettiği yazarların kişiliklerini, onları tanımayanlara tanıtacak niteliktedir: "Yılı hatırlamıyorum. 1960'ların başlarında bir yaz günü Kemal Özer, Adnan Özyalçıner, Onat Kutlar, Kara Ünal (Üstün) toplandık, Altanuzide'ye Memet Fuat'ı ziyarete gittik. O sıralarda birkaç evle birkaç konaktan başka bir şey yoktu Altunizade'de. (...) Memet Fuat, çevredeki çocukları eğitmek için harika bir yol bulmuştu. Boş alanlardan birini futbol sahasına dönüştürmüştü. Semtin çocuklarına futbol öğretiyordu. Bunun çekiciliğine kapılan çocuklar, sadece futbol oynamıyorlardı tabii. Birlikteliği, yardımlaşmayı da öğreniyorlardı. Sanata, edebiyata merak salanlar da çıktı aralarından. En azından, kitap denilen nesneyle ilişki kurmaya alıştılar. (...)

Biz o yaz günü Memet Fuat'ın bahçesinde ağaçlar altında oturup çene çaldıktan sonra futbol sahasına geçtik. Başladık kaleye şutlar atmaya. Öylesine keyiflendik ki bundan, her hafta sonu Altunizade'ye gitmeye başladık. Düzenli maçlar yapıyorduk artık. Kemal, Adnan, ben en has "müdavim"lerdik. Adnan kalede oynuyordu. Kemal savunmanın belkemiğiydi. Memet Fuat, sırtında ceketi, orta alanda takımı yönetiyor, ayağına gelen topları milimetrik paslarla dağıtıyordu. Ben ise "gole giden bir panter" olarak koşturup duruyordum. Her keresinde 8-10 kişi oluyordu mutlaka. Arada bir Demir Özlü, Ferit Öngören, Feridun Metin Aksın, Cemal Süreya, Edip Cansever de katılıyordu bize. Bir keresinde Asım Bezirci bile gelmişti. Adnan'ın kaleciliği müthişti. Hepimiz pantalon gömlekle oynarken, o kaleci kazağını, şortunu giyiyor, dizlik bile takıyordu. Kendini bütünüyle oyuna veriyor, önündeki bekleri hırsla uyarıyordu. Sanki Altunizade'de top tepmiyorduk da, Wembley'de final maçı oynuyorduk."

Bu maçların öyküsü, Ülkü Tamer'in şutuyla kale direğinin Adnan Özyalçıner'in kafasına düşmesiyle ilk sona ulaşır. İkinci son ise üstüne karabiberle Ülkü Tamer yazılan bir tepsi menemendir. Eski esnafların inceliklerini anımsatır. Ağızda ve bellekte bir hoş acılık bırakarak.

Olayların ayrı kişilerce yazıldığında, birbirine benzemez yanları vardır. Hangisi doğru diye düşünürsünüz. Bence hepsi de doğrudur. Bir olayı çeken kameraların görüntüleri birbirlerine nasıl benzesinler. Hepsinin açısı ayrı. Ülkü Tamer, bir kameraman gibi değil, bir yönetmen gibi yansıtıyor anıları. Anlatmak istediği olayı, olguyu anıların çevresine serpiştirerek. Futboldan okula toplumumuzun geçirdiği değişimi göstermek için. Küçük şakalarla altını çizerek. Anı yazarlarının olayın merkezine kendini yerleştirdiği söylenir. Bence onu da pek yapmıyor, oyunun gerektirdiği kişiyi tamamlamak için giriyor sahneye. Kitabın sonundaki "Düş" dışında anlattıklarının odak noktası olmamayı sağlıyor sonunda. Düş ise bir yazarın portresini veriyor günümüzde, coğrafyamızdaki bir şairin yaşam koşullarını...: "Yolda yürüyorum. Kalabalık bir cadde. Boynuma bir tabla asmışım. Seyyar satıcılar gibi. Tablanın üstünde bir daktilo, bir de kitap. Bir yandan yürüyorum, bir yandan çeviri yapıyorum."

Düş'ün sonunu merak ediyorsanız, Yaşamak Hatırlamaktır'ı okumalısınız. Bir şairin düşlerini ve gerçeklerini de öğrenmek için. ■

Ülkü Tamer 1991 Yunus Nadi Öykü Ödülü'nü Berin Nadi'den alıyor. Yanda ise genç Ülkü Tamer.

Yaşamak Hatırlamaktır/ *Ülkü Tamer/ Yaşantı/ Yapı Kredi Yayınları/ 163 s.*

Ted Hughes'tan yankılar uyandıran bir başyapıt: Doğumgünü Mektupları

İnsanların dünyasında

Ekim sonunda kansere yenik düşen İngiliz Kraliyet şairi Ted Hughes'un, ülkesinde büyük yankı uyandırıp dokuz ay içinde 100.000'den fazla satan son kitabı Doğumgünü Mektupları şimdi de Türkçe'de. Bir eleştirmenin, "Tek avuntu kaynağı, şairin böyle bir yapıt çıkarabildikten sonra ölmüş olması", dediği kitap, sorgulanabilecek kimi yanlarına karşın, gerçekten de yalnız Hughes'un en güçlü yapıtı değil, aynı zamanda yirminci yüzyıl şiirinin başyapıtlarından biri.

ŞAVKAR ALTINEL

Böyle bir şeyin olabileceğini kim düşünebilir ki? Yirminci yüzyıl gibi, şiir açısından pek o kadar da doyurucu olmayan bir çağın sona ermesine bu kadar az kalmışken alabildiğine cesur bir şiir kitabı ile karşı karşıyayız. Ted Hughes'un bu yılın başında yayımlanan ve İngiltere'de hâlâ en çok satan kitaplar arasında olan Doğumgünü Mektupları hayat, aşk, kader ve ölüm gibi büyük temaları romantiklerden beri görülmemiş bir çıplaklıkla -neredeyse şiddetle- kucaklamaya çalışıyor.

Hughes'un 1963'te intihar eden eşi Amerikalı şair Sylvia Plath'a hitaben yazılmış seksen altı şiirle çiftin kızları Frieda ve oğulları Nicholas'a hitaben yazılmış birer şiirden oluşan kitap Hughes'un ironik deyişiyle "yalnızca bir hikâye". Ama bu tabii salt gerçek bir hikâye değil, aynı zamanda da alabildiğine ünlü bir hikâye. Plath hem hayatını zaten şiirlerinde işlediğinden, hem de ölümünden sonra pek az şaire nasip olan büyüklükte bir ilginin odağı haline gelip hakkında düzinelerce inceleme kitabıyla birlikte yarım düzine de biyografi yayımlandığından neredeyse dünya çapında bir efsane. Küçük yaştayken babasının ölmesinin onu hiç kurtulamayacağı bir güvensizlikle doldurduğunu ve buna Amerikalılar'a özgü bir başarı hırsıyla başarısızlık korkusunun da eklenmesiyle yeniyetmelik yıllarının neredeyse deliliğe varan ölçüde sarsıntılı bir şekilde geçtiğini hepimiz biliyoruz. Amerika'daki öğrenimi tamamlandıktan sonra gittiği Cambridge'te tanıştığı Hughes'la olan evliliğinin fırtınalar içinde sürdüğü ve Hughes'un başka bir kadınla ilişki kurmasından sonra trajediyle noktalandığı da gene bildiğimiz gerçekler arasında. Doğumgünü Mektupları'nda tek yeni olan bütün bunların ilk kez Hughes'un ağzından ve bakış açısından anlatılması.

İtiraf etmeliyim ki, başlangıçta bu kitabı, değil çevirmek, okumayı bile düşünmüyordum. Bunun nedeni Plath efsanesine duyduğum ilginin sınırlı olması kadar, Hughes'un kendine garip bir konu seçmiş olduğuna da inanmamdı. Daha önce Roni Margulies'le birlikte Seçilmiş Şiirleri'ni çevirdiğim Hughes benim gözümde yalnız kendine özgü bir şiir yazmasıyla değil, "orijinlere" inme çabasıyla da tam anlamıyla "orijinal" bir şairdi. Kültürü değil doğayı önemseyen, insanın yerine hayvanları, şehir ışıklarının yerine yıldızları, evlerin yerine mağaraları koyan bir şairin iki çağdaş insan arasında yaşanmış bir ilişkinin tarihçesini başarıyla yazması beklenemezdi. Yerle göğün mutlak ve ebedi krallığından başka krallık tanımayan Hughes'a Kraliyet Şairliği görevinin verildiğini duyduğumda olduğu gibi, bu kez de ilgilendiği konulara ve yeteneklerine bütünüyle ters düşen bir işe girmiş olduğu izlenimine kapılmıştım.

İlkel ve karanlık güçler

Roni Margulies'in diretmesiyle şiirlerin yarısını çevirmeyi düşünmeyi kabul edip kitabı okumaya başladığımda yanılmış olduğumu anlamam uzun sürmedi. Doğumgünü Mektupları'nı artık Hughes'un yaptığı bir yanlışlık değil, onun belki de en olgun yapıtı olarak görüyorum. Kraliyet Şairi olarak yazdığı kimi şiirlerde olduğu gibi, burada da Hughes şiirinin özünü değiştirmeden konusunu değiştirmeyi becermiş ve hayvanların dünyasından başarıyla insanların dünyasına geçmiş. Aşkla başladıktan sonra kavgayla barışma arasında gidip gelen ve bir türlü dengeye kavuşmayıp ihanet ve ölümle sonuçlanan karmaşık çağdaş bir ilişkiyi anlatırken insanların hayatlarını da öteden beri doğayı yöneten ilkel ve karanlık güçlerin yönettiğini bize duyuruyor. Doğayla ilgili şiirlerinde çoğu kez D.H. Lawrence'ı, kimi azman da Wordsworth'ü çağrıştıran Hughes burada da bu büyük öncülerini başka açılarından çağrıştırmakta. Doğumgünü Mektupları Lawrence'in kendi eşi ile geçirdiği güç günler üstüne yazdığı ünlü "Bak, Kurtulduk İşte!"ye nazire olarak yazılmış uzun bir "Bak, Kurtulmadık İşte!" sanki. Plath'ın ölümü ile ilgili ağıtlar ise okurun aklına Wordsworth'ün çarpıcı "Lucy" şiirlerini getiriyor.

Bütün bunlara karşın, Doğumgünü Mektupları kusursuz bir yapıt değil. Tersine kusurlu, hatta kuşkulu yanları var. Şimdiye dek aldığı övgülere şairin ölümünün yarattığı genel üzüntü içinde yenilerinin de ekleneceği kuşkusuz, ama zamanla bazı itirazların geleceği de bir o kadar kesin. Her şeyden önce, Hughes'un eski eşine karşı olan tutumu sorgulanabilecek boyutlara sahip. Bu kitap yıllardır Hughes'u Plath'ı ezmekle, sömürmekle ve sonunda da ölümüne neden olmak suçlayan, kendisine sövgü mektupları yollayan ve havaalanlarında şairi "Eş katili" yazan pankartlarla karşılayan feministlere yanıt vermek gibi basit bu amaçla yazılmış değil elbet. Buna karşın, "Köpekler Anneni Yiyor" gibi, feministlerin saldırılarına eşit derecede saldırgan bir şekilde karşılık veren bir şiir barındırdığı gibi, kitabın tümüne yayılmış bir yanıt öğesi de yok değil. Hughes'la Plath'ın "hikâye"si sonunda bir yerde Avrupa ile Amerika'nın, sağlıkla hastalığın, yetenekle hırsın hikâyesi. Ortada, bir yandan sivrilmek, kendini kabul ettirmek üne kavuşmak için önüne geçilemez bir istek duyan, bir yandan da değerinden kuşkulu olan, bunalım içinde Amerikalı bir genç kadınla, yalnız büyük şiir yeteneğinden dolayı değil, alabildiğine durmuş oturmuş bir toplumdan olması nedeniyle de kendinden son derece emin bir genç adam var. Bu ikiliye hangi açıdan bakarsak bakalım ve yaptıkları ahlâki seçimleri nasıl değerlendirirsek değerlendirelim, böyle bir sonuca varmamak olanaksız. Gene de, bu şiirlerde Hughes'un, kendisinin suçsuz olduğunu ve eşiyle yaşadığı sorunların temelde onun çocuklukta zedelenmiş kişiliğinden ve sınırlı edebi yeteneğiyle bağdaşmayan büyük hırsından kaynaklandığını oldukça sık bir şekilde ima etmesi, zaman zaman da açıkça vurgulaması gerekli miydi? Bu ima etme ve vurgulama her şeyden önce Plath'ın acısını anlatan bir kitabın en önemli yanı değil belki, ama gene de bir yanı ve okuru rahatsız edebilecek nitelikte.

Bu şiirlerin rahatsız edici başka bir yanı da biçimle ilgili. Hughes'un şiirinde her zaman bir sorun olan biçim burada her zamankinden de büyük bir sorun. Bir kez, yaşananla yazılan birbirlerine fazla yakın. Kitaptaki şiirlerin önemli bir bölümünde Plath'la yaşadıkları gerçek bir olaydan yola çıkan Hughes, fazla bir seçme ve eleme yapmadan, bu olayın neredeyse hatırladığı bütün ayrıntılarını vermekten kaçınmıyor. Bunlar tabii büyük bir şairin gördüğü çarpıcı ve ilginç ayrıntılar; ama sonunda sanatın gereksinimlerinden değil, hayatın rastlantısallığından kaynaklandıkları için, zaman zaman, yer aldıkları şiirin havasına, yapısına ve temalarına destek olmak yerine başlarını alıp gidiyorlar.

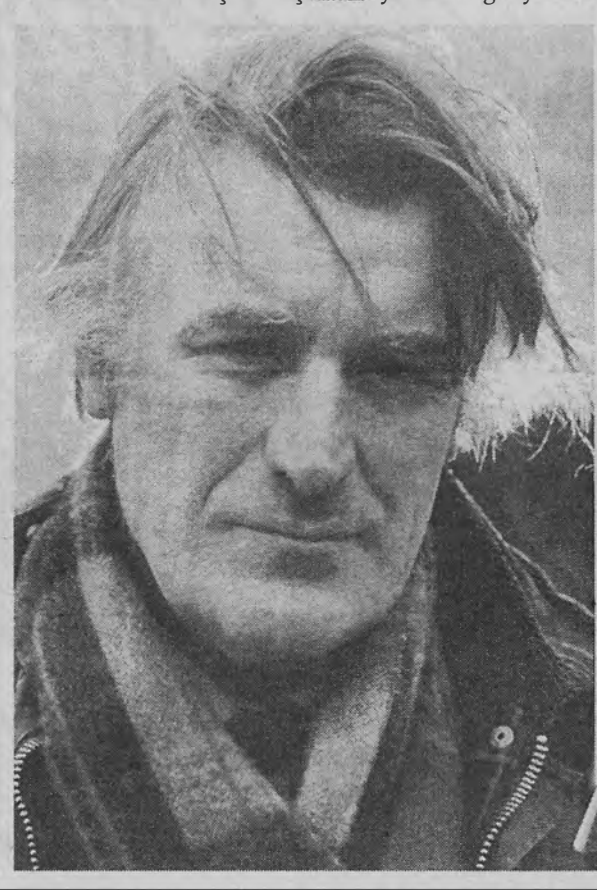

"Savrukluk" gibi duran bu duruma şairin dilinin görünüşteki "savrukluğunu" da eklemek gerek. Şiirde müziğin önemli bir öğe olmadığını ve ayrıcalıklı "şiirsel" sözcükler olmayıp her türlü sözcükle şiir yazılabileceğini her zaman savunmuş olmama karşın, Hughes'un dilinin yer yer beni bile irkiltiğini belirtmek zorundayım. Şair, tek derdinin anlatmaya çalıştığını anlatabilmek olduğunu vurgulamak istercesine, sese ilişkin hiçbir kaygı gözetmemesinin yanı sıra, sık sık şiirlerinde teknik terimlere ve "epicanthic", "quipu" ve "cynghanedd" gibi, sıradan bir İngiliz şiir okurunun sözlüğe bakmadan anlayamayacağı (ve çoğu kez de normal bir sözlükte bulamayacağı) sözcüklere yer veriyor. Bir çevirmen belki bu durumdan yakınmamalı. Ne de olsa, biçimsel incelikler peşinde koşmayan bir şairi çevirmek böyle incelikler peşinde koşan şairleri çevirmeye oranla daha kolay. Ortaçağ'dan yirminci yüzyıla elli "klasik" İngiliz şairinden seçtiğim elli şiirden oluşan Kuzeyde Bir Adadan'ı çevirmek yıllarını almıştı. Oysa Doğumgünü Mektupları'ndan payıma düşen elli küsur şiiri, asılları yer yer hantal ve garip olan bu yapıtların çevirilerinin de aynı yerlerde zorunlu olarak hantal ve garip olmalarının karşısında uykularım kaçmadan, birkaç ay içinde Türkçe'ye aktarabildim. Gene de, çevirmen olarak işimi kolaylaştıran bu durum okur olarak beni bir ölçüde rahatsız etmeye devam ediyor ve benden değişik ölçülere sahip okurları daha da rahatsız edeceğini biliyorum. Hughes'un başka bir kitabındaki bu şiir için. "Bu kitapta çok güzel şiirler de var, ama bu şiir bir şiirden çok bir şiir için alınmış notlar gibi duruyor," diyen eleştirmenin Doğumgünü Mektupları'nda not alma oranının daha da fazla olduğunu ileri süreceğini kestirmek güç değil.

Ted Hughes ve Sylvia Plath.

Karmaşık duygular

Ama bütün bunlar tabii yukarıda sözünü ettiğim çıplaklık ve şiddetin sonucu. Doğumgünü Mektupları'nı olağanüstü bir kitap yapan öğe tam da Hughes'un, hayatı biçimi tehdit eden bir güçle kucaklamaya, bulabildiği her olanağı kullanarak her şeyi yazmaya çalışmaya cesaret edebilmesi. Böyle olmasaydı, elimizde belki daha derli toplu, daha "bitmiş", ama aynı zamanda da daha dar bir kitap olurdu. Oysa baş döndürücü bir genişlik ve yoğunlukla karşı karşıyayız. Hughes'la Plath'ın ilişkisi genç çifti 1950'lerin sonlarıyla 1960'ların başlarında İngiltere'den Amerika'ya götürüp tekrar İngiltere'ye getirirken, Cambridge kolejlerinden kıraç Dakota topraklarına, oradan da Devon köylerine uzanan çarpıcı yer betimlemelerine karmaşık bir ilişkiye özgü bütün o karmaşık aşama ve duygular eşlik ediyor. "St. Botolphs" ve "Sadakat" gibi şiirlerdeki komediden "Eltisley Caddesi, No. 55"teki bunalıma, "Dil Balıkları" ve "Stubbing İskelesi"ndeki kısa mutluluk anlarından "Düş Görenler"deki acıya geçiyoruz. Sevgi ve öfke, mutluluk ve mutsuzluk, umut ve çaresizlik şiirden şiire, kimi zaman da aynı şiirin içinde hızla yer değiştiriyor ve bütün bunlar ölümün bütün başka "hikâye"lerin üstüne düştüğünden de başka büyük bir güçle işin başından bu "hikâye"nin üstüne düşen gölgesinin altında oluyor. Doğumgünü Mektupları yer yer hayatın dağınıklığına sahip olabilir, ama aynı zamanada da hayatın karşı konulamaz gerçekliğine sahip. Guardian gazetesi Hughes'un ölümüyle ilgili başyazısında şairin 1957'de ilk kitabı yayımlandığında T.S. Eliot, W.H. Auden, Stephen Spender ve Louis MacNeice'le çekilen bir fotoğrafına değinerek, "Zaman belki de hepsinden daha büyük bir şair olduğunu gösterecektir" diyordu. Bence zaman zaten daha 1957'de ortaya çıkan bu gerçeği Doğumgünü Mektupları'yla tartışılamaz kılmış durumda. Yalnız şiirle değil genel olarak edebiyatla ilgileniyorsanız bu yılın en önemli kitaplarından biri olan bu kitabı tabii okuyacaksınız, ama asıl hayatla ilgileniyorsanız okumalısınız. ■

Doğumgünü Mektupları/ *Ted Hughes/ Çevirenler: Şavkar Altınel, Roni Margulies/ Yapı Kredi Yayınları/ 198 s.*

Prof. Dr. M. Tahir Hatiboğlu'ndan "Türkiye Üniversite Tarihi"

Artık bizim de tarihimiz var!...

M. Tahir Hatiboğlu, uzun süren bir çalışma ve yoğun emek harcayarak ortaya getirdiği yapıtı için şunları söylüyor: "Osmanlı İmparatorluğu'nda 18. yy'ın son çeyreğinde, 1775'ten sonra, bilim anlayışı başlamıştır. Bazı yüksekokullar açılmıştır. Ne var ki, işi bilim üretmek ve araştırma yapmak olan, üniversite türünden bir kurumun açılması, 2. Mahmut döneminden (1808-1839) itibaren konuşulmaya başlanmış, 1845'te de açılması kararına varılmıştır. Bundan dolayı, 1845 yılı, ülkemizde üniversite tarihine başlangıç yılı olarak alınabilir."
"Türkiye Üniversite Tarihi", "Üniversite" sözcüğünün Osmanlıca'daki karşılığı olan "Darülfünun" sözcüğünün resmi belgelerde geçmeye başladığı 1845 yılı ile 1997 yılı arasını kapsıyor

ALİ DÜNDAR

Fransız düşünür **Poincaré,** bilimin gelişme sürecinin izlenmesi gerektiğini vurgularken, *"Bilim, aynı zamanda hem çeşitlilik ve karmaşıklığa, hem bütünlük ve basitliğe doğru, kesintisiz bir süreci izler. İpin ucunu kaçırmamak için bilim tarihinden yararlanırız."* (1) diyor. **E. Hallett Carr** da, M.G. Gürtürk'ün dilimize çevirdiği **"Tarih Nedir?"** adındaki yapıtının bir yerinde, *"Tarih, bizi yalnız başka zamanların uygunsuz etkisinden değil, kendi zamanımızın uygunsuz etkilerinden, gelecek zamanların ve çevrenin tiranlığından, soluduğumuz havanın basıncından da kurtaran şeyleri içermelidir..."* uyarısında bulunuyor. Tarihin, geçmişten geleceğe uzanan ilksiz ve sonrasız çizgide, yaşamsal ve bilimsel bir alımlamayla kavranması gerektiğini söylüyor.

Yazıyla, kitapla geç tanışmış bir toplum olduğumuz için, *tarih* kavramına da hep şaşı bakmışızdır. *Vakanüvis* gözüyle bakmış, *vakaayiname* olarak görmüşüzdür. Neden derseniz, Osmanlı'nın, bilimsel anlamda olmasa bile, en azından çağına uygun bir tarih anlayışı, yaşananları saptama-yorumlama yöntemi yoktu. Devrim tarihi öğretmenim rahmetli **Prof. Dr. Enver Ziya Karal,** 6 ciltlik Osmanlı Tarihi'ni yazmaya başladığı sıralarda, *"Tarih yazımında, geçmişi belgelemekte büyük sıkıntımız var. Osmanoğulları'nın özgeçmişlerini bile çoğu yabancı kaynaklardan, özyaşamlarını, sarayyaşamlarını, gelmiş geçmiş yabancı elçilerinin yazanaklarından, elçi karılarının, hizmetçilerinin mektuplarından arayıp bulmaya çalışıyoruz."* demişti. Hele de düşünsel geçmişimizle ilgili hemen hemen hiçbir belgemiz yok, ta ki *1933*'te **Hilmi Ziya Ülken**'in, **"Türk Tefekkürü Tarihi"** adını verdiği çalışması ortaya çıkıncaya dek. O da *"Tanzimat"*la başlıyor, gerisi gene karanlık.

Bu kısa ve özet girişten sonra, **Gazi Üniversitesi** öğretim üyelerinden **Prof. Dr. Tahir Hatipboğlu**'nun yazıp "Cumhuriyet'in 75., Üniversitenin 65. Yılına Armağan" ettiği **"Türkiye Üniversite Tarihi (1845-1997)"**ne dönmek istiyorum. (2) Çekincesiz diyebiliriz ki, artık bizim de bir üniversite tarihimiz var. Büyük boy *430* sayfa boyunca, bunu, yani bir üniversite tarihimizin olduğunu kanıtlamaya çalışmış; bilimsel tarih yönteminden sapmadan, bunun kaynaklarını göstermiş, belgelerini vermiş. **Hatiboğlu,** uzun süren bir çalışma ve yoğun emek harcayarak ortaya getirdiği yapıtı için şunları söylüyor: *"Osmanlı İmparatorluğu'nda 18. yy'ın son çeyreğinde, 1775'ten sonra, bilim anlayışı başlamıştır. Bazı yüksekokullar açılmıştır. Ne var ki, işi bilim üretmek ve araştırma yapmak olan, üniversite türünden bir kurumun açılması, 2. Mahmut döneminden (1808-1839) itibaren konuşulmaya başlanmış, 1845'te de açılması kararına varılmıştır. Bundan dolayı, 1845 yılı, ülkemizde üniversite tarihine başlangıç yılı olarak alınabilir."* Kitapla ilgili olarak da özetle şu bilgileri veriyor:

"Türkiye Üniversite Tarihi, *"Üniversite"* sözcüğünün Osmanlıca'daki karşılığı olan *"Darülfünun"* sözcüğünün resmi belgelerde geçmeye başladığı *1845* yılı ile *1997* yılı arasını kapsamaktadır."

"1869-1981 yılları arasında *10* belge (yasa ve tüzük) yürürlükte olmuş ve bunlar, yapılan değişiklik ve ekleriyle, kitaba alınmıştır."

"1981'de *YÖK*'ün oluşturulmasıyla ilgili yasal belgelerle bunların değişiklikleri ve eklentileri, yüksekokul ve üniversitelerle ilgili bütün yasal belge ve bunlara ilişkin açıklama ve yazışma kaynakçası kitabın sonuna eklenmiştir."

Darülfünun Tarihi

Gene **Hatiboğlu**'nun, kaynaklara dayanarak verdiği bilgiye göre: *"Darülfünun tarihiyle ilgili olarak Müderris M. Ali Aynî'nın "Darülfünun Tarihi" adlı 80 sayfalık kitapçığından başka..."* bu alanda yapılmış bilimsel bir çalışma yoktur. İşe girdikçe, belgeler arasında dolaştıkça işi sevdiğini ve bir özengen (amatör) hevesi ve özverisiyle çalıştığını, bundan böyle de işin peşini bırakmayacağını söyleyen **Hatiboğlu,** artık *"kendimi üniversite tarihçisi ve yökolojisti sayabilirim."* diyor. Sonra da, Milli Eğitim Bakanlığı döneminde üniversitelere ilk *özerklik* belgesini imzalayan **Hasan Âli Yücel**'in iki sözünü anımsatıyor:

"Hasan Âli Yücel'in iki sözünü anımsatmak gerekir: "Bir nokta koyunuz, yanına Tarih yazınız.", "Tarih, sağken bildiklerini yazmayanları, öldüklerinde suçlu sayar." Türkiye'de eksik olan budur. İşi okumak, düşünmek, yazmak ve konuşmak olan üniversiteli bilimci meslektaşlarım, öldükten sonra suçlu sayılmamaları için, yaşadıkları üniversiteyi yazmalıdırlar."

Bilim ve tarih korkusu

Açıkça söylemese de, tarihi, toplumsal bellek kavramı içinde alımlıyor **Prof. Hatiboğlu.**

Yapıtının satır aralarında, insanın gelip geçici olamayacağını, evrensel zamanın herhangi bir yerinde *im'taşı*'nın bulunması gerektiği güvenci ve bilinciyle yaklaşıyor insansal tarih kavramına. Daha *17. yy* başlarından itibaren bilime açılan *Batı* dünyasına, Osmanlı'nın uzun yıllar kapalı kaldığını vurgulayan yazar, dinci çevrelerin, özellikle de Medrese mollalarının bilimsel düşünceye ve bilim tarihine sürekli olarak kapılarını kapalı tuttuklarını, 18. yy sonlarına doğru açılması kararlaştırılan ve yüksek öğrenim verecek olan *"Darülfünun-u Sultanî"*nin bile, dinci çevrelerden ve Medrese mollalarından saklanarak açıldığını vurguladıktan sonra, Osmanlı'nın bilim ve tarih korkusuna değgin olarak **Halit Ziya Uşaklıgil**'den şu alıntıyı veriyor:

"En çok korkulan tarihti. Memleketin tarihinde isyan, ihtilal, hal, suikast namına ne varsa kaldırılır; ortada manasız, cansız bir iskelet şeklinde olan Türk tarihi, yalnız padişahların üstünlük ve büyüklüğüne, savaşların ve fetihlerin daima Osmanlı hanedanına yönelik menkıbelerden ibaret kalırdı. Hele genel tarih... Toplumları sarsmış, milletleri uyandırmış, dünyayı yoksulluk ve tutsaklık hayatından çıkararak hürriyet ve kurtuluş ekseni üzerinde vücuda gelmiş ne devrimler varsa, onlar görülmez köşelere tıkılmıştı. Örneğin, dünyayı baştan başa değiştirecek yeni esaslar, başka görüşler getiren Fransa Büyük Devrimi, değil okul kitaplarında, Türk'ün hiçbir yazısında henüz vücuda gelmiş bir olgu değildi." (37) diye yakındığını yazıyor.

Osmanlı Tarihçisi **Bernard Lewis**'in, 1900'lerden sonra açılan Osmanlı Darülfünunları için "...müslümanların ilk üniversitesi..." dediğini yazan **Hatiboğlu, "Darülfünun Suret-i Teşkili ve İdaresine Dair Nizamnamenin Esbabı Mucibesi"**nin giriş bölümünden şu alıntıyı bize anımsatıyor:

"Darülfünunlar, bilim ve bilginin yayılmasına ve gelişmesine çalışan, ülkenin en büyük bilim kurumlarıdır. Darülfünun, hem bilim ve tekniğin üretimine, hem de yayılıp gelişmesine hizmet eden, öncülük eden bilim kurullarıdır. Bu iki etkinlik birbirinden ayrıdır. Bilim ve tekniği yaymak, bilindiği gibi, insanlar arasında bunları dağıtmak anlamına gelir. Buna göre Darülfünunlar, yükseköğretimi sağlayan okul görev ve sorumluluğunu üstlenirler. Bu görüşle, eğitim-öğretimin en yüksek merkezi olmakla beraber, alt eğitim-öğretim yaşamlarının niteliklendirilmesine ve yükseltilmesine de öncülük ederler. Darülfünunları mükemmel olan ülkelerin, alt kuşak eğitim-öğretim kurumları da o ölçüde gelişmiştir.(...) Darülfünunların ikinci görevi ise, bilimin gelişmesine çalışmaktır. Bir devletin bilim politikasının derecesiyle, bilim ve teknikteki gelişmişlik derecesinin bağlantısı göz önünde bulundurulduğunda; bilim adamı yetiştirmeye yardımcı olan Darülfünunların bu konuda yerine getireceği görevin değeri kolayca kestirilebilir."

Özerk Üniversite kavramı

Üniversite Tarihçisi Prof. Dr. Tahir Hatiboğlu, kitabında *1845*'lerin *darülfünun* kavramından başlayarak: Darülfünun-u Osmanî'den (1870), Darülfünun-u Sultanî'ye (1874), Darülfünun-u Şahane'den (1900), İstanbul Darülfünunu'na (1912 ve oradan İstanbul Üniversitesi'ne (1933) gelerek *Özerk Üniversite* kavramını belirleyen geçerli belgelerin sergisini açıyor. Gerçekten emekli, özverili bir ürün Hatiboğlu'nun **"Türkiye Üniversite Tarihi"** yapıtı.

Türünde derli toplu ilk örnek. Öyle sanıyorum ki, **Hatiboğlu,** yapıtının bu baskısıyla yetinmeyecek, Türk üniversitelerinin kuruluş neden ve gerekçeleriyle, bağlı birimlerinin zaman içinde oluşumunu, içerik, nitelik ve nicelik yönünden aldığı durum ve biçimi; bunların kürsüleri, bilim dalları ve bu dalların eğitim-öğretim izlencelerini, bunların yapılarını, dallarda işlenen eğitim-öğretim izlencelerinin bilime ve çağcıl üniversite anlayışına uygunluğunu vb. konuları, gene sağlıklı bir üniversite tarihi kavramı içinde tartışmaya açacak ve tartışacaktır. Biz okurları da o zaman: Ülkemiz üniversitelerinin gerçekten çağcıl bir yapı ve bilimsel içerikte olup olmadıklarını; bilim, bilim politikası ve çağcıl uygulayımbilim (teknoloji) üretip üretmediklerini, bu yönden çağına ve topluma açık olup olmadıklarını, kendi kaynakları durumundaki eğitim-öğretimin alt birimlerine yol göstererek, seçenekler üreterek, bilgi yardımı ve uygulama örnekleri sunarak... Öncülük edip etmediklerini... O zaman göreceğiz.■

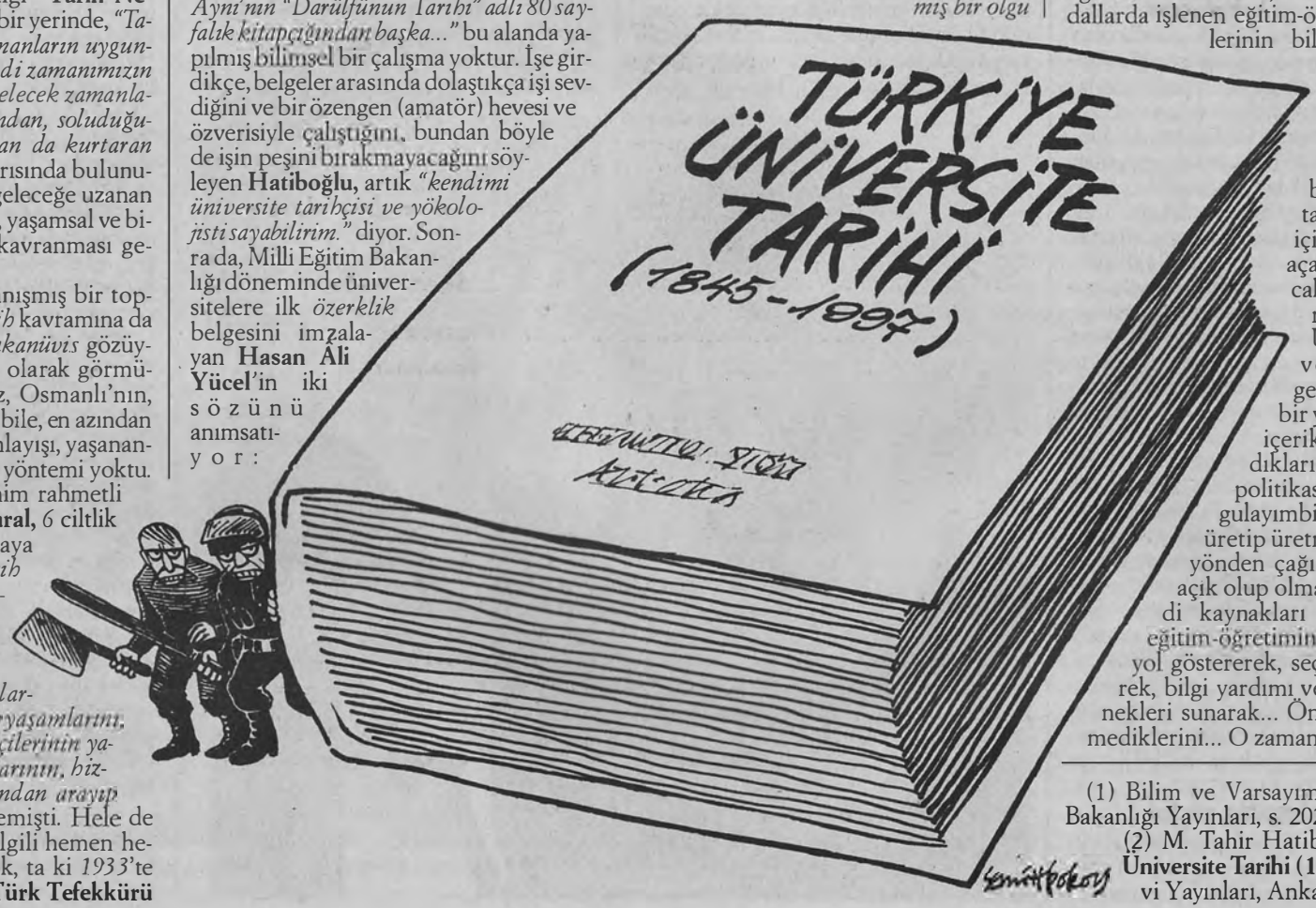

(1) Bilim ve Varsayım, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, s. 202 ve devamı.
(2) M. Tahir Hatiboğlu, **Türkiye Üniversite Tarihi (1845-1997),** Selvi Yayınları, Ankara.

Özcan Karabulut'tan "Baştan Sona Yalnızlık"

Yaşamak ve yazmak üzerine

Özcan Karabulut'un kitabı Baştan Sona Yalnızlık içinde yer alan sekiz öyküden her birinin son cümlesi, öykü yazmanın kendi yaşamında tuttuğu yeri ele veriyor.

SEVİNÇ ÖZER

Karşı cinsle aşk yapar gibi yazıyor Özcan Karabulut ve neredeyse yalnızca yazmanın dayanılmaz, büyüleyici serüvenini yaşamak için kadınlarla birliktelikler yaşıyor. " 'Benim düzenli ordularım' dediği sözcüklerine yeni bir geçit yaptırmaya hazırlanan yazar" ("Yalnızlıktan Yalnızlığa Fısıldanan Sözcükler", s. 49) için her öykü yeni bir kadın, yeni bir ilişki ve yazarlık deneyiminde yeni bir sayfa haline geliyor. Her ilişkide sözcükler, sahibini kıskanan köpekler gibi, kadınla erkeğin arasına giriyor; öyküyü onlar biçimlendirmeye başlıyor, duygular ikinci plana itiliyor ve yazar yazma eyleminin karşı koyamadığı çekiciliğine kendini kaptırıp, bir kadının daha anılarını, sözcüklerin eline teslim edip bireysel tarihçesi haline getiriyor.

Özcan Karabulut'un kitabı Baştan Sona Yalnızlık içinde yer alan sekiz öyküden her birinin son cümlesi, öykü yazmanın kendi yaşamında tuttuğu yeri ele veriyor. Bu cümlenin sözcükleri yazarın bilinçaltında barınan çok büyük yaşamsal bir gereksinmenin, yazma dürtüsünün, dışarı vurulması olarak tanımlayabileceğimiz bir dil sürçmesi halinde yazılmış; öykü yazmanın kendisi için ne denli önemli olduğunu belgeleyecek bir biçimde onun ağzından kâğıda adeta dökülmüşler: İlk öyküsü "Yüzünde Hep O İnce Gülüşünle" şu cümle ile sona eriyor: "İçim yanıyor ve sanki yıllar öncesinden çizilmiş bir yolu izlercesine dönüp dolaşıp vardığım yer, ansızın ölümünle geride bıraktığım gizi daha da koyulaştıran Paris kentiyle birlikte, tek tek her sözcüğüne tutunduğum bir yazı oluyor, çaresiz."(15)

Dönemeç ve Karşılaşma

İkinci öyküsü "Dönemeç" ise, intihara benzeyen bir trafik kazası sonucu ölen arkadaşının cenaze töreninde, yazarın, birçok şeyi yazmış olmasına karşın töreler gereği ölen kişinin ardından her şeyi yazamıyor olmasına esef ettiğini belirterek bitiyor: "Bizde gidenin ardından kötü konuşulmaz, kötü yazılmaz, bazılarımız bunları kafalarından geçiriyorlar Nadir, ne kadar tuhaf bir yazgı diye düşünüyorlar da, şimdi de ölümün aydınlatıyor yolumuzu diye mırıldanıyorlar, belki de benim gibi"(24) diye hem hayıflanıyor, hem de yazamasa bile hep hatırlayacağını ilan ediyor. "Karşılaşma" öyküsü eski sevgiliyle yeniden karşılaşıp yeni bir ilişkinin başlangıç noktasında öykünün yazılmaya başlamasıyla bitiyor: "Yüksel'de bir öğle zamanı, bir yarı düş öncesinde, eski sevgili imgesinden yola çıkarak geniş zamanlı bir aşk öyküsü adlı yeni bir öykü yazmaya karar verdiğim an."(35) Bu öyküde yazar yazma aşkını kadın aşklarından nasıl öndetuttuğunu da açık açık söylemekten geri durmuyor: "Ama zaten her öykü birer aşktan başka nedir ki?" diye soruyor Karabulut. (34) Yazdığı "ilk öykünün ilk kadın kişisi"(32) olan eski sevgilisine sitemle, arkadaşının bir başka kadına söylediğini yinelemek isteğiyle dolup taşıyor: "...yıllar ve yollar boyunca sen vardın, ilk öyküden bu yana sen hep vardın"(34) diyerek her aşkın kendini yazdıran bir öyküden başka bir şey olmadığını tekrar tekrar vurguluyor.

"Yalnızlıktan Yalnızlığa Fısıldanan Sözcükler" adlı öyküde kadın kahraman Doktor Lale yazara, "Biliyorum, diyor elindeki öykü bitince ilişkimiz de bitecek"(48) Ve yazar öykünün sonunda düşünüyor:

"Peki, kim bu Doktor Lale, Dideral tabletleriyle bu kez işini bitirmeye kararlı olan otuzlarındaki kadın, durulmuş yalnızlıkları neden dalgalandırdı, merdivenleri çıkmakta olan adamı ikinci intihar denemesine neden ortak etmek istiyor, peki yazar olarak bu adam kim, okur mektubuna yanıt vererek çatı katındaki düzeni neden bozmak istiyor, şimdi bu öykünün sonuna yaklaşırken, 26 Ocak 1993 tarihinde katıldığı cenaze töreninde binlerce insanın hep bir ağızdan söylediği "Yiğidim Aslanım" adlı türküde yalnız Mumcu için değil, gözümün önünden geçen öldürülmüş arkadaş yüzleri için de gözyaşı döktüğünü ve cenazede yanında olmasını en çok istediği kişinin Doktor Lale olduğunu neden yazmak zorunda hissediyor kendini? "Benim düzenli ordularım" dediği sözcüklerine yeni bir geçit yaptırmaya hazırlanan yazar, Doktor Lale'nin bir başına yaşadığı çatı katına sızıp, onu size anlatmayı neden istiyor, neden, neden? Yanıt yok, çünkü Martin Walser öykünün kendi içinde kapanması gerektiğini söyler. Yanıt var, çünkü ilk gençliğinin sinemalarında Yılmaz Güney de kendini böyle anlatırdı, bizim Doktor Lale gibi, zalim kurşunların üzerine yürüyerek. "(49)

Otel Odalarında

Özcan Karabulut kelimelerin üzerine yürüyor, sanatçının materyalinin üzerine yürümesi gerektiğini bilerek. Onları düzene sokuyor, bu düzenle yaşadığımız dönemin kargaşasına nüfuz edebilecek, onu denetleyebilecek bir strateji kazanıyor, yazıyor, yazıyor...

Baştan Sona Yalnızlık kitabının beşinci öyküsü "Otel Odalarında" yazarın bütün öykülerinde tam merkeze yerleştirilen kadınların aslında yazarın yazma eylemini başlatan birer esin perisi gibi öykülerde yer aldıklarını anlıyoruz. Ama Karabulut'un esin perileri uzaktan bir görünen, bir kaybolan, saydamsı ulaşılmaz yüzler değil. Onlar yatağa atılan, sevişilen, bazen doyulup istenmeyen "(adamın iyisi nedense hep kadınlardan çıkıyordu.)" (58) dedirtecek cinsten somut kadınlar. Solcu erkeklerin çabuk aşık olunan, çabuk elde edilen, çabuk bıkılan, çabuk kovulan ve sonra geriye bakınca kurtulmuş olmanın rahatlığı, özlemenin hüznü, ideolojinin heyecanı ile anılan çoğu nerotik, dayanaksız, köksüz kadınları... "Otel Odalarında" öyküsü, bu kadınların yazarın kafasındaki asıl ulaşılmaz olana -yani ideolojisinin gerçekleşmesi düşüne- kavuşmasında nasıl birer araç olduklarının ipuçlarını vererek bitiyor: "İşte bu yüzden,otel odalarında nereden ve nasıl geldiklerini bilmediğim kadınlarla birlikte olurken onlarla çoğalarak sana koştuğumu anlayamamıştım. İşte bu yüzden, dudaklarıma, dilimin ucuna gelen, otel odalarında sözcükleriyle başlayan bir öykünün bu kadar yakınında olduğumu anlayamamıştım o zaman."(63)

Yine de yazar yalnızca militan bir solcu değil. O hüznü, özlemi, aşkı, diğer bütün insani duyguları sonuna dek yaşayan bir ruh. Dolu dolu yaşamaya, sanata, yaşadığı kent Ankara'ya coşkulu bir sevgi duyan bir genç adam. Garsonların "Çayınız Mr. Gorbaçov"(27) diye servis yaptığı, "Yerli Fidel"lerin, işsizlerin, kafeleri doldurduğu, deli Ernesto'nun herkes tarafından tanındığı, Mülkiyeliler Birliği duvarlarının yuppiler, hippiler, çeşit çeşit inançtan insanlar tarafından doldurulmuş olduğunu görüp mutlu olan, kozmopolitan bir kültürden payına düşen neşeyi yaşayan, politik gerilimlere tepkisel bir yanıt vermeye hazır bir başkent insanı.

Yüksel caddesinde eski sevgilisine rastlayıp yeni bir ilişki başlatmaya, Barfly filmindeki Mickey Rourke'a benzeyen şairlerden biriyle sarhoş olmaya hayır demeyecek bir kentli. Bir entelektüel Jargon, bir 'coterie' kültürü üretimi Karabulut. Onun başkentte yapacağı çok şey, katılacağı çok etkinlik, gözlemleyeceği ve kâğıda dökeceği çok olay var: Yazma eylemi işte bunun için önemli, kadınlar işte bunun için vazgeçilmez Özcan Karabulut için.

"Adına Özlem Dediğim" öyküsü bu ruh halini en iyi yansıtan öykülerden biri ve son cümlesi, "Benim partili kadının serüveniyle ilgili araştırmalar yaparak yazdığım uzun tümceye nokta koymaya hazırlandığım bir sırada, başladığım yere geri dönüp yazdıklarım üzerine düşünmemi, yeniden kurup yazmamı sağlayacak olanın da yine o aynı sözcükler olacağı gibi" onun yazar olarak bu çevrede devinimlerinin ve bunların kâğıda aktarılacağının bir deklerasyonu.

İki farklı kadın

Kitabın son iki öyküsü "Baştan Sona Yalnızlık" ve "Kokteyl" iki farklı kadının iki farklı öyküye nasıl farklı biçimler kazandıracağını gösteriyor bize. "Baştan Sona Yalnızlık" öyküsündeki kadın barların, bir gecelik ilişkilerin kadını ve yazara "Evet, hiç kuşku yok, her şey yazılsın diye yaşanıyor akşamın ilk saatlerinden bu yana"(80) dedirtiyor. Yazar kadını onbeş kişiyi öldüren psikopat katil Nilsen'e benzetiyor ve kendi vücudunun da kadın tarafından yağmalandığına aldırmadan öykü materyalini bir araya getirmeye girişiyor. Öykünün sonunda alt alta yazılanlar öykünün yazılmaya hazır olduğunun habercisidir.

"Kokteyl" öyküsünün üst düzey bürokratların çevresinde görülen kızıl saçlı kadını ise uzak, dokunulmaz ve elegelmez bir kadın olduğunadan onun öyküsü paragrafsız, resmi, cümlelerin ve materyalin oraya buraya saçılmadığı bir düzenle yazılmış. Öykü yazarın kadınla konuşmaya karar vermesiyle bitiyor görünse de ne olduğunu bilmiyoruz: Büyük bir olasılıkla yanından geçmekte olan garsonun tepsisinden bir kadeh şarap alıncak, kadına yürünecek, nezaket ve zerafetle sanattan, edebiyattan bahsedilecek ve gülümseyerek imajın ve prestijin izin verdiği uzunlukta konuşulup ayrılınacak. Yazar kızıl saçlı kadının öyküsünü şöyle bitirecek: "...toplumsal hayatımızdaki boşlukların bir şekilde doldurulduğunu iyi biliyorum ve dikkat edin, Cortazar'ın yazdığı gibi onlar, "kokteylciler" oradalar, yazılı tarihlerinin bu paragrafla başladığını bile bilmiyorlar."(100)

Yazma süreci

Özcan Karabulut zeki bir yazar. Bütün öykülerinin yazma sürecini konu etmesi özellikle son cümlelerinin yazma eylemine gönderme yapması rastlantı değil elbet. 70'li yılların yazarları edebiyat sanatını ideolojinin emrine vermişler, solculuklarıyla yaşamı tırpanlamaktan yorgun düşmüşlerdi. 80'li yıllar askeri müdahalenin sonuçlarını değerlendirmekten edebiyat sanatının yine ikinci plana atıldığı yıllar oldu.

Yabancılaşma edebiyatı yerini karabasan edebiyatına bıraktı bir süre. 90'lı yılların sonuna doğru "yaşam" sanatın öne çıkan konusu olacaksa ve sol eğilimli bir yazar, 70'li ve 80'li yılların yazarlarını öfkeden kıpkırmızı kızartacak bir biçimde, cinselliğin uçurtmasında neşeyle uçacaksa, ona (günümüzün ünlü atasözüyle) "kafana göre takıl" demekten başka bir seçeneğimiz kalmıyor. Çünkü yazma sürecini yaşamın belirlemesi ve yazarın bireyleşmesi edebiyat açısından en sağlıklı tutum kuşkusuz. O nedenle Özcan Karabulut'a ve edebiyatımızdaki yeni sağlıklı eğilimlere bir kez daha merhaba demeli edebiyatımızın cinsellik yoluyla da olsa (çünkü cinselliğin bile ideolojinin hizmetine sunulduğunu görmek doğrusu çok acıydı) biraz daha "burjuvalaşmasını" kutlamalıyız:

"Koltuklarımızda otururken birer nokta, ben birama o çayına uzanırken birer virgül, masadaki hamburgerlerimize yürürken başını sonunu kestiremediğimiz birer çizgi, Doktor Lale otururken, yemek yerken, odada dolaşırken nokta, üçgen, daire, ben kütüphaneye o mutfağa ilerlerken birbirine paralel iki çizgi, ben susarken büyük bir soru işareti... "(41)

Bu burjuvalaşma, toplumsal travmalar karşısında bile yazarın birey tavrını koruması, slogandan uzak durması ve en önemlisi de yazarın sanatçı tavrını koruyup yazma eylemini politik eylemler boyutlarına indirgememesi olacaksa edebiyatımız kusurlarından hızla kurtuluyor demektir:

"24 Ocak'ta Uğur Mumcu öldürülecek ve ülke ayağa kalkacak. Tüm bunlar Doktor Lale'nin "gel" demesiyle başlayan "git" demesiyle sona eren kesintili bir ilişki zamanına, daha da ötesi, bir öykünün yazılma ve okunma zamanına sığıyor. Öykünün bu bölümünde gidiyorum ve en az Doktor Lale kadar yalnız olduğumu biliyorum."

Bundan sonrası okuyucunun değerlendirmesine kalmış bir şeydir çünkü. ■

Baştan Sona Yalnızlık / *Özcan Karabulut / Can Yayınları / 111 s.*

Türk Plastik Sanatları

Kapsamlı bir sanat kitabı

"Türk Plastik Sanatları" kitabı, sanat yayıncılığının, Batı'daki benzerleriyle atbaşı giden, hatta onlarla yarışacak bir düzeye gelen bir aşamada, Bilim-Sanat Galerisi'nin sürdüregeldiği çabanın önemine işaret etmekte ve bu çabaya, başka galerilerin de ortak olmasını sağlayıcı etkinliklere öncülük yapmakta. Kitaba Kaya Özsezgin'in yazdığı 'Giriş'i sunuyoruz.

KAYA ÖZSEZGİN

"Büyük" sergiler için sponsor firma ya da firmalar bularak kapsamlı kitap yayını gerçekleştirmenin, artık bir "itibar" göstergesi sayıldığı ve özel galerilerin bu yolla ayrıcalıklı bir konuma yükseldiği dönemin içinden geçiyoruz. Büyük serginin ne anlama geldiği, serginin amacı ve çapıyla düşünülmesi gereken bir konu: Sergiyi oluşturan yapıtların sayısal çokluğu, "büyük"lüğün ölçütü olamayacağı gibi, boyutları, ortalama ölçülerin üzerine çıkan yapıtların varlığı da, sergiyi "büyük" olarak nitelemenin koşulu sayılmaz. Büyüklük bağlamında değerlendirilecek sergiler, kapsam ve amaç yönünden uzun ve ciddi bir araştırmayı gerektirir, uzun süreli birikimleri ortaya koyabilecek ve zaman içindeki oluşumları yansıtabilecek değer göstergeleriyle yüklü olmayı zorunlu kılar. Öyle ki, sergi gezildiğinde, izleyicinin belleğinde yer alacak imaj, gidimli ("discursif") bağlantıların kurulmasına olanak verebilmeli, serginin ana temasını oluşturan sorunsallık üzerinde izleyicinin birtakım yorumlara ulaşabilmesini sağlamalı. Bu tür yorumlar, bir sanatçının dünyasına ışık getirici çözümlere yönelik de olabilir, bir dönemin ya da ağırlıklı bir temanın ayrıntılı biçimde kavranmasından kaynaklanan geniş görüş açılarını da içerebilir.

Kültür dünyamıza armağan

Büyük sergi kavramı, Batı'da da "büyük gelenek"le örtüşen bir kavram değil, o geleneğin ancak modernizme açılan döneminde kendini gösterebiliyor. Türkiye'de ise, çok daha yeni: Yaşayan bütün sanatçıların yer aldığı kapsamlı-karma sergiler yapmak anlamına gelen bu tür sergilerin geçmişi Galatasaray sergilerine ve yüzyılın başlarına dayanıyor. Bu sergileri yayınla, kitapla belgeleme çabasına gelince, onun son yirmi yılın gerisine taştığını söylemek zor. Oysa sergi büyük ve kapsamlı da olsa, konuyu bilimsel nitelikli bir yayınla kitaplaştıramadığınız sürece, çabanızın yarına aktarılma şansı, hemen hemen sıfırlanmış oluyor.

İstanbul'un eski galerileri arasında, özellikle yayınları yoluyla kendisinden hep söz ettirmiş olan Bilim-Sanat Galerisi'nin "Yetmişbeşinci Yıla Armağan" olınak üzere, önce Ankara'da (Çağdaş Sanatlar Merkezi), daha sonra İstanbul'da (Dolmabahçe Kültür Merkezi) düzenlediği ve yapımcılığını İbrahim Çiftçioğlu'nun üstlendiği "Yaşayan Türk Plastik Sanatları Sergisi", resim, heykel ve seramikte etkinlik gösteren, çalışmalarını sürdüren sanatçıların yapıtlarını bir araya topladığı gibi, en az bunun kadar önemli olan bir başka görevi de "bihakkın" yerine getiriyor; bu etkinliği ve Cumhuriyet dönemi sanatını değişik açılardan yorumlayan yazarların ve eleştirmenlerin yazılarının geniş bir yer kapladığı belgesel nitelikte bir kitabı, kültür dünyamıza armağan ediyor.

Kitabın özenli baskısı, düzeni ve kalitesi, sanatçılar hakkında içerdiği bilgiler ve çağdaş sanatımızı değerlendiren yazılarla bütünleşmektedir.

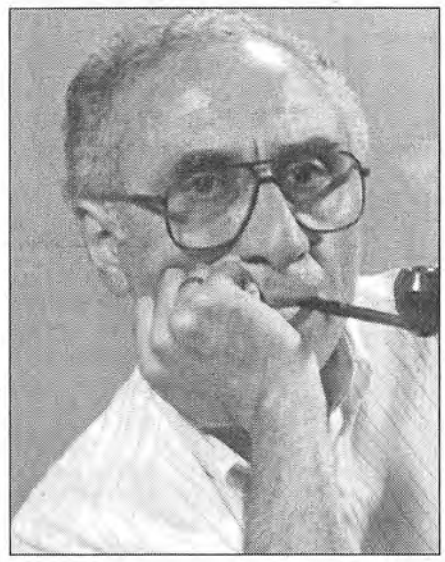

"Türk Plastik Sanatları" kitabının hazırlayıcılarından Kaya Özsezgin.

Sergi ve kitap, doğum tarihleri 1914 ile 1971 arasında, üç kuşağı kapsayan bir sanatçı kadrosunu önümüze getiriyor. Bu sergiye ve kitaba girmesi gerekirken, çeşitli ve zorunlu nedenlerle dışarda kalmasının önüne geçilememiş olan sanatçılar için, galeri yöneticisine ve sergi yapımcısına herhangi bir suçlama yöneltmek, Türkiye'de bu çeşit sergilerin hazırlanmasında karşılaşılan güçlükleri görmezden gelmek olur. Ayrıca böyle bir serginin düşünülmesi gereken isimler dışında, bütün sanatçıları kapsayıcı bir nitelikte olması da beklenmemeli: Sergi yapımcısının görüşü ve yaklaşımı doğrultusunda geçerli olabilecek ölçütler, serginin rengini ve niteliğini belirleyici öğelerdir. Bu öğeler, yapımcıyı bağlar ve onun seçimiyle açıklanabilecek değer ölçütlerini gündeme getirir.

Görüşler ve yorumlar

Kitabın kuramsal görüşlere ve yorum ayrımlarına olanak tanıyan nesnel yaklaşımı, bu yayını, benzerlerinin çoğunda görülen geniş tabanlı bir katalog olma özelliğinden uzaklaştırıyor, çağdaş Türk sanatı üzerine araştırma yapacak olanların başvurmakta titiz davranacakları bir referans düzeyine yükseltiyor. Yakın dönemlere doğru çoğul üslup karakterleri çevresinde yoğunlaşma belirtileri göstermesi açısından, farklı yaklaşım ve sanatsal çözüm örnekleriyle zenginleşen çağdaş sanatımız, -bu kitabın gözettiği bütünsellik bağlamında, 1920'li yıllardan günümüze doğru akıp gelen oluşumları, sıradan bir meraklının izlemekte zorlanmayacağı ilintilerle sunulduğu için- aynı zamanda bir döküm olarak da, bu kitaba yansımaktadır. Dökümün niteliğiyle serginin niteliği, doğrudan örtüştüğü için, "Türk Plastik Sanatları" kitabı, gelişmelerin tarafsız bir bilançosu özelliğini, kendi içinde barındırıyor.

Sergiye "yaşayan" sıfatının uygun görülmesi, kitabı inceleyecek kişinin, bütün gelişmelere, bir süreçselliğin ifadesi anlamında bakması gerektiği hakkında bir uyarıdır aynı zamanda: Cumhuriyet dönemi sanatçılarımızın hiçbiri, çağdaşlık olgusunu geri plana itecek ve Batılı kültür değerlerine mensup o manın bilincini ihmal edecek bir uğraş içinde görünmediğinden, üslup yönündeki yaklaşımları ne olursa olsun, her sanatçı, bu değerlere "yaşayan" boyutlarıyla bakmışlardır. Çağdaş sanatımızın dününü temsil edenler gibi, yetişmekte olan kuşaklar da bu ortak kaygının içinden geliyorlar ve bu kaygıyı, içlerinde hissediyorlar. Kitap ve sergi, bu gerçeğin somut kanıtlarıdır.

"Türk Plastik Sanatları" kitabı, sanat yayıncılığının, Batı'daki benzerleriyle atbaşı giden, hatta onlarla yarışacak bir düzeye gelen bir aşamada, Bilim-Sanat Galerisi'nin sürdüregeldiği çabanın önemine işaret etmekte ve bu çabaya, başka galerilerin de ortak olmasını sağlayıcı etkinliklere öncülük yapmaktadır. ■

(*) **"Türk Plastik Sanatları" (Yetmişbeşinci Yıl'a Armağan),** *Bilim-Sanat Galerisi Yayını, 1998 İstanbul.*

Özcan Yurdalan'dan "Fas'ta Yolculuk"

'Gezgin Kent'in peşinde bir yolcu

TÜREY KÖSE

Özcan Yurdalan, Nepal ve Hindistan'ı anlattığı ve bu ülkelerin dilinde 'Merhaba" anlamına gelen "Namaste" adını verdiği ilk kitabında "Keşfedilmemiş coğrafyalar artık yoktur, ancak her ik imi her gönül başka yaşar" diyordu. Görsel iletişim olanaklarının bunca yaygınlaştığı zamanlarda, artık farklı coğrafyalar kimse için sır değil. Sokakların, meydanların, anıtların, ırmakların, görüntüleri binlerce kez çoğaltılarak herkese ulaşıyor. Belki de sıradan turist için buralara ulaşmanın tek anlamı, bu görüntüler içine kendisininkini eklemek. "Görmüş" olmanın, "o topraklara da ayak basmış" olmanın -oldukça geç kalmış bir kaşif edasıyla- "kanıtları"nı döndüğünde "ilan etmek" üzere elde etmek...

Özcan Yurda an bir gezgin. "Evrenin sınırlarına kendi çapında karşı koyup" yollara düşmüş, rotasını hep Doğu'ya çevirmiş bilge bir yolcu. "Fas'ta Yolculuk" ikinci kitabı. Yurdalan'ın bu kitabı, önsözünü yazan bir başka gezgin Nadir Paksoy'un "içinde edebiyat tadı olan bir yolculuk ezgisi" tanımını fazlasıyla hakediyor...

Nilgün Marmara, "Kentlerin havaalanlarından çok düşalanlarına gereksinimi var" diyordu. Ne mutlu ki, Marakeş'in Sonsuzluk Meydanı ve burada yere bağdaş kurup çevrelerinde toplananlara öyküler anlatan masalcılarvar. Yurdalan da, "belki de sözün son şövalyeleri" diye andığı bu masalcıların ağzından masallar anlatıyor. Fas'ın en eski kentlerinden Fez' e giderken tren kompartımanındaki bir genç kadının buruşturup attığı sarı sayfaya kristal gözlü kızların masalını yazıyor. Okyanusa bakarken, siyah callabeli bir Faslının ağzından "Çağrılı Ada'nın öyküsünü" anlatıyor...

Özcan Yurdalan, gezdiği kentlerde "seyirci" bir turist olmakla yetinmiyor. Yollara "ayna tutuyor" ama çoğu kez aynadan yansıyanlar içinde yolcuyu da görüyoruz. Hayata karışıyor, dostluklar kuruyor. Hatta, alışkanlıklar ediniyor. Ve soruyor: "Bir kentin yaşamına sızmak, biraz da o kente dair alışkanlıklar geliştirmek değil midir?" Bir kentin labirentlerinde kaybolmadan dolaşma yollarını, alışverişin inceliklerini, trenleri, otobüsleri, yolları da anlatıyor, camileri, meydanları da, dostluğa dönüşmeye zamanı yetmeyen, ama yine de sıcacık ahbaplıkları da. Zanaatçılara ise, ayrıcalıklı bir sevgiyle yaklaşıyor. El sanatları kooperatifleri, tuviya ağacından kündekari işletmeciliği, callabelerin nasıl yapıldığını ayrı bölümlerde ayrıntılı olarak anlatıyor.

'Krallık zor meslektir'

Yurdalan'ın kitabında, çaya övgü, pet şişeye yergi de var, "kibrit üzerine söylenmiş" sözler de... İfran kentinde Kral 2. Hasan'ın yazlık köşküne giderken, kendisine saldırı girişimlerini "mesleğin tehlikeleri" olarak gören ve "Şayet bu çılgınlar beni yok etmeye muvaffak olsalardı, Fas'ın hali ne olurdu? Düşünmeye bile cesaret edemiyorum" diyen Kral'la "Krallık zor meslektir" diye dalgasını geçiyor. Rif dağlarında İspanyol ve Fransız sömürgeciliğine karşı başlayan isyanın öncüsü Abdülkerim'e de selam göndermeden geçmiyor...

Özcan Yurdalan, gezdiği yerlere, insanlara sevgiyle bakıyor. Bakışının güzelliği, sıcaklığı yazdıklarına da yansıyor. O, "sirk maymunlarını seyretmeye gelen, steril, paketlenmiş" bir batılı turist değil, gezgin bir dünya insanı. Doğu'ya bakarken, egzotik bazı görüntüleri yücelten, ancak o coğrafyalardaki hayat için "kötü, yanlış, çirkin" saptamalarını kolaylıkla kullanan batılı bakış açısını dile getirenlere karşı hep şu soruyu soruyor: "'Gelişmiş' bir ü - ke bireyi olarak bunda benim payım ne, benim 'gelişmişliğimin' yüzde kaçı bu insanların yoksullukları sayesinde, diye vicdan sızlatılması gerekiyor. Tıpkı, sürmekte olan her savaş için 'benim katkım ne' diye sorulması gerektiği gibi. Doğudaki 'ilkellik, pislik, kabalık' türünden ne varsa, batıdaki 'uygarlığın, sterilliğin, incelmişliğin' bedelini de ödemek zorunda kaldıkları için vardır. Birey olarak bu durumun iç muhasebesiyle birlikte 'doğuya' ilişkin yargı geliştirenler, insanlık onurlarını da koruyabilirler."

Düş sürüyor

Özcan Yurdalan, "gitmeye mecbur" olanlardan... "Bir sesin peşinden yollara düşülebileceği gibi, bir şeklin, hatta bir kokunun peşinde dolaşanlar olduğu da söylenir. Mümkündür. Yeter ki, kendi izinde yol aramasın insan" diyor. Ve kitabındaki sonuncu düş, gezgin kentin peşinde bir yolcuyu anlatıyor... Kök salmayan, "kendi elleriyle çoğalttıkları güzelliklerin daima önünde gitmeyi başaran"ların peşinde iz süren yolcuyu:

"Gezgin kent, izini sürenlere tüm sırlarını hiçbir zaman açık etmedi..

Kimi zaman ben de karıştırıyorum, onlardan biri miyim, yoksa yalnızca iz sürücü mü? Bazı geceler, düşler arasında kendi izimi sürerken yakalandıkça korkuyla uyanıyorum..."

Özcan Yurdalan, gezgin kentin hem sabırlı iz sürücüsü; hem de belki zanaatçısı, ya da masalcısı... Kitap bitiyor, düş sürüyor... Yurdalan gezgin kentin konakladığı bir bozkırda kıl dokumalarla kurulan kentinin iplerini kazığa bağlıyor... Ve birazdan, "yürekten yüreğe değen" masallar anlatmaya başlayacak... ■

Fas'ta Yolculuk/*Özcan Yurdalan/Bağlam Anı Dizisi/İstanbul 1998/155 s.*

MİMARLIK-KÜLTÜR-SANAT

99'un ilk kitapları

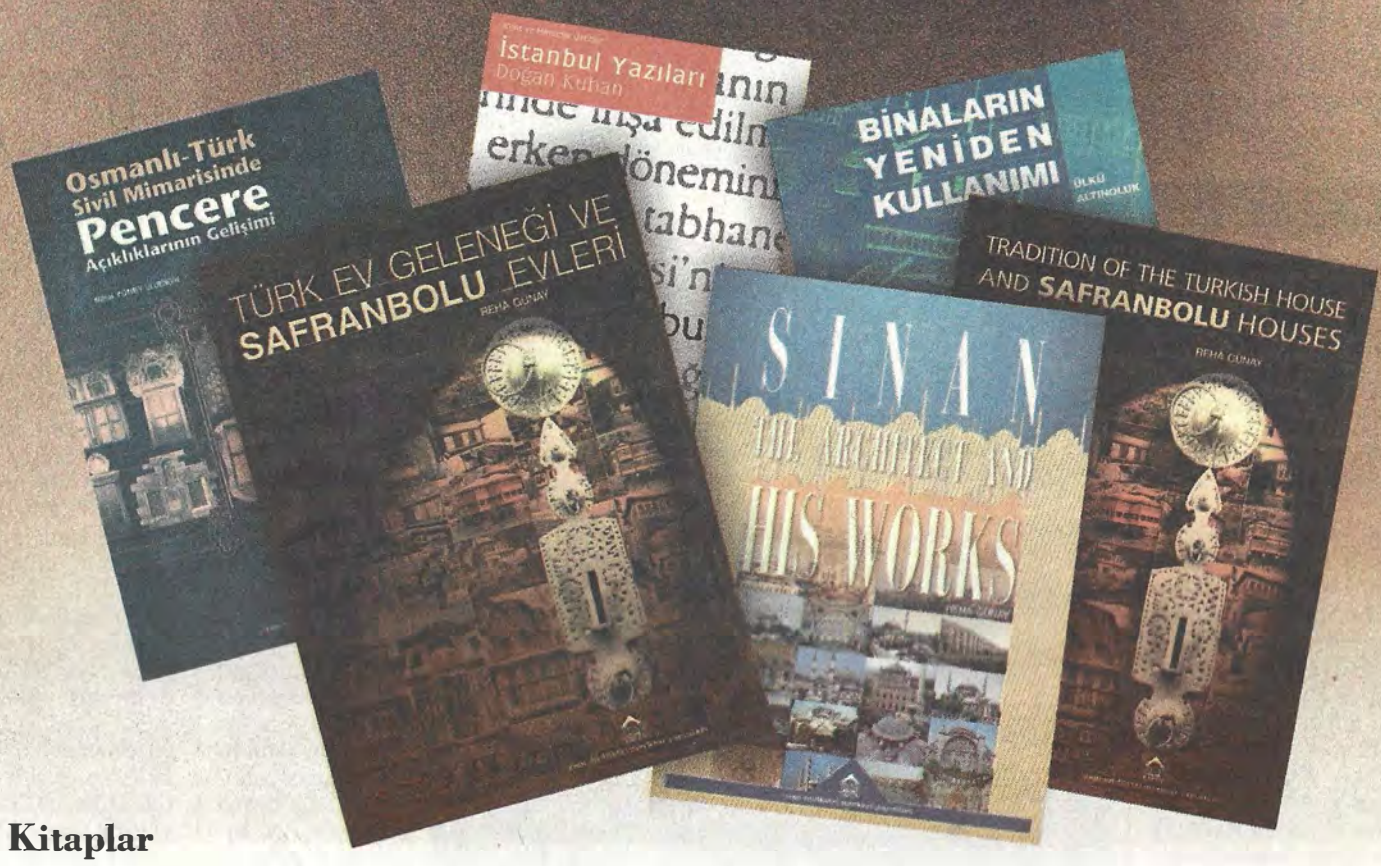

Yeni Çıkan Kitaplar

•TÜRK EV GELENEĞİ VE SAFRANBOLU EVLERİ
Reha GÜNAY

•TRADITION OF THE TURKISH HOUSE AND SAFRANBOLU HOUSES
Reha GÜNAY / Çeviren: Çelen BİRKAN

•KENT VE MİMARLIK ÜZERİNE İSTANBUL YAZILARI
Doğan KUBAN

•SINAN THE ARCHITECT AND HIS WORKS
Reha GÜNAY / Çeviren: Ali OTTOMAN

•BİNALARIN YENİDEN KULLANIMI
Ülkü ALTINOLUK

•OSMANLI TÜRK SİVİL MİMARİSİNDE PENCERE AÇIKLIKLARININ GELİŞİMİ
Nihal ULUENGİN

YEM YAYIN

yapı-endüstri merkezi yayınları

Cumhuriyet Cad. 329 Harbiye 80230 İSTANBUL
Tel: (0212) 219 39 39 pbx Faks: (0212) 225 66 23
e-posta: yem@yem.net web: www.yem.net

Diğer Yayınlarımız:

Dergiler
•YAPI DERGİSİ
•MİMARLIK DERGİSİ
Mimarlar Odası'nın Yayın Organı
•EGE MİMARLIK DERGİSİ
Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nin Yayın Organı

Kataloglar
•YAPI KATALOĞU
•TESİSAT/ELEKTROTEKNİK KATALOĞU
•BDT PAZARINDA TÜRKİYE KATALOĞU

Sözlükler
•ANSİKLOPEDİK MİMARLIK SÖZLÜĞÜ
Doğan HASOL
•AYDINLATMA SÖZLÜĞÜ
Şazi SİREL
•TÜRKÇE'DE BATI KÖKENLİ YAPI TERİMLERİ
Firuzan BAYTOP
•MİMARLIK ve YAPI TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ
İngilizce/Fransızca/Türkçe
Doğan HASOL
•OSMANLI DÖNEMİ YAPI ve MALZEME TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ
Neslihan SÖNMEZ

Yapı'dan Seçmeler Dizisi
•KONUTLAR
•TURİZM YAPILARI
•İŞ-ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ
•KÜLTÜR YAPILARI
•SANATTAN YANSIMALAR
•ÇAĞDAŞ MİMARLAR 1
•ANILARDA MİMARLIK
•MİMARİ AKIMLAR 1
•MİMARİ AKIMLAR 2

Ansiklopedi
•ECZACIBAŞI SANAT ANSİKLOPEDİSİ

Çevre-Şehircilik-Mimarlık-Sanat-Tasarım
•YAĞMA VAR!
Doğan HASOL
•HER ŞEYİN MİMARI VAR
Doğan HASOL
•YORUMLAR
Kültür - Sanat - Mimarlık
Bülent ÖZER
•MERDİVENLER
Abdullah SARI
•AHŞAP KAPILAR
Muhittin BİNAN
•MİMARLIK KAVRAMLARI
Doğan KUBAN
•MİMARİ PERSPEKTİF ve GÖLGE
Harbi HOTAN
•MİMARLIK, FORM ve GEOMETRİ
Esen ONAT
•SANAT KİTABI
500 Sanatçı - 500 Sanat Eseri
•TARİHİ ÇEVRE KORUMA ve RESTORASYON
Zeynep AHUNBAY
•PROJELER / YAPILAR
Doğan TEKELİ - Sami SİSA
•ENDÜSTRİ TASARIMI (YARATICILIK)
Önder KÜÇÜKERMAN
•ENDÜSTRİ TASARIMI (ADIMLAR)
Önder KÜÇÜKERMAN
•MİNİ SANAT KİTABI
500 Sanatçı - 500 Sanat Eseri
•1950'LER KUŞAĞI MİMARLIK ANTOLOJİSİ
Enis KORTAN
•İSTANBUL 1900
Diana BARILLARI - Ezio GODOLI
•TÜRK KENTİ
Kemal Ahmet ARÜ

Tüm romanlarıyla Aslı Erdoğan

Birbiriyle örtüşen dünyalar

Aslı Erdoğan romanlarının ana taşıyıcısı dil. Uzamdan, olaydan ve kurgudan önce bu dil çıkıyor okurun önüne. Bu dil, hem anlatının imge düzlemindeki dizilişini, eklemlenişini sağlıyor, hem de anlatımda boşluk bırakmayan bir akışkanlık yaratıyor. Arka arkaya verdiği ürünlerle, yazınımızda, kendine özgü bir yer açtığı gözleniyor Aslı Erdoğan'ın.

M. SADIK ASLANKARA

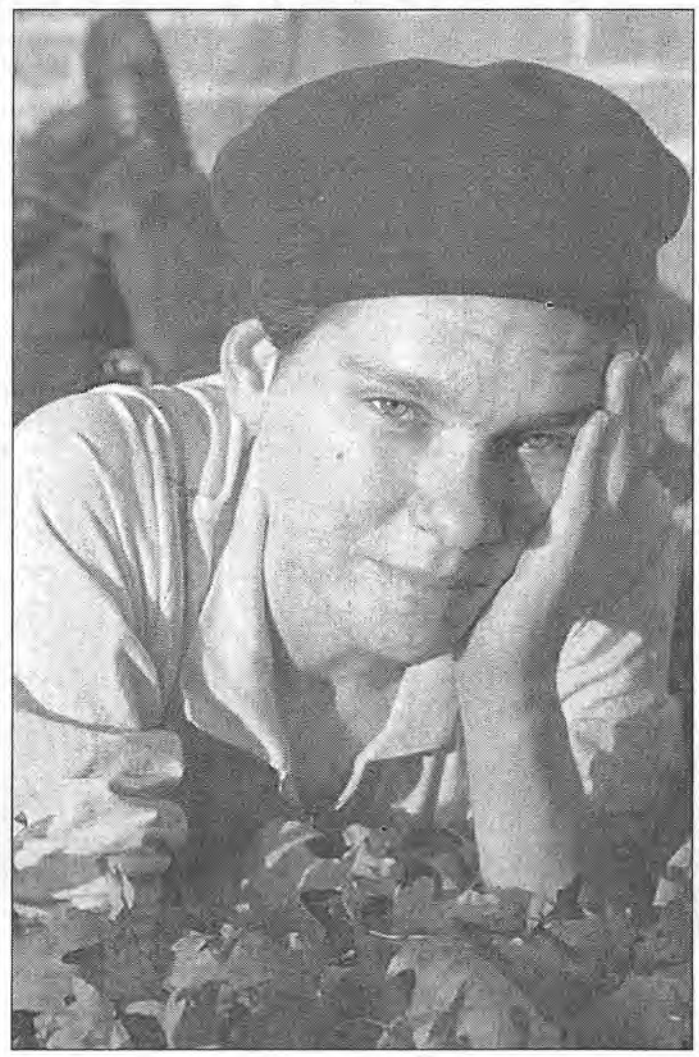

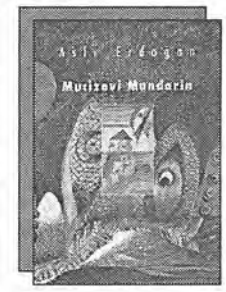

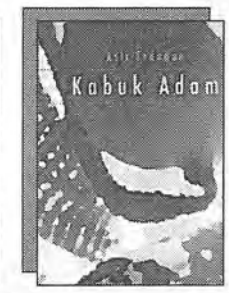

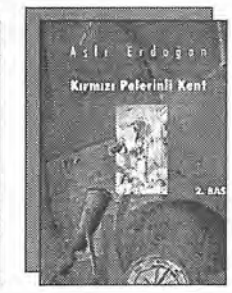

Bütün okumaların tuzaklarla dolu olduğunu okurlar da bilir elbet. Okurun önündeki ilk tuzak, kişinin kendisidir çünkü. Şeytanın bacağını kırıp okuma edimine geçtiğinde, kendisinden kaynaklanan bu tuzağı aşar okur. Tuzak, bu girişme buluşma noktasındadır lkin. Usunu çelen yoksa eğer, bu tuzağı aşması kolaydır okurun. Yeter ki tuzak bu olsun!

Aşılması zor olan, yapıttan kaynaklanan tuzaktır asıl. Ama bu tuzağı aşmak için gereken anahtar avcundadır yine okurun. Yapıta sabırla, sevgiyle yaklaşanı okuma uğraşını emekle, içtenlikle yoğuran okur, bu tuzağı da aşar kolaycacık.

Ne var ki, yazarı da katıldı mı tuzak kurmaya, o zaman zordur okurun işi, hem de pek zor!

İşte *Aslı Erdoğan,* **Kabuk Adam** (1994) ve **Mucizevi Mandarin**'den (1996) sonra **Kırmızı Pelerinli Kent** (1) adlı romanında, bu anlamda tuzağa düşürüyor okurunu. Nasıl mı? **Kırmızı Pelerinli Kent**'te Brezilya'nın Rio de Janeiro kentini "anlattığı"nı söyleyerek, dahası bunda direnerek. Nitekim arka kapakta yer alan tanıtım yazısı şu tümceyle başlıyor: "Brezilya'nın efsane kenti Rio'yu anlatıyor **Kırmızı Pelerinli Kent.**"

Öyle olunca, "pek roman okumadığı"nı söyleyen *Prof. Dr. Nadir Paksoy*'un, söz konusu romanı, türdeşi olarak gördüğü bir "gezi günlüğü" ile birlikte değerlendirmeye yönelişini olağan karşılamak gerekiyor. (2) Çünkü romanın, bir kent monografisi gibi alımlanması sonucunu doğuran yanlışlığa aslında yazarın kendisi yol açıyor; romanlarındaki ya da öykülerindeki uzamları sürekli öne çıkararak. Şu sözler ona ait: "Benim öykülerimde, romanlarımda mekân hep kişiler kadar önemlidir. **Kabuk Adam**'daki trop kal ada, **Mucizevi Mandarin**'de Cenevre sokakları ve İstanbul varoşları. **Kırmızı Pelerinli Kent** ise bir kent romanı, *yani baş kahramanı Rio de Janeiro* (vurgu benim / A.). Hem gerçek Rio, hem de bir serüvenin, içsel bir yolculuğun, ölümün metaforu olarak." (3)

Demek **Kabuk Adam** tropikal bir adayı, **Mucizevi Mandarin** Cenevre'yi ve İstanbul'u, **Kırmızı Pelerinli Kent** de Rio de Janeiro'yu anlatıyor, öyle mi? Yo, bunun böyle olmadığını Aslı Erdoğan da biliyor kuşkusuz! Evet bu romanlar ya da öyküler bu uzamlarda geçiyor ama, anlatılanlar bu kentlerdeki bireyler... Rio'da geçen bir romanın, okura, bu arada kendi yaşadığı kenti, örnekse Hong Kong'u, Kahire'yi, İstanbul'u, Atina'yı, Dublin'i, Santiago'yu vb. yeniden yorumlama, kurma olanağı sunduğu görmezden gelinebilir mi? Okur, romanın oturduğu fizik uzamı, yazarın da dışına çıkarak alımlamaz mı zaten? Romanlar kentleri, birer roman kahramanı olarak değil, roman bireylerinin uzamsal geçişmeleri, birbirlerini karşılıklı etkilemeleri, birbirlerine tepkileri boyutunda ele almaz mı? Romanlardaki kentler, ancak böyle yapıldığında, olanca gerçeklikleriyle serilmez mi göz önüne?

Fethi Naci, kırk yıl önce 1958'de, *Şahap Sıtkı*'nın **Gün Görmeyen Sokak** adlı romanı üzerine yazdığı eleştiri yazısında, yazarın İstanbul'u, "bir roman kişisi gibi" ele aldığını vurgulayarak şu saptamayı yapıyor: "Bazı romanlar vardır, kişilerin davranışlarını, hallerini açıklayabilmek için romancı onları toplumsal, ekonomik bir temel üzerinde ele alır. Bu romanlarda çevre, roman kişileri daha iyi anlaşılsın diye anlatılmıştır. (...) Şahap Sıtkı'nın öyle bir kaygısı vardır denemez. Yazar, şehri, kişilerinin davranışlarını belirlemesi bakımından almıyor, sevdiği bir roman kişisi gibi anlatıyor. (...) Roman kişilerinden biri... şehir..." Ardından şu eleştiriyi getiriyor Fethi Naci: "Şahap Sıtkı'nın başarısı da, başarısızlığı da buradan geliyor: Bir şehri, birtakım insanları sevmiş, onları içinde yaşamış, bunları anlatmak, yaşatmak istemiş. Kişilerinin...canlı oluşu, romanın tatlı tatlı okunması bundan. Ama romanın romanlıktan çıkarak bir büyük hikâyeye yaklaşması, dağınıklığı, bir iç bütünlüğünden yoksun oluşu da bundan. Yer yer 'duygusal bir röportaj' havasına bürünmesi de bundan." (4)

Aslı Erdoğan, ayırdında bu sıkıntının: İç içe geçmiş bir labirentler dizisi... Bu labirentler, *kitabın baş kişisi*nin, *Rio'yu sokaklarındaki yolculuk onun içsel yolculuğu* (vurgular benim/ A.) ve kitabın sonunda, Özgür'le Rio'nun bütünleştiği an yazıyla hayatın tam olarak birleştiği an." Sonra şöyle diyor yazar: "Sanırım mekânlarla, insanlarla kurduğumdan çok daha yoğun, derin, simgesel ilişkiler kurabiliyorum; kentlerle, okyanusla, ormanla..." (5)

Bu karışıklığa Erdoğan yol açıyor olsa da; söylediklerini bir yana bırakıp ürünlerine baktığımızda, onun üzerinde durduğu olgunun kent değil, birey olduğu görülüyor y ne de. Doğrudur elbet, roman kentle çıkmıştır ortaya, ama bireyi anlatır lle. Bireyin anlatılmadığı bir romanda kent nasıl anlatılabilir hem? Bireye açılan yerin genişlemesi, romanın yükselişe geçmesi ile kapitalizm, sanayi devrimi vb. arasındaki ilişkiler ağı görmezden gelinebilir mi hiç?

Aslı Erdoğan, bireye yer açarken romanlarında, işte bunun tanıklığını yapıyor aslında. O da bireyi anlatıyor, anlatıyor ya, zaman zaman aykırı düşünceler ileri sürüyormuş gibi algılatabiliyor kendini. Oysa uzamların öne çıkıyor gibi görünmesi değiştirmiyor gerçeği, anlatılan birey yine. Hatta ileri giderek söyleyeyim, hem de hep aynı bireyler anlatılan. Uzamı da belki bu izlenimi kırmak amacıyla değiştirip duruyor Aslı Erdoğan, kim bilir.

Yine Fethi Naci'ye dönüyorum: "Çok söylenmiş bir söz, bir kere de ben söyleyeyim: Romancının hareket noktası, bir bireyin somut yaşamıdır." (6); "Bireyi anlatmayı başlıca amaç belleyince romanı psikolojik gerçekliği olan insanlar dolduruyor; her biri kendi özel yaşamlarıyla, sorunlarıyla dünyaya ve insanlara bakış açılarıyla yaşayan insanlar." (7).

Aslı Erdoğan'ın romancı (ya da öykücü) yanını görebilmek için, öyleyse romanlarındaki (ya da öykülerindeki) uzamlara değil, bireylere bakacağız. Kimlerdir Aslı Erdoğan'ın roman kahramanları?

Yukarıda bunların "aynı" bireyler olduğuna değinmiştim, kaldığım yerden sürdüreyim sözü...

Kabuk Adam'ın anlatıcısı ile **Kırmızı Pelerinli Kent**'in Özgür'ü, Özgür'ün yazdığı iç romandaki anlatıcı ("Kırmızı Pelerinli Kent" adı bu iç romandan geliyor) hep aynı kişiler.

Kaba bir karşılaştırmaya ne dersiniz?

Kabuk Adam'daki anlatıcı, "yirmibeş yaşında", bir bilim adamıdır. ["Avrupa'nın en büyük nükleer fizik laboratuvarında çalış(maktadır)" ., s. 8], "...Kolit, ülser, astım gibi hastalıkların tümüne sahip"tir (s. 9) anlatıcı. "Astımlı ciğerlerim nefes almakta zorlanırdı," (s. 22) der ama yine de sigaraya ve içkiye düşkünlük gösterir. (s. 33) Yediği "yağlı jambon ve ananas"lar, "mide(sini) ek-şi(tir)" (s. 21) hep. Cildiyle de sorunu vardır anlatıcının: "...Güneş yağını sürüp -bunu hiç atlamamam gerekiyordu, yoksa sabah güneşi bile yüzümü şeftali rengine çevirirdi.-" s. 20). Nitekim "omuzları(ndaki) ve boynu(n)daki güneş yanıkları ve alerjik yaralar" (s. 29), bıkkınlık verir anlatıcıya.

Giy mi bir anlamda "üniforma" gibidir: "Kimliği(n)i yitirmemek için üzerine iğnelediği(.) en ince ve kapalı tişörtü(.), eski püskü bermudaları(.) ve koca hasır şapkadan oluşu(r)" (ss. 20,21) bu üniforma. Bakımsızdır da üstelik.: "Güzel sayılmam. Son yıllarda çöktüm. Çok da bakımsızım." (s. 33) Ne ki dekolte giysilere düşkünlüğü dikkat çeker anlatıcının: "Oldukça kısa, pileli, siyah bir etek ve askılı bir bluz" giyer örneğin. (s. 99) Bu tür giysilerle dans etmekten hoşlanır: "Vücudumda müzikle titreşmeyen tek bir kas kalmamış gibiydi. Kısa eteğim öylesine hızla savruluyordu ki bacaklarım ortaya çıkıyor, bluzumun askıları ikide bir düşüyordu." (ss. 102,103) Dans etmek, "yaşamaya katlanabilmek için başvurduğu yollar" (s. 10)) arasındadır anlatıcının. Kaldı ki, "uzun yıllar baleyle uğraş(mıştır)" (s. 8) zaten. Bir açıdan "eski bir balerin" dir o. (s. 11)

Öte yandan "kısa ömürlü edebiyat dergilerinde öyküler yayımlatıp ödüller kazandığı(.) için 'çok yönlü' diye tanımlan(an)" biridir anlatıcı. (ss. 8,9) "- Aslında ben yazarım. Benim işim öyküler anlatmak./ Bunu söyler söylemez de gerçeğin ta kendisini dile getirdiğimi anladım. Ben gerçekte fizikçi değilim, diplomalar, dereceler almış olsam da hiçbir zaman bir b lim adamı olamamıştım," (s. 43) demekten alamaz kendini. " 'Psikolojik öyküler' yazmaya çalış(ır)." (s. 94) Fizikçi arkadaşlarından birinin kanısı da bu yöndedir: "Bence yazarlık sana daha uygun. Herkesle, her düzeyden insanla ilişki kurabiliyorsun. Bu bir yazar için çok önemli bence." (s. 113)

"Yaşamaya katlanabilmek için başvurduğu yollar arasında", "dans etmek" kadar "okumak", "öykü yazmak" da önemli yer tutar. Anlatıcının bir *Nabokov* hayranı olduğunu öğreniriz. (ss. 11,13 0 vb.) Sonra *Thomas Bernhard:* "Unutulmuş Thomas Bernhard romanım..." (s. 109); "...Yanımda...Thomas Bernhard'ın bir romanı olurdu." (s. 23)

Bir de "sokaklarda başıboş dolaşmak." (s. 10) Nedenini bilmiyorum ama toplumdışı insanlara hep yakınlık duymuşumdur," diye açıklar bunu. (s. 89) Zaten gezilere de düşkündür. Ama "turist" sözcüğü "tüyleri(n)i diken diken" eder onun, bu yüzden "yolculukları(n)da hiç fotoğraf makinesi taşıma(z)" (s. 25) anlatıcı.

Ağır aile baskısı ve şiddetle dolu geçen çocukluk yılları"nda anlatıcı örselenmiş, bu onun tüm yaşamını etkilemiştir. Sürekli "huzursuz, karamsar ve yapayalnız biri" dir. (s. 9) İntiharı da denemiştir üstelik. (ss. 12,55,127) Hep acı vardır anlatıcının yaşamında: "Bir zamanlar birisi BENDEN kaçıp gitmiş miydi? Kimdi bu? Annem miydi?" (s. 50); "Ben altı yaşlarımdayken, babam eve bir Kırıkkale getirmiş ve o sıralarda evi terk etmiş olan annemi bununla öldüreceğini söylemişti." (s. 56); "- Ben tecavüze uğradım. Saldırıya da, on yaşımdayken..." (s. 94); "- Hayatım rez l geçti. Tecavüz, son-

☛

ra bir kere çok kötü dövüldüm." (s. 127); "Bir keresinde, beni evine kilitleyen bir psikopatın elinden çok zor kurtuldum." (s. 152)

Bütün bunlar, cinsellikle ilgili "çok derin bir yara" oluşturmuştur anlatıcıda. (s. 82) Nitekim, "bir Türk kadınıydım, içinde büyüdüğüm hoyrat, sevgisiz toplumda, cinselliğim öldürücü darbeler yemişti," diyecektir bir yerde. (s. 85) Zaten "uzun zamandır hiç kimseyle olma(mıştır)" da. (s. 31)

Ama o küçücük adada yaşadıkları, aşk ve cinsellik konusundaki tutumunu değiştirmesine yol açacaktır anlatıcının. ["Farkında olmaksızın, başka biri olup çıkmıştım." (s. 152)] Değiştiremediği bir yanı kalacaktır ama; karanlığa, tecavüze düşkünlükten; karanlıklarda ölümü arayıp onunla yüz yüze gelmeyi istemekten vazgeçemeyecektir: "On yaşımdan beri bastıramadığım bir suçluluk duygusu, o şaşı adamın yaka paça karakola götürülüşünün utancı, beni hep o yarıda kalmış girişiini tamamlamaya, gerçek bir tecavüzü kovalamaya itti. Defalarca defalarca tehlikeye attım kendimi ve başıma ne gelirse gelsin, bu duygudan kurtulamadım." (s. 95) Romanın sonlarına doğru, Avrupa'ya geçmeden önce, kısa süre için konakladığı Amerika'da, anlatıcının şöyle düşündüğünü öğreniriz: "Ölümü çılgıncasına kovalıyor, en tehlikeli sokaklarda tek başıma dolaşıp, en tehlikeli insanlarla iletişim kurmaya çabalıyordum." (s. 152)

Kabuk Adam, anlatıcının, bu doğrultuda zengin ayrıntı ağıyla örülü, pek çok ipuçlarıyla bezeli, derinlere inen yaşamını, buraya dek getirip bırakıyor. Ortaya çıkabilecek bundan sonraki olası yaşantı dilimleri, **Kırmızı Pelerinli Kent**'te çıkıyor karşımıza... Anlatıcı gidiyor, Özgür geliyor; öteki yan kişiler bile ad değiştirip yeniden çıkıyorlar karşımıza... Denebilir ki, bir üst başlık altında toplanmış, birbiri içinde gelişen "aynı" roman bu iki yapıt. İlk ciltte **Kabuk Adam**'ı, ikinci ciltte ise **Kırmızı Pelerinli Kent**'i okuyoruz. Uzamla olay örgüleri, ayrı olsa da iki romanın kahramanları da, şaşılacak ölçüde birbirini andırıyor. Üstelik aynı izlekler çerçevesinde dönüp dolaşıyor iki roman da. Bu açıdan, birbirinin devamı gibi de okunabiliyor romanlar.

Kabuk Adam'da anlatıcı yirmibeş yaşındaydı, Özgür, "otuzuna merdiven dayamış" (s. 37) bir kadın olarak çıkıyor karşımıza. **Kabuk Adam**'la (basımı: Nisan 1994) **Kırmızı Pelerinli Kent**'in (basımı: 1998) basım tarihlerini dikkate almasak da Özgür'ün Rio'da kaldığı sürenin iki yılolduğunu öğrenmek (ss. 14, 100, 127) bize yetiyor, anlatıcıdan Özgür'e doğru, roman kahramanlarının yirmi beşten otuzuna neden yuvarlanmış olabileceğinin yanıtını verebilmek için. (**Mucizevi Mandarin**'deki "Sergio ve Michelle"in anlatıcısı da yirmi yedi yaşındaydı zaten. (s. 34) **Mucizevi Mandarin**'in basımı: Temmuz 1996.].

Hadi şimdi Özgür'ü tanıyalım... Kim bu Özgür? **Kabuk Adam**'daki anlatıcıyla "aynı" olan Özgür, "bu kez" nasıl bir roman kahramanı?

Özgür de "kentli, iyi eğitimli"dir (s. 27) ilk önce. Bu kez Brezilyada bir üniversitededir, yine bilim adamı olarak. **Kabuk Adam**'da fizikçilerle birlikte idi, mutsuzdu anlatıcı. Özgür de, birlikte yaşadığı bilim çevresi içinde alabildiğine mutsuzdur. [Peki alanı nedir? Arkadaşı Darren'in Özgür'e sorusu: "Sen de matematikçiydin, değil mi?" (s. 117) Sonra "topoloji notları"ndan (s. 9), "Möbius şeridi"nden de (s. 117) söz edilir romanda.]

Daha başlangıçta, üniversitedeki profesörünün sevgisizliğini yaşar Özgür. "İlk uçağa atlayıp dönmek iste(r)" hatta. (s. 21) Ama kalır, kavgaya karar verir. Başlangıçta kendisine "kök söktüren" Brezilya bürokrasisini alt e(diyor)" gibi görünürse de genç bilim adamının "üniversiteden kovulduğun(u)" öğreniriz. Yaşamını sürdürebilmek için, "kentin dört yanına dağılmış yüzlerce İngilizce kursuna" umut bağlayan (s. 41) Özgür, bu kurslarda öğetmenlik yapmayı düşünür ama, evdeki hesap çarşıya uymaz. Özgür, yaşadığı onca ekonomik sıkıntıya karşın, Rio'daki "iki yılı(nı) boşa harca(mış)" gibi düşünmez yine de, çünkü "bir kitap yaz(maya)" verir kendini. (s. 127)

Kabuk Adam'ın anlatıcısı gibi **Kırmızı Pelerinli Kent**'in Özgür'ü de aynı sağlık sorunlarıyla boğuşur romanda. Öncelikle astımlıdır kahramanımız. ["...Sürekli astım nöbetlerine yakalanıyor..." (s. 22); "Astım nöbeti geçirir gibi..." (s. 135); Özgür'ün romanından; "Astım nöbetlerine yakalanmıştı." (s. 119).] Ama o da anlatıcı gibi sigaraya, alkole düşkündür. Anlatıcı gibi onun da uyuşturucu deneyimi vardır. Özgür, anlatıcıya oranla, artık daha içli dışlıdır uyuşturucuyla. Ne ki "kokaine bağımlı olacak kadar parası yoktu(r)" Özgür'ün, üstelik o, anlatıcı gibi tıpkı, tat da almaz bundan. (s. 80) Sonra midesi... Onun da "isyan etmeye hazır, nanemolla, 'küçük burjuva' (bir) midesi" (s. 42), "nazlı, kaprisli bir bedeni vardı(r)." (s. 22) "Asitli tropikal meyvelerle, yerli Brezilya mutfağıyla baş (edem(ez)" bir türlü. Bu yüzden, "her türlü salgının kol gezdiği semtlerde, sidik kokulu büfelerde yiyip içmiş, defalarca amip enfeksiyonları, bağırsak parazitleri kapmıştı(r)."

"İskelet gibi, fildişi renkli" (s. 129), "bembeyaz kuzeyli teni"yle (s. 93), "solgun benizli (bir) kadın"dır (s. 41) Özgür. "İçine bir-iki damla Akdeniz suyu katılmış Kafkasyalı kanı, Rio'nun acımasız güneşinde inim inim inleyen bembeyaz bir ten vermişti(r) ona, zencilerin 'gazete kâğıdı rengi' dediği, neredeyse saydam bir ten." "...Çeşit çeşit haşeratın yol açtığı alerjiler yüzünden üzerinde binlerce karınca geziniyormuşçasına gece gündüz kaşını(r)" durur. (s. 22)

Özgür'ün giysileri de **Kabuk Adam**'daki anlatıcının giysilerine benzer. "...Siyah bir bluz ile dizleri sökülmüş kot pantolon..." (s. 37) "...Paspal bir kot..." (s. 117) **Kabuk Adam**'daki anlatıcı, bu giysilerin üzerine kimliğini iğnelerdi, Özgür ise, "anahtarları(nı) iç çamaşırlarına çengelli iğnelerle iliştiri(r)." (s. 82) Süssüz, sade, büyük ölçüde yitirilmiş bir güzellik"tir (s. 54) Özgür'ün güzelliği de. Evet, "bir zamanlar güzel bir kadındı'r), ama doğru dürüst kullanmayı öğrenemeden yitirmişti(r) güzelliğini." (s. 57)

Anlatıcı gibi Özgür'ün de dekolte giyinmekten hoşlandığı görülür. Özgür'ün romanından: "...Sutyen takmadığım kimsenin gözüne çarpmıyor, hatta sıcaklığın kırkın üzerine çıktığı günlerde hiç iç çamaşırı giymiyorum. Popomun tam altında biten pilili eteklerim, daracık şortlarım, tangalarım var..." (s. 19)

Özgür de "bale"yle uğraşmıştır. "Özgür'ün bu kentteki sığınağı"nın Olenewa Stüdyosu, yani o "iki katlı, ahşap bale okulu" olduğunu öğreniriz. (s. 93) Açık bir dile getirişle değil ama, Özgür'ün Rio de Janeiro'ya gelmeden önce "bale"ye çalıştığı sezdirilir romanda. Ev sahibi Prof. Botelho'nun "yasak" gerekçesiyle duvardan indirdiği, Özgür için "kişisel anlamı olan" "bale posteri" (s. 355), dans tiyatrosuyla ilgilenişi, Afrika dansları kursuna katılışı, kendini bir "balerin" olarak niteleyişi (s. 129), birer ipucu gibidir.

Özgür'ün bir sığınağı bale ise, öteki sığınağı yazındır. Yazın, "kadim dostu"dur Özgür'ün. Bu dünya "Çehov öykülerinden dokunmuş"tur. (s. 70) Yoğun okumalı bir yaşamı vardır Özgür'ün: "Özenle seçip getirdiği elli Türkçe kitap -burada (yani Rio'da) bir yıl kalacağını sandığı için hafta başına bir adet diye hesaplamıştı-, elden düşme İngilizce romanlar, ilk sayfasındaki Nâzım Hikmet şiiri yüzünden satın aldığı tek Portekizce kitabı, Boal'ın hapishane günlüğü..." (s. 35)

Kabuk Adam'daki anlatıcı öyküler yazıyordu, Özgür ise artık roman yazmaya koyulmuştur.

Özgür de anlatıcı ibi "turist" sözcüğünden nefret eder neredeyse. Örneğin "turist yerine konmaya katlanamaz" Özgür (s. 134) "O bir turist değil, yersiz yurtsuz bir göçmendi(r)." (s. 135) Bir "gringa" gibi görünmemek için çaba harcar durur hep.

"Benim öykülerimde, romanlarımda mekân hep kişiler kadar önemlidir. Kabuk Adam'daki tropikal ada, Mucizevi Mandarin'de Cenevre sokakları ve İstanbul varoşları. Kırmızı Pelerinli Kent ise bir kent romanı, yani baş kahramanı Rio de Janeiro . Hem gerçek Rio, hem de bir serüvenin, içsel bir yolculuğun, ölümün metaforu olarak."

Özgür'ün de hüzün yüklü bir geçmişi vardır. Anlatıcı bize daha çok çocukluk yıllarını aktarmıştı. Özgür'den yeniyetmelik yıllarını dinleriz: "Okyanusun öbür kıyısında bile kurtulamadığı o boğucu yılları... Ailecek gidilen piknikler, ay çekirdekleri, siyah beyaz ekrandaki Amerikan dizileri, bitmek bilmeyen ev ödevleri, kısıtlamalar, yasaklar, söylevler, cezalar... Acemi öpüşlerin hoyratlığı, annesinden aşırdığı Parliament paketleri, bir çift topuklu çizme, ilk caz plakları ve arkadaş evlerindeki gürültülü patırtılı cumartesi öğleden sonraları... Gülümseme provalarını keyifle izleyen aynalar ve dudaklarıyla birleşen sırmalı camın umutsuz soğukluğu... İç çamaşırındaki kan lekeleri, yeniyetme bedeninde kök salan utanç... İçinde ölme isteği uyandıran aşklar... Ve hep yarı-karanlık, hüzünlü bir arayış...(...) Dağınık saçlı, sert bakışlı, korku içindeki bir kızın, kadına dönüştüğü yıllar... İnsanların dünyasına doğru yokuş aşağı bir kayış..." (s. 111)

Bir telefon görüşmesinden, annesiyle babasının ayrı olduklarını öğreniriz Özgür'ün. (s. 31) Yalnız annesiyle değil, babasıyla da aralarında aşılmaz bir duvar vardır sanki onun. Ne telefonda annesine, "Anne, lütfen, lütfen beni bırakma. Biraz daha konuş," diyebilir (s. 32), ne de babasına "aylardır", "tek bir mektup" yazabilir. (s. 132) "Babası işten döndüğünde, çalıştığı fabrikanın, makinelerin, kabloların kokusunu taşı(mıştı) (...) eve. Özgür'ün gözünde, yalnızca büyük ve önemli işlerin görüldüğü, dev, erkeksi, güven verici bir dünya(dır) bu." (s. 132).

Cinsellik konusunda Özgür'ün de derin yaraları vardır anlatıcı gibi. "Çelimsiz (bir) cinselliğ(e)" sahiptir o da. (s. 69). "Rio'lu kadınların fıkır fıkır neşesinden, çığırtkan cinselliğinden eser yoktu(r) onda." (s. 54) "Zavallı Türk kızı"dır o. (s. 110) Bu yüzden kendini, "soğuk revani Türk kadını" olarak görür Özgür. (s. 29) Öte yandan, çocukluğunda bebeklerden nasıl içtenlikle nefret ettiyse, yetişkinliğinde de 'kadınsı' diye nitelendirdiği nesnelerden, ölümcül bir virüs taşıyorlarcsına uzak duru(r)." (s. 34) "Hiçbir zaman yırtık, hazırcevap, taşı gediğine koyan biri olamamıştı(r) zaten. Bütün sıkılgan ya da açık yürekli insanlar gibi, kendisinden kat kat aptalların elinde kolayca oyuncağa çevrilir," bu yüzden. (s. 100) Sözün kısası Özgür, "içe dönük, çelimsiz" (s. 8) yanıyla öne çıkar hep.

Kırmızı Pelerinli Kent'in ana yönlendiricisi, Özgür'ün bu "zırh gibi ağır kişiliği"dir (s. 81) işte. Geçmiş deşilmeden, herhangi bir iç hesaplaşma, sorgulama yaşanmadan Özgür'ün bu zırhtan kurtulabilmesi olası mıdır? Demek ki sorun, Özgür'dedir. "Başka hiç kimse onun adına yaşamın şifrelerini çözeme(yecek), asma kilitlerini açama(yacaktır)." (s. 70) "Böyle anlarda yazmak ister" Özgür. (s. 47) "Kentin gözü kör şiddetine karşı mevzilerini belirlemeye karar verdiği gün yazmaya başla(r)." (s. 70) Artık Özgür, "romanını muska gibi hep yanında taşı(yacak), iç dünyasına kapanmak istediği her an, nerede oduğuna aldırmadan yaza(caktır)." (s. 37)

Kabuk Adam, bir aşk romanı. Ama, ne aşk romanlarının bilinen dolantılarına yaslanıyor, ne de o tür romanların havasını yansıtıyor. Ancak, adayı anlatmıyor, burası kesin. Olaylar tropikal adada geçtiği halde, adanın ağırlık taşıdığı bile savlanamaz. Romanın doğru değerlendirilebilmesi için önce bu yanılgının düzeltilmesi gerekiyor bana kalırsa.

Erdoğan, sık sık "aşk" ve "âşık" sözcüklerini kullanarak da, yapıtının bir "aşk romanı" olduğunu göstermeye çalışıyor aslında. "En iyi okulların diplomalarını", "kurumsal başarılarını kâğıt peçeteler gibi", "üst üste koymuş", kendisine "emekleme çağı(n)dan beri, sadece zeki ve başarılı olduğu(.) sürece sevgi -ya da 'sevgi' diye adlandırılan bir şeyi göreceği(.) öğret(ilmiş)" (ss. 8,9) genç bir bilim adamının, dünyanın uzak bir köşesinde, hiç tanımadığı bir siyah erkeğe duyduğu aşk nedeniyle çözülüşünü okuyoruz romanda. Dıştan bakıldığında parlak, kariyeri olan, el üstünde tutulan, iş ortamında erkeklerin ilgisini çeken bir kadındır anlatıcı. Ama "aşksız"dır. Deyim yerinideyse, "aşka kapalı" bir yaşamı vardır anlatıcının... "Başarılı, olumlu" gibi görünen bu kadın, patlamaya hazır bir bomba taşımaktadır içinde. Çünkü aşksızlık ve sevgisizlik, olumlu değerlerle bağını koparmıştır roman kahramanının.

Romana adını veren "Kabuk Adam" Tony'nin ise olumlu değerlerle hiçbir alışverişi yoktur. İlk bakışta. Tepeden tırnağa kötü adamdır o. Erdemle, dostlukla, sevgiyle onun arasında ilişki kurabilmek olanaksız da değil, apaçık saçmadır. Çünkü Tony katildir, belki avuç içi bir adada, neredeyse kapalı bir toplumda yaşamanın getirdiği zorlamaların sonucunda yönelmiştir ama, sonuçta bir adam öldürmüştür o, sonra uyuşturucu işi yapar öteki adalılar gibi. Ne ki bunlar, "Kabuk Adam"ın ulusal direnişçilerin safında yer alan bir yurtsever olmasına engel değildir yine de. Tıpkı, taşıdığı onca irine karşın, sevgi karşısında bütün olumsuzluklarını safdışı bırakma eğilimi gösteren anlatıcı gibi.

Bireyin yaşamından yola çıkan roman, bizi bu seyir terasının tam önüne getirip bırakıyor. **Kabuk Adam**'la biz, iki unutulmaz roman kahramanını daha katıyoruz yazınımızın dağarına. Dıştan bakıldığında başarı, hatta mutluluk vb. olumlu değerler yansıtan içi irin dolu genç fizikçi kadınla; dıştan kinci, serseri gibi

görünüp olumsuz değerler yansıtan, içinde ise yeraltı suları gibi pırıl pırıl güzellikler barındıran zenci deniz emekçisi...

Başarılı romanların unutulmaz kahramanları böyledir işte; karmaşıktır yani. Daha açığı, olumlu ve olumsuz yanlarıyla bütündür.

Kabuk Adam'daki öteki roman kişilerini de tanıyalım. Onlar kim? Yaz okulunun düzenleyicisi Prof. Karbel, "altmış yaşlarında, zayıf, kel, gözlüklü", "güneşten ve hastalıktan ölesiye korkan bu pimpirikli adam", "kendisine çok dikkat etmesine karşın çelimsiz ve sağlıksız" (s. 17), "kurallara sıkı sıkıya bağlı, hep kabızmış izlenimi veren" (s. 18), "öfkeli", "sinirli" (s. 19), "bağırmak için" "kadın seçen" (s. 20) birisidir.

Anlatıcının "tek dostum" (s. 89) dediği Maya, "fiziği, şiiri, dansı, sevişmeyi, içkiyi, kedisini, birlikte olduğu erkekleri çılgıncasına, tutkuyla, ölesiye sever." Anlatıcı, "onu bir tanrıça heykeline benzetir": "geniş kalçalı, doğurgan bir tanrıça." (s. 11) "Maya'nın cinselliğe düşkünlüğü ara(larında) sık sık şaka konusu olur..." (s. 142) Çünkü "Maya, avuntuyu çoğu zaman tek kişilik ilişkilerde arar." (s. 85 Şöyle der anlatıcı: "Onun yatak odası serüvenlerini utangaç ve alaycı bir gülümsemeyle, biraz kızarıp bozararak, biraz da imrenerek dinlerdim. Bir rahibenin günah çıkaran deneyimli bir kadını dinleyişi gibi." (ss. 142,143)

Maya'nın yerini, **Kırmızı Pelerinli Kent**'te Deborah almıştır. Üstelik yine "tek arkadaş" (s. 115) olarak: "Aynı üniversitede çalışıyorlardı; ama kırkına merdiven dayamış bu akademisyen kadını hayatta en az ilgilendiren şey bilimdi herhalde. Onun dehasını konuşturabildiği alan hazlardı. Japon yemekleri, deniz, güneş, samba, erotik serüvenler, aşk (ah aşk!)...(...) Neredeyse cüce sayılacak denli kısa boylu olmasına karşın, eski Hollywood yıldızlarını andıran, ince belli dolgun vücudu(yla)...soluk kesici bir kadındı. (...) Baştan çıkarmada virtüözlük düzeyine ulaşmıştı. (...) ...Bir kedikadındı, mırıl mırıl, sokulgan ve acımasız." (ss. 115,116); "...Deborah'ı tanımlayabilecek sıfatları art arda diziyordu: Şuh, fettan, hoppa..." (s. 117)

Böyle bir Deborah'ın erkekleri baştan çıkarmaması olası mı? "Yeri geldiğinde bir peçeteyi kıvırıp Möbius şeridini anlatarak... Yeryüzünde başka hiç kimse 'Möbius' sözcüğünü bu kadar iç gıcıklayıcı bir biçime sokamazdı herhalde." (s. 117) [Bu imgeyle örtüşen bir örneği de **Mucizevi Mandarin**'den vereyim: "...Cenevre'de edinebildiğim *tek arkadaşım* (vurgu benim/A.) Maria'ydı. Zeki, olağanüstü hırslı ve çekici bir İspanyol dilberi olan Maria, işyerinde ateşliliğiyle, çapkınlığıyla, hazırcevaplılığıyla ün salmıştı. Birbirimizden gece ve gündüz kadar farklıydık; o ne denli canlı, cesur ve yaşam sevgisiyle doluysa ben de o denli içe dönük, kasvetli ve pısırıktım. (...) Gecenin başlangıcında, çorbası masaya varır varmaz, kaşığını piyano tuşlarına dokunurcasına tutup, kâsesine daldırmış, üflemeden çok öpüşmeyi andıran bir deyimle dudaklarına götürmüştü." (ss. 28,29).]

Bu üç kadının içinde en ayrıksı duran Maya. Maya, Erdoğa 'ın çizdiği kadınların ilki. Ayrıksılığı şurada Maya'nın: Maya, bu ortak özelliklerin yanında, entelektüel birikimi, sanatsal duyarlılığı olan bir kadın. Ne ki, anlatıcının "tek arkadaşı" konumundaki bu kadınların, daha sonra bu yanlarından arındırıldığı görülüyor. Hele Deborah, apaçık bir nokta koyuyor bu konuda.

Aslı Erdoğan'ın romanlarındaki ya da öykülerindeki anlatıcılar, duru güzellikleri ve entelektüel birikimleri olan, bu arada okuyup yazan, duygulu, içli, içe dönük kişiler. Hatta silik, sönük dedirtecek denli kendilerini dinleyen, üzerlerinde "üniforma" benzeri giysileriyle hep ayırt edilmeyi bekleyen kahramanlar... İlginçlik şu ki, anlatıcının her kezinde "en yakın arkadaşı", kendisinin bu özelliklerini daha belirgin kılan; albenisi, cinsel çekimi olan, erkeklerin ilgisini hep kendi üzerlerinde toplayan kadınlar... Gerek Maya ve Maria, gerekse Deborah hep bu özellikleriyle öne çıkıyorlar. İlk ikisi Akdenizli, Deborah Brezilyalı. Anlatıcı gibi açık tenli değil hiçbiri.

O etkileyici Prof. Karbel de, Prof. Botelho olarak **Kırmızı Pelerinli Kent**'te yeniden çıkıyor karşımıza... Her ikisinin de temel ortak özelliği, kestirmeden söyleyecek olursak, erkek egemen birer faşist olması! Zaten Botelho, "sağcı belediye başkanının başdanışmanı". (s. 17) Karbel, yaz okulunun düzenleyicisi ve yöneticisiydi. Botelho ise Özgür'ün kaldığı villanın ("Beyaz Villa": Özgür, bu villadaki altı stüdyo daireden birinde kalır,) sahibidir. "Tiksindirici derecede zengin olmasına karşın, aşırı cimri, kazıkçı ev sahibi Prof. Botelho", "temizlik takıntılı(dır) üstelik; kurala, düzene, biçime tapar..." (s. 17) Prof. Botelho'nun "eşi bulunmaz cimriliği" (s. 8) denli "kendi elceğiziyle daktiloya çektiği on iki maddelik yasaklar listesi"nin de (s. 34) sıklıkla altı çizilir romanda. Nitekim Özgür, romanında şu satırlarla yer açar ona: "Evsahibi, peşinde safkan Alman kurdu Oscar ve ondan daha sadık, safkan Rio melezi kâhyayla birlikte, Romalı bir kumandan haşmetiyle salonu kolaçan ediyor..." (s. 36)

Karbel de Botelho da sevgisiz insanlardır. Tıpkı Maya ve Deborah gibi. Maya ile Deborah, erkeklerle gelgeç ilişkiler kurmakta ustadır ama, bu ilişkiler cinselliğe dayalıdır hep; içinde sevgi, şefkat barındırmaz hiçbir zaman.

Bu özellikler, anlatıcıyı ya da Özgür'ü kuşatan öteki kahramanlarda da kendini gösterir. İş çevresinden ya da kendi kültüründen/kültür ortamından gelen bu kişiler de böyledir: Sevgisizdir yani. (Örnekse **Kabuk Adam**'da yaz okulu için gelenler ["seksen kişilik bir grup" (ss. 119-120)], "o erkek-egemen bilim dünyasının maço fizikçileri" (s. 12), "köle ruhlu insanlar"dan oluşmuştur bir bakıma. (s. 19) "Çin'den, Japonya'dan, Hindistan'dan", dünyanın dört bir yanından gelmiş "sürekli, hiç yorulmadan çalışan", bu " 'süper-zekâ' doktora öğrencileri"nin (s. 10) "çözümleyici bir zekâdan başka değeri yoktur." (s. 38) Bu yüzden olmalı, Aslı Erdoğan, fizikçiler grubundan kimilerini tek tek yansıtırken bile, zımparalanmış yüzeyleriyle aktarır bize. Bunlar, siyahı, beyazı, sarısıyla derinliği olmayan kahramanlardır yani. Anlatıcı, onlarla ilgili ayrıntı aktarmaya pek yanaşmaz: "Sisler içindeki bir ormana bakar gibi inceliyordum fizikçi topluluğunu, hiçbir kişiliğin zihnimde berraklaşmasına izin vermiyordum," (s. 84) der çekinmeden.

Kırmızı Pelerinli Kent'te de Özgür'ün birlikte göründüğü kişiler, yaz okulunun fizikçilerini andırır. "Kuzey akıntılarının tropik sulara fırlattığı, Rio'nun ağlarına yakalanmış yabancılar"dır bunlar.

"Göçmenliğin bütün hüznünü yanklayan Avrupalı adlar: Dramaturg Ronaldo, antropolog Mara, eski tüfek Lothar, iyi niyetli kasaba güzeli Katwa... Katja'nın bir ara Özgür'e söyledikleri, yukarıda değindiğim sevgisizliğin de kanıtıdır sanki: "Kendini sevmeyi öğren, çünkü başka ki ıse seni sevmeyecek." (ss. 27,28) Sonra belgesel sinemacı Darren... Özgür'ün Deborah'a kaptırdığı İngiliz. Bütün bu kahramanlar, Katja'nın içtenlikle dile getirdiği gibi "başkasını sevmeyen, hatta "sevmeyecek olan" kişileridir romanın.

Özgür, aynı kültürden, aynı kültür ortamından kişileri anlatmaya koyulduğunda iş değişir hemen. Bu kahramanları farklı yanlarıyla, kendilerine duydukları özgüvenle tanırız en azından. Örnekse Eduardo...

"Eski Rio Emniyet Müdürü'nün yeğeni" (s. 52), "yufka yürekli, kaçık Eduardo..." (s. 55) "Santa Teresa'nın en cana yakın berduşu" Eduardo, arabasına atılan bir el bombasıyla paramparça olmuş babasından kalan tek mirası, ...konağı, kamu hizmetine sunmuş; evsiz barksızlara, ayyaşlara, kokainmanlara, polisten kaçan ya da kapana kısılanlara bağışlamıştı'r)" ama "duygusal, iyi kalpli, dünyayla hesabını süresiz ertelemiş bir tatlıkaçık" olan kendisi, "kendi elleriyle yaptığı", "sazdan bir kulübede yaşar." (s. 53) **Kırmızı Pelerinli Kent**'in, "Santa Teresa'da serseri bir kurşunla ölen Eduardo'ya" sunulmuş olduğunun da altını çizmek gerek burada.

Sonra Roberto... "Zenci", "öksüz", "alkolik"... "Ta Na Rua"nın ("Sokak Tiyatrosu") başoyuncusu", "beyazların dünyasına demirlemiş, su yüzeyinde kalmayı başarmış", "ünlü aktör" Roberto. "...Kendi deyimiyle 'tecavüz dölü'..." (s. 98) Roberto, "kısa boylu, çelimsizdi(r)", "Ta Na Rua oyuncuları, onun Brezilya'da dans etmeyi beceremeyen tek zenci olduğunu söylerler" (s. 98) ama, o, "Özgür'ü belinden kavradığı gibi yere yık(arak)", çıkan bir silahlı çatışmada onun hayatını kurtarmış (s. 23), bu arada kalbini çalmayı da başarmıştır. Zaten ateşböcekleri gibi yanıp sönen, nesnelerin üzerine bir konup bir kalkan gözleri ona kendine özgü bir sevimlilik (de) veriyordu(r)." Özgür, Rio'daki "ıstırap dolu" "ilk ayları"nda, "kuru kalabalık içindeki yalnızlığı"yla Roberto'dan "aşk, şefkat ya da bunların yerine koyabileceği herhangi bir şey koparmaya çalışmıştı(r)." Ancak, "ortak dilleri olmadığından", Özgür, Roberto ile, "yalnızca bedensel iletişime dayalı bir ilişki yaşamış(tır).

(...)...Arzunun Bizans oyunlarından bütünüyle habersiz gringa (yani Özgür) göz açıp kapayıncaya dek bir seks kölesine, haremin Ortadoğulu gözdesine çevrilmişti(r)" (s. 98) Roberto ile ilişkisinde.

Biraz da Eli üzerinde duralım... "Brezilya'nın, o lanetlenmiş, kevgire çevrilmiş koca ülkenin, kan sıçramamış tek fotoğrafı"dır Eli... Özgür'ün, "upuzun bir listenin üzerine nefret dolu bir çarpı atmasını engelleyen tek isim"dir o. Salvador'da doğmuş, beş yaşında dayısının (ve arkadaşlarının) tecüvüzüne uğramış, "on dört yaşına dek", "sefil bir yetimhanede" yaşamını sürdürmüş bir Eli... Eli, "karşı cinsle on sekizinde tanışmış; onu... incelemiş; (ama onda) kendi dünyasından herhangi bir iz görememişti(r). Karaderili bir Herkül'ün eşcinselliğini, korkunç bir israf, hatta hakaret gibi algılayan, ısırganotu gibi yapışkan sayısız Brezilyalı kadından sonra, içe dönük, çelimsiz Özgür, uzak kıyılardan gelen Gringa, güvenli bir liman" olmuştur Eli için. (s. 128) Özgür de, sonunda sevgisini tehlikesizce yöneltebileceği birini bulmanın coşkusuyla sıkı sıkı sarılmıştı(r) Eli'ye. Eli de ona... Her türlü talep, zorbalık, pazarlıktan arınmış bir ilişki(dir) onlarınki. (Bu ilişki), ancak iki çocuğun arkadaşlığında görülebilecek bir kendiliğindenlik içeri(r). Rio'da yokluğu öylesine can yakan bir kirlenmemişlik, masumiyet..." (s. 129)

Yukarıda kalın çizgilerle ele aldığımız Eduardo, Roberto ve Eli üçlüsünün **Kabuk Adam**'daki Tony ve Faray ile "temelde" aynı kişiler olduğu görülüyor. Aslı Erdoğan'ın bu kahramanlar üzerindeki oynamaları, yaptığı kimi değişiklikler bu "aynı"lığı değiştirmiyor. Tony'nin Eduardo ile Eli'de; Faray'ın ise Roberto'da yeniden ortaya çıktığı anlaşılıyor. Gelin, bir de Tony ile Faray'a göz atalım...

"Kabuk Adam" Tony, deniz kabuğu çıkarıp satan, adaya yerleşik Jamaikalı bir siyahtır. "Bir peygamberdi(r) o, bir katil, bir karabüyücü." (s. 8); "Hem bilgece bir yönü vardı(r), hem de şeytanca..." (s. 32) "Bir yüzü sert ve korkusuz bir korsanın yaralı yüzü(dür), diğeri ise duyarlı ve şefkatli, bağışlayıcı bir aziz." (s. 48)

Tony, anlatıcının "kendi soruları(n)ı sorma(sını) ve kendi yanıtları(n)ı bulma(sını) sağl(ar)." (s. 58) Ama Tony, âşık olmuştur anlatıcıya. Anlatıcı, "böylesine derin, içten, karşılıksız bir sevgiyi elde etmek için hiçbir şey yapmamıştı(r) oysa." (s. 68) Buna karşın, anlatıcı, "sevilmeye her şeyden çok gereksinimi(.) varken, (kendisine) karşılık istenmeden sunulan bu umulmadık sevgiyi redded(ecektir.)" "...Hayatın bu sürpriz armağanının değerini bilemeyecek denli katılaşmıştı(r)" anlatıcı. (ss. 68-69). Kaçmaya, "Kabuk Adam"dan uzaklaşmaya çalışır. (s. 75) Çünkü "alışmıştı(r), yalnızlığa, sevgisizliğe, yalnızca kendi(si) için var olmaya..." (s. 85)

Ne ki kıvılcım, içten içe tutuşturacaktır anlatıcıyı. Tony, Faray'sa, dansta, "saf ve güçlü erkeklik"i ile anlatıcıyı etkilemiş; onun ertelenmiş kadınlığı(n)a tılsımlı bir ilaç gibi" gelmiş, "ince, uzun bir siyahi"dir. Anlatıcı, onu, "coşkulu Karayip ritimleriyle dans ed(ilen)" (s. 26), "ortalıkta sigara dumanı, alkol, parfüm ve terli bedenlerin kokusundan oluşmuş bir cinsellik bulutu(nun) dolan(dığı)" (s. 101) bir gece kulübünde tanımıştır. Anlatıcıya göre tropiklerdeki "cinsellik, çok daha doğal, özgür ve tutkuludur. Bedenin kendisinden gelen bir çağrıdır." (s. 102) Faray'ın bütün "devinimlerine kişiliğinin damgası vurulmuştu(r), seçkindi(r), yetenekli(dir), bir panter kadar zarifti(r)." Anlatıcı, böylesi cinsellik yüklü bu ortamda Faray'dan olağanüstü etkilenmiştir.

Anlatıcı için Tony aşkın, Faray ise cinselliğin simgesidir.

Tony, okyanustan çıkardığı deniz kabuklarını satarak güç bela karnını doyurmaya çalışırken Faray, "genç yaşta böylesine şiddet dolu bir ortamda, babalığa dek yükselm(iş)" beli silahlı bir kabadayıdır.

"Kabuk Adam" Tony ile Faray, birbiri içinde gelişen iki ayrı kişidir aslında. Anlatıcının bir rastlantıyla, ayaküstü konuştuğu Tony'ye duyduğu aşkla, yine rastlantıyla gece kulübünde dans ettiği Faray'a duyduğu cinsel tutku, okuru kapıp götüren bir serüvene dönüşecektir roman boyunca.

Yazar, "ritim" ile "cinsellik" olgusunu, **Kabuk Adam**'da bir arada yoğur-

Aslı Erdoğan romanlarının ana taşıyıcısı dil. Uzamdan, olaydan ve kurgudan önce bu dil çıkıyor okurun önüne. Bu dil, hem anlatının imge düzlemindeki dizilişini, eklemlenişini sağlıyor, hem de anlatımda boşluk bırakmayan bir akışkanlık yaratıyor.

muştu; çünkü Faray'la dans ederken anlatıcı, aynı zamanda cinsel bir burgaca çekilip yutuluyordu da onun tarafından. Erdoğan, **Kırmızı Pelerinli Kent**'te, daha en başta kapatıyor bu yolu. Ritim ayrı bir yere çıkarıyor bizi, cinsellik ayrı bir yere... Aslı Erdoğan, danstaki ritim duygusunun insanı belki kanata götüren bir yol olduğunu, oysa yine bir biçimde ritim olarak yansıyabilen cinselliğin ise insanı, sanatsal kurmacaya değil, doğal akışa götürdüğünü düşünmüştür, kim bilir. Yine de, yazarın, ritmi yüceltip bunu sığınılabilecek bir liman olarak gördüğü, cinselliği ise "bedenin isyanı" acılı bir tutku biçiminde değerlendirdiği göz ardı edilmemeli! Bu yüzden Eli, Faray'a değil, Tony'ye yakın durur daha çok.

Eli, Faray'ın dans eden yanıysa eğer, cinsel tutkularını kim yansılar peki onun? Bu soru, okuru Roberto'nun önüne çıkarır. Nitekim Roberto, "her defasında baştan çıkar(ır) sert bakışlı gringayı. O geceden... Göğüslerini sıkıp kollarını yalvartana dek kıvırdığı geceden sonra bile..." (s. 98)

Anlatıcıdan Özgür'e, yaşanan bu değişimi, Özgür'ün romanındaki anlatıcıdan dinleriz: "...Arzuladığım her erkekle sevişebiliyorum. En pespaye tutkularımı tıka basa doyurmama izin var burada." (s. 19)

Eli ile Eduardo'nun Tony ile "aynı"lıklar gösteren yanlarına da göz atalım... Eduardo, Tony'nin saltık anlamdaki saflığıdır bir ölçüde. Nitekim, "iki yalnız doğum günü geçirdiği Brezilya'da "yufka yürekli", kaçık Eduardo dışında hiç kimse hiçbir şey vermemişti(r)" Özgür'e. (ss. 54,55) Küçük evini, " 'büyükanne' diye çağırdığı, himayesine almış olduğu yaşlı, felçli bir kadınla paylaş(an)" (s. 62) Tony gibi, Eduardo da, babasından kalan villayı evsiz barksızlarla paylaşabilmiş, daha da ileri giderek bu evi, onlara bırakabilmiştir. Ama Tony'nin sevgisi, şefkati bize Eduardo'dan değil, Eli'den yansır yine de. Üstelik Eli, Tony'nin yalnız sevgisini, şefkatini değil, onun yaşamda ayakta tutan dirençli yanını da gösterir. İşte bu yüzdendir ki, Faray'daki dansçılığın yanında, bir Tony'lik de sergiler Eli.

Ancak Eli'nin, Tony'de görüldüğü üzere, roman kahramanının bütün katmanlarını harmanlayan bir yaklaşımla ele alınıp işlendiği savlanamaz. Aslı Erdoğan, Tony gibi yaşayan derinlikli bir roman kahramanı çıkaramıyor Eli'de. Eli'nin neredeyse doğumundan on sekizinci yaşına dek yaklaşık on dokuz yıllık yaşamının on dokuz satıra sığdırılmış olarak (s. 128'de 4. satır ile 22. satır arası) bir çırpıda anlatılıvermesi de bunu gösteriyor zaten. Oysa Tony'nin cinayeti, direniş savaşçısı oluşu, duygusal gelgitleri, kendi içinde yaşadığı sorgulamalar, roman gerçekliği içinde ne güzel aktarılmıştı **Kabuk Adam**'da. Eli için bunları söyleyebilmek olanaksız ne yazık ki! Bu yüzden de Eli, Tony'de olduğu gibi, canlı olarak oturmuyor belleklere.

Bunun nedenlerini-gerekçelerini, yazarın bu iki romana bakışında aramak gerekiyor bana kalırsa. Evet, romanlar birbirinin devamı, ancak romanlarındaki anlatı düzlemleri iki farklı açıya yaslandırılmış... **Kabuk Adam**'da Aslı Erdoğan, bireyin bireyle ilişkisi boyutunda konumlandırmıştı romanını, bu nedenle de anlatıcının aşkı alınmıştı temele. Oysa **Kırmazı Pelerinli Kent**'te yazar, bireyin bireyle lişkisi boyutunda değil, bireyin *"cangıl"*la(*) ilişkisi boyutunda konumlandırıyor romanını. Böyle olunca, **Kabuk Adam**'daki roman kahramanları, **Kırmızı Pelerinli Kent**'te bu kahramanlardan izler taşıyan portrelere dönüşüyor daha çok. Hatta, Özgür'ün çevresini kuşatan bir portreler galerisi olarak ortaya çıkıyor böylece roman. Bu, romanın yazınsal değerini zedeleyen çok belirgin bir eksiklik bence...

Bu nedenle **Kırmızı Pelerinli Kent**'te roman kahramanı olarak Özgür'ü görüyoruz bir tek... Ama yine de diyeceğim ki, **Kabuk Adam,** anlatıcının romanı idi, **Kırmızı Pelerinli Kent** ise Özgür'ün romanı. **Kabuk Adam**'da öteki roman kahramanlarının katkısıyla Karayipler'deki St. Croix adası bir roman uzamı (yazınsal uzam) olarak belleklere yerleşebilmişti. Oysa **Kırmızı Pelerinli Kent**'te Özgür'ün dışındaki kişiler portre olarak kaldığı, birer roman kahramanına dönüşemediği için Rio de Janeiro, bir roman uzamı (yazınsal uzam) olarak değil, bir coğrafi uzam (fizik uzam) olarak yer açıyor kendine. (Ama yine de Rio'nun romanı değil **Kırmızı Pelerinli Kent.**) Roman kahramanlarının, birbiriyle örtüşen dünyalar içinde sergiledikleri "aynı"lıklara kimileyin nesneler de katılıyor. Aslı Erdoğan'ın romanlarında karşımıza çıkan bu nesneler evreninden de bir iki örnek vermek isterim. Örnekse, "çıngırak", "deniz kabuğu"... **Kabuk Adam**'daki (ss. 7,15,24,31,70,74,133,157 vb.) ve **Kırmızı Pelerinli Kent**'teki (ss. 17,34,37,70 vb.) deniz kabukları ile çıngırakların "aynı nesne değeri"ne sahip olduğu görülüyor. Öte yandan deniz kabuğu, bir yan öğe olarak da yerleşiyor Erdoğan'ın romanlarına. Bu haliyle tam bir simge o. Anlatıcıya da, Özgür'e de uğur getiriyor. Kabuk Adam'ın anlatıcısı, daha romana girerken önemini vurguluyor bunun: "Gerçekliğin sonsuz bir şarkıyı sözcüklere dökmeye çalışacağım." (s. 7)

"İstanbul Noktası" da, Aslı Erdoğan'ın nesneler evreninde, yine bir "aynılık" olarak çıkıyor karşımıza. **Mucizevi Mandarin**'de, "Cenevre'nin İstanbul'u andıran tek yeri..." (s. 94) diyen yazar, **Kırmızı Pelerinli Kent**'te bu yaklaşımını sürdürüyor: "...Özgür'ün 'İstanbul Noktası'..." (s. 46); "İstanbul Köşesi..." (s. 61)

Bu arada gece kulüpleri de, bu aynılıklarda bir araya geliyor. Her iki romanda da, sanki ayrı ayrı değil, hep aynı, bir, tek gece kulübüne götürüyor yazar bizleri. Zaten **Kabuk Adam**'da "Kalabaş" gece kulübünün seçilmiş olması da (ss. 26,101,120) bunu gösteriyor...

Anlatıcı ve Özgür, ölümü estetize eden, ölümle yüz yüze gelmeyi yücelten yanlarıyla birer kötümser kuşkusuz. Ama gerçek anlatıcının, gerekse Özgür'ün, bireyi buna götüren koşullara karşı direnmesi, kavgayı elden bırakmaması, yazmaktan vazgeçmemesi, onların aynı zamanda iyimser olduklarını da gösterir bize. Nitekim Özgür'ün yazı eylemine yaklaşımı, bunu bir güzel somutlar da: "Yazabildiğim sürece umudumu bütünüyle yitirmiş sayılmam." (s. 36) Sonuçta, " 'Kırmızı Pelerinli Kent'i yazmış, ölüme karşı kişisel zaferini kazanmıştı(r)" Özgür. (s. 132)

Aslı Erdoğan, buna benzer bir direnci ve iyimserliği de, **Mucizevi Mandarin**'deki "Geçmiş Ülkesine Bir Konuk" adlı öyküsünde, bir "kara deri kaplı not defteri" aracılığıyla yaratmıştı, okuru da peşinden sürükleyip götüren bir çağıltı halinde...

Yaşanılan sıkıntı ve karamsarlıkları, kötümserlik temelinde ele alıp işleyen yazarlar, Aslı Erdoğan'daki bu özgün yan üzerinde dursalar, ne iyi ederler...

Aslı Erdoğan romanlarının ana taşıyıcısı dil. Uzamdan, olaydan ve kurgudan önce bu dil çıkıyor okurun önüne. Bu dil, hem anlatının imge düzlemindeki dizilişini, eklemlenişini sağlıyor, hem de anlatımda boşluk bırakmayan bir akışkanlık yaratıyor.

Aslı Erdoğan'ın romanlarında biz, yalnız başarılı bir yazarla tanışmıyoruz, aynı zamanda başarılı olmak isteyen genç romancılar için de bir örnek buluyoruz.

Arka arkaya verdiği ürünlerle, yazınımızda, kendine özgü bir yer açtığı gözleniyor Aslı Erdoğan'ın. Onu ötekilerden ayıran üç önemli noktanın, başlıklar alinde altını çizeyim istiyorum:

* Aslı Erdoğan, dil bilinci olan bir yazar,

* Aslı Erdoğan, uçları açık bir romancılık anlayışına yaslanan ve bireysel gerçekliği toplumsal gerçeklikle yoğurarak hesaplaşmaktan kaçınmayan bir yazar,

* Aslı Erdoğan, iyimserliği, romancı bakışının ötesine taşıyarak, bunu anlatı düzleminin içine de yerleştirmiş bir yazar.

Gerek **Kabuk Adam**'da, gerekse **Kırmızı Pelerinli Kent**'te, bireyin dramını yansıtırken, bireye nasıl yaklaşılması gerektiğini de göstermiş oluyor Erdoğan. Bu yüzden değil mi zaten, yarattığı kahramanlar, psikolojik birer gerçeklik de taşıyorlar kendi içlerinde.

Aslı Erdoğan'ın romanlarında biz, yalnız başarılı bir yazarla tanışmıyoruz, aynı zamanda başarılı olmak isteyen genç romancılar için de bir örnek buluyoruz.

Yazınımız, böylesi sevinçleri çoktan hak etmedi mi? ■

(1) Aslı Erdoğan; **Kırmızı Pelerinli Kent,** Adam Yayınları, 1998, 137 s.

*** Kabuk Adam,** Mitos Yayınları, 1994, 157 s.

*** Mucizevi Mandarin,** Mitos Yayıncılık, 1996, 124 s.

(2) Bak.: *Cumhuriyet Kitap,* 17 Eylül 1998, Sayı 448

(3) Bak.: *Adam Öykü,* Eylül Ekim 1998, Sayı 18 (Konuşan: *Turgay Fişekçi)*

(4) *Fethi Naci;* aynı sayı

(6) Fethi Naci; **Reşat Nuri'nin Romancılığı,** Oğlak Yayıncılık, 1995, s. 175

(7) Fethi Naci; **Bir Hikâyeci: Sait Faik / Bir Romancı: Yaşar Kemal,** Gerçek Yayınevi, 1990, s. 135

(*) *"Cangıl",* bana, bir çalım Türkçe'deki *"langos"*u anımsattı. Marmara Bölgesi'nin nemli akarsuyu yataklarını, neredeyse adım atılmayacak ölçüde kaplamış sık dokulu orman örtüsüne Trakya'da "langos" adının verilmesi ilginç. **(Yurt Ansiklopedisi,** Cilt 11, s. 7919); *"langoz" ("langaz" / "longaz"):* 1. Tepeler arasındaki çukur yerler, uçurum, 2. Suların en derin yeri. **(Derleme Sözlüğü,** TDK Yayınları, Cilt 9, 1977, ss. 3063, 3086); "Cangıl" için **AnaBritannica** şöyle diyor: Karışık, zengin, sık bir bitki örtüsüyle belirlenen ve genellikle çok sayıda yabanıl hayvanı barındıran tropik orman. Cangıl denince akla hemen tropik bölge gelirse de, cangıl'ı yaratan koşullar, ancak yağmur ormanlarındaki ağaçlık kubbe örtüsünün ortadan kalkmasıyla oluşur.

Not: Bu yazıyı, *"Aslı Erdoğan'ın Romanlarında Aşkları, Acıları, Yalnızlıklarıyla Birey"* başlıklı geniş oylumlu çalışmamdan **Cumhuriyet Kitap** için özel olarak toparladım. Konuyla ilgilenecek okurlar, yazının bütününü, **Edebiyat ve Eleştiri** dergisinin önümüzdeki sayılarında okuyabilir.

ALMANYA'NIN SESİ RADYOSU'NDAN İKİ KİTAP

DW

TÜRKÇE EDEBİYAT YARIŞMASINDA ÖDÜL ALAN ESERLER

Türkiye saatiyle 08.00 - 08.50 / 19.00 - 19.50 arasında
Kısa Dalga 22, 25, 31, 41, 49 metreler 13690, 12015, 11785, 9750, 7225, 6130 KHz.
üzerinde ve internet "www.dwelle.de" adresinde her zaman sizinleyiz.
Bize ayrıca AÇIK RADYO 94.9, RADYO YEDİTEPE 93.5 ve MÜJDE RADYO 89.6 FM
üzerinden dinleyebilirsiniz.

Geniş haber ağı, yorumlar, söyleşiler,
bilim, teknik, ekonomi, çevre haberleri, müzik ve
her Pazar sabahı edebiyat köşesi...

KİTAP İSTEKLERİNİZ İÇİN: ÖNEL YAYINCILIK
Tel:(0212) 252 74 16 Fax:(0212) 252 74 17

DEUTSCHE WELLE Türkische Redaktion D-50588 Köln - Almanya
Tel: 0049-221-389 46 61 Fax: 0049-221-389 46 70 e-mail: turkish@dwelle.de

LİSTE 1 HİÇBİR YAZAR YAZDIKLARI İÇİN VADE FARKI İSTEMEDİ; SİZ NEDEN ARACILARA ÖDEYESİNİZ...

YENİ ve ÇOK SATAN KİTAPLAR

Duygusal Zeka/D.Goleman	2.500.000
Etkili İnsanların 7Alışkanlığı/Covey	2.500.000
Aşkın Celladı/ Irvin D. Yalom	2.450.000
Kendini Yaratan İnsan/G.Childe	1.250.000
Semerkant/Amin Maalouf	2.000.000
Doğunun Limanları/ "	1.600.000
Afrikalı Leo/ "	2.200.000
Tanios Kayası/ "	1.800.000
Ramses:Işığın Oğlu/C.Jacq	2.450.000
Ramses:Milyonlarca Yılın Tap."	2.250.000
Ramses:Kadeş Savaşı/ "	2.250.000
Piraye'ye Mektuplar/N.Hikmet	4.500.000
Yaratıcı Aklın Sentezi/S.Tanilli	3.500.000
Türkiyede Aydınlanma Hareketi/"	2.140.000
Adı Aylin/ Ayşe Kulin "	2.250.000
İki Yeşil Su Samuru/B.Uzuner.	1.950.000
Kumral Ada Mavi Tuna/"	2.950.000
AtatürkOlmasaydı/CemalKutay	3.250.000
Doğmamış Çocuğa Mektup	900.000
Simyacı/Paul Coelho	1.150.000
Sodom ve Gomorra/ M.Proust	2.500.000
Guermantes Tarafı/ "	2.500.000
Bir Dinazorun Anıları/M.Urgan	2.500.000
Yüzüklerin Efendisi -1/Tolkien	3.000.000
Yüzüklerin Efendisi -2/ "	2.700.000
Yüzüklerin Efendisi - 3/ "	3.000.000

ŞİİR 1

835 Satır / Nazım Hikmet	1.730.000
Benerci KendiniNiçinÖldürdü/"	1.900.000
Kuvayi Milliye / "	1.660.000
Yatar Bursa Kalesinde/ "	1.590.000
Memleketimden İnsan Manz./"	3.250.000
Yeni Şiirler/ "	1.520.000
Son Şiirler/ "	1.540.000
İlk Şiirler/ "	1.600.000
8 kitap 3. Hamur	**14.790.000**
1. Hamur	**19.270.000**

ŞİİR 2

Sevda Sözleri/ Cemal Süreya	2.200.000
Hasretinden Prangalar Eskittim	750.000
Kayayı Delen İncir/T.Uyar	1.100.000
Dünyanın En Güzel Arabistanı	1.200.000
Erguvan Sözler/Hilmi Yavuz	1.500.000
Gülün Ustası Yoktur/ "	1.250.000
Otuz Beş Yaş/ Cahit Sıtkı	1.650.000
Şairin Seyir Defteri/Cansever	2.740.000
Yerçekimli Karanfil/ "	2.770.000
Yaşadıklarımdan Öğren.../A.B.	1.750.000
Bütün Şiirler/Orhan Veli	2.200.000
Toplu Şiirler/2c./M.Cevdet	5.880.000
Elleri Var Özgürlüğün/O.Rıfat	2.530.000
Yalnızlık Paylaşılmaz/Ö.Asaf	1.930.000
Benden Sonra Mutluluk/ "	1.930.000
Bir Kapı Önünde/ "	1.600.000
Yitik Bahar/T.Fişekçi	1.630.000
GeçtiğiHerŞeyiÖpüyor../E.Ercan	1milyon
Bütün Şiirler/Cahit Külebi	1.900.000
20 kitap	**37.510.000**

AYDINLANMA

Şeriat ve Kadın/ İlhan Arsel	3.400.000
Aydın ve " Aydın" "	3.100.000
Şeriattan Kıssalar "	3.300.000
Şeriat ve Kölelik "	625.000
Tevrat veİncilin Eleştirisi "	1.450.000
Biz profesörler "	1.450.000
Din Adamları "	3.000.000
Şeriat Devletinden Laik Cum/ "	3.750.000
Sağduyu/Jean Meslıer	1.950.000
Din Bu/ 4 cilt/ Turan Du rsun	6.250.000
Kutsal Kitapların Kaynakları/"	3.600.000
Allah/Kuran/Dua "	2.125.000
Kulleteyn "	1.900.000
Kutsal Kitapların Köken /İ.Çığ	550.000
Din ve Allah/Doğu Perincek	1.950.000
Islamcı Sıyaset/Gencay Şeylan	1.250.000
Din ve Laiklik Üzerine/Atatürk	1.250.000
25 kitap	**40.900.000**

PSİKOLOJİ ve EĞİTİM I

İçimizdeki Çocuk/D.Cüceloğlu	2.250.000
İnsan İnsana/ "	2.250.000
İnsan ve Davranışı/ "	3.950.000
İnsan Olmak/Engin Geçtan	1.650.000
Normaldışı Davranışlar/ "	2.450.000
Ana-Baba ve Çocuk/H.Yavuzer	2.250.000
Ana Baba Okulu/ "	2.250.000
Çocuk Eğitimi El Kitabı/ "	1.550.000
Çocuk Psikolojisi/ "	2.950.000
Çocuk ve Suç/ "	2.550.000
Resimleriyle Çocuk/ "	2.250.000
Çocuğunuzun İlk 6 Yılı/ "	2.250.000
Gençlik Çağı/A.Yörükoğlu	2.750.000
Çocuk Ruh Sağlığı/ "	2.750.000
Aile ve Çocuk/ "	1.950.000
Bedenin Dili/ Acar-Zuhal Baltaş	1.450.000
Stres ve Başaçıkma Yolları/ "	2.750.000
Üstün Başarı/ "	2.250.000
Kişiliğinizi Tanıyın/Eysenck	1.750.000
Altı Şapkalı Düşünme Tekniği/	1.750.000
Çocuk Yaşken Eğilir/F.Dodson	1.650.000
Baba Gibi Yar Olmaz/ "	1.650.000
İn anı Tanıma Sanatı/Adler	1.750.000
Analitik Psikoloji/Jung	2.600.000
İnsan Nasıl İnsan Oldu/Segal	2.750.000
25 kitap	**56.400.000**

PSİKOLOJİ ve EĞİTİM 2

Düşlerin Yorumu/ Freud	4.500.000
Espriler ve Bilinçdışı İlişkileri/"	2.000.000
Olgu Öyküleri-1-2/ "	3.900.000
Günlük Yaşamın Psikopatolojisi/"	2.200.000
Cinsiyet Üzerine/ "	1.000.000
Psikanaliz ve Uygulama/ "	1.500.000
Psikanaliz Üzerine/ "	1.250.000
Yaşamım ve Psikanaliz/ "	1.750.000
Bilim ve İman/ "	500.000
Sevme Sanatı/ E.Fromm	1.000.000
Sevgi ve Şiddetin Kaynağı/ "	1.200.000
Umut Devrimi/ "	1.400.000
İnsanda Yıkıcılığın Kökenleri/ "	4.000.000
Sağlıklı Toplum/ "	2.000.000
Özgürlükten Kaçış/ "	1.500.000
Yeni Bir İnsan Yeni Bir Toplum/"	1.250.000
Dinle Küçük Adam/ W.Reich	1000.000
Cinsel Devrim/ "	1.800.000
Bedensel Boşalmanın İşlevi/ "	1.900.000
Kişilik Çözümlemesi/ "	2.800.000
Faşizmin Kitle Ruh Anlayışı/ "	2.600.000
Geleceğin Çocukları/ "	1.500.000
İn anın Doğadaki Yeri/ "	1.800.000
25 kitap	**44.350.000**

BEYİN OLİMPİYATLARI

Kare Karalamaca2/ T.Nıshıo	2.000.000
Renkli Kare Karalamaca/ "	2.000.000
Mantık ve Matematik Oyunları	2.000.000
Mumyalar Müzesi/ Detorie	1.750.000
Niçin Oyun/Mücella Uluğ	1.500.000
Akılcılık ve Bilim/R.Trigg	1.500.000
Düşünme Kulesi/S.Alsan	1.500.000
Kim Korkar Matematikten	900.000
Bilim ve MatematikBulmacaları	1.500.000
Kısa Matematik Tarihi/Struik	1.500.000
10 kitap	**16.150.000**

AHMET ALTAN

Tehlikeli Masallar/A.Altan	1.700.000
Sudaki İz/ "	1.650.000
Kılıç Yarası Gibi/ "	2.150.000
Dört Mevsim Sonbahar/ "	1.700.000
Gece yarısı Şarkıları / "	1.050.000
Karanlıkta Sabah Kuşları / "	1.000.000
Yalnızlığın Özel Tarihi/	1.550.000
7 kitap	**10.800.000**

Türkiye Tarihi/5 cilt/
S.Akşin yönetiminde **15.000.000**
Peşinat:3.000.000 Taksit:4 x 3.000.000

KURAN ANSİKLOPEDİSİ 8 Cilt
Turan Dursun : 30.000.000
Peşinat:6.000.000 Taksit: 8 x 3.000.000

TARİH ve KÜ LTÜR 1

Enver Paşa/ Ş.S.Aydemir	10.350.000
İkinci Adam (İsmet İnönü) "	9.750.000
Menderes'in Dramı "	3.250.000
İhtilalin Mantığı/ "	3.250.000
Suyu Arayan Adam/ "	3.250.000
Lider ve Demogog/ "	1.750.000
İnkılap ve Kadro/ "	1.750.000
10 Kitap	**33.350.000**

TARİH KÜLTÜR 2

Türk Kimliği/ Bozkurt Güvenç	3.750.000
21. YüzyıldaTürkiye/ Emre Kongar	4.950.000
Türk Toplumbilimcileri/(2 c) "	6.200.000
Atatürk'ün Gizli Oturum Konuşm.	1.600.000
Atatürk'ün Resmi Yayınlara Girmemiş Söylev, Demeç ve Yazışmaları	2.200.000
Atatürk İhtilali/M.Esat Bozkurt	1.600.000
M.Kemal/Eskişehir-İzmit Konuşm.	2.600.000
Atatürk'ün Özel Mektupları/	1.900.000
Atatürk'ün İstanbul Çalışmaları/	1.700.000
Atatürk Gençlik ve Hürriyet/S.B.	800.000
İttihat ve Terakki/ F. Ahmad	1.450.000
İtt hatçılıktan Kemalizme/ "	1.250.000
Bozkurt Efsaneleri ve Gerçek/D.P.	800.000
Demokrasi/Toktamış Ateş	1.450.000
Tek Parti Yönetimi/Esat Öz	1.500.000
Modernleşme ve Milliyetçilik	1.500.000
Ordu ve Siyaset İlişkisi/ Özdağ	1.500.000
Siyaset ve Devletçilik/Keser	1.500.000
Türk Devrim Tarihi/Yücekök	1.250.000
20 kitap	**39.500.000**

TARİH ve KÜLTÜR 3

Herodot Tarihi/ Heredotos	3.950.000
Hükümdar /Machivelli	1.600.000
Eski Toplum / L.H.Morgan	4.800.000
Tarih Öncesi Ege/G.Thomson	4.400.000
İlk Filozoflar/ "	2.500.000
Aiskilos ve Atina/ "	2.700.000
Marx'tan Mao Zedunga/ "	1.000.000
Kapitalizm ve Sonrası / "	750.000
Altın Dal / James G.Frazer	4.600.000
Kara Atena/ Martin Bemal	3.750.000
Tarih Üzerine / Nietzche	1.250.000
BilimselDevrimlerinYapısı/Kuhn	1.700.000
Tarihte Neler Oldu/ G.Chid	1.900.000
Toplumsal Evrim/ "	1.600.000
Fransız Devrimi / F. Furet	1.600.000
Tanrıların Vatanı Anadolu/Cream	1.450.000
Tanrılar, Mezarlar, Bilginler/ "	2.950.000
1793 Devrimi/V.Hugo	2.250.000
Savaşa Karşı Yazılar/Tolstoy	700.000
22 kitap	**45.450.000**

TARİH ve KÜLTÜR 4

Ön-Türk Tarihi/H.Tarcan	2.000.000
Çağdaş Söylenler /R.Barthes	1.600.000
Irk, Tarih ve Kültür/C.L.Strauss	950.000
Akdeniz'de Mekan ve Tarih/	1.550.000
Irk Ulus Sınıf/Balibar	1.500.000
Postmodernliğin Durumu/Harvey	2.200.000
Sisteme Karşı Hareketler/Hopkins	700.000
Sözlü ve Yazılı Kültür/Ong	1.200.000
Tarihsel Kapitalizm/Wallerstein	650.000
Ulusal Kalkınmacılığın İflası/Keyder	950.000
YasaKoyucularileYorum/Bauman	1.300.000
Demokrasinin Cinsiyeti/Philips	1.100.000
Siyasal İslamın İflası/O.Roy	1.400.000
Allahın Batısında/G.Kepel	1.400.000
Ah Avrupa/Enzensberger	1.400.000
Lazların Tarihi/M. Vanalişi	1.000.000
Hıristiyan Türklerin Tarihi/Aygil	900.000
Çerkes Ethem Olayı/C.Şener	1.000.000
Az Gelişmişlik/Lacoste	750.000
Asur Tarihi/ Erol Sever	1.350.000
Asurlar Süryaniler/S.Ataman	800.000
Asurlar/ S.Andersson	800.000
İbrahim Peygamber/ İ.Çığ	1.200.000
Sümerli Ludingirra/ "	1.200.000
Yeniçerilerin Bektaşiliği/	900.000
25kitap	**29.800.000**

DÜNYA KLASİKLERİ 1

Suç ve Ceza/ Dostoyevski	3.000.000
Budala/ "	3.300.000
Ecinniler/ "	2.750.000
Karamazof Kardeşler/ "	5.200.000
Ölü Canlar/ Gogol	1.500.000
Babalar ve Çocuklar/ Turgenyev	1.300.000
Duman/ "	1.750.000
Savaş ve Barış/ Tolstoy	9.800.000
Toplu Eserler (4 cilt)/ Çehov	5.750.000
Oblomov/Gonçerov	2.750.000
Yüzbaşının Kızı / Puşkin	1.000.000
Ana/ Maksim Gorki	1.600.000
Çocukluğum/ "	1.100.000
Ekmeğimi Kazanırken/ "	1.500.000
Benim Üniversitelerim/ "	800.000
Edebiyat Yaşamım/ "	2.300.000
25 kitap	**45.400.000**

DÜNYA KLASİKLERİ 2

İnsancıklar/ Dostoyevski	1.000.000
Ebedi Koca/ "	1.000.000
Kumarbaz/ "	1.000.000
Öteki/ "	1.000.000
Netoçka Nezvanova/ "	1.000.000
Ev Sahibesi/ "	1.000.000
Bir Delinin Hatıra Defteri/ "	1.000.000
Kröyçer Sonat/ "	1.000.000
Korkulu Gece/ "	1.000.000
Mutlu Olma Sanatı/Alam	1.000.000
Sapık Sevgi/ A.Gide	1.000.000
İhtiyar Balıkçı/ E.Hemingway	1.000.000
İnci/ J.Steinbeck "	1.000.000
Bir Savaş Vardı/ "	1.000.000
Fareler ve İnsanlar/ "	1.000.000
Açlık/ Kunt Hamsun	1.000.000
Arkadaş/Panait İstrati	1.000.000
Akdeniz/ "	1.000.000
Kodin / "	1.000.000
Sokak Kızı / "	1.000.000
20 kitap	**20.000.000**

DÜNYA KLASİKLERİ 3

Durgun Don/ 4 cilt Şolohov	8.650.000
Uyandırılmış Toprak/ "	2.500.000
Don Kıyısında Hasat/ "	2.050.000
Fırtına/ 2 cilt İlya Ehrenburg	4.500.000
Paris Düşerken/2 cilt "	3.600.000
Pugaçef Ayaklanması/Gesinoviç	1.000.000
Yaşam Yolu/ 2 cilt /Makarenko	4.700.000
Çimento /Gladkov	2.000.000
Demir Ökçe/ Jack London	1.100.000
Martin Eden/ "	2.150.000
Açlar Ordusu/ "	900.000
Beyaz Diş / "	1.000.000
Kızıl Veba/ "	650.000
Yanan Gün/ "	1.750.000
Uçurum İnsanları/ "	1.050.000
Yol/ "	1.450.000
Yasımı Tutacaksın/Lapierre-Collins	2.500.000
Suçsuzlar(Sacco ile Vanzetti)/Fast	1.600.000
Fouch /S. Zweig	1.500.000
25 kitap	**44.650.000**

DÜNYA KLASİKLERİ 4

Soneler /W.Shakespeare	1.250.000
Ütopia/Thomas More	750.000
Çanlar Kimin İçin Çalıyor/ "	2.600.000
Gazap Üzümleri/Steinbeck	2.750.000
Cennetin Doğusu/ "	2.750.000
Jane Eyre/ E.Bronte	2.600.000
Uğultulu Tepeler/ "	1.800.000
Emma/ J.Austen	1.450.000
Aşk ve Gurur/ "	1.850.000
Aşık Kadınlar/Lawrence	2.150.000
Oğullar ve Sevgililer/ "	2.900.000
Vadim O Kadar Yeşildi ki/	2.900.000
Son Yaprak/O.Henry	1.300.000
Dorian Gray'in Portresi/O.Wilde	1.150.000
Oliver Twist/C.Dickens	2.300.000
Mübarek Toprak/Pearl S.Buck	1.500.000
16 kitap	**32.000.000**

DÜNYA KLASİKLERİ 5

Denemeler/Montaigne	2.000.000
Vadideki Zambak/Balzac	1.550.000
Köylüler/ "	1.550.000
Eugenie Grandet/ "	1.250.000
Goriot Baba/ "	1.450.000
Güzel İmperia/ "	800.000
Tılsımlı Deri/ "	1.200.000
Nana/ Emile Zola	2.150.000
Bir Aşk Hikayesi/ "	1.550.000
Therese Raquin/ "	1.300.000
Germinal/ "	2.150.000
Emek (2 cilt)/ "	2.900.000
Sefiller (4 cilt)/V.Hugo	7.800.000
Madam Bovary/Flaubert	1.850.000
Kızıl ile Kara/Stendhal	3.350.000
Parma Manastırı/ "	3.100.000
Ekmekçi Kadın/Montepin	1.500.000
Küçük Şey/A.Daudet	800.000
Demirhane Müdürü/Ohnet	1.300.000
Meleklerin İsyanı/A.France	900.000
Rahibe/Diderot	850.000
25 kitap	**41.300.000**

DÜNYA KLASİKLERİ 7

Şato/Franz Kafka	2.500.000
Dava/ "	1.500.000
Kayıp (Amerika)/ "	1.500.000
Değişim/ "	800.000
Hikayeler/ "	1.250.000
Günlükler (2 cilt)/"	3.000.000
Ottala'ya Mektuplar/ "	1.250.000
Taşrada Düğün Hazırlıkları/ "	2.000.000
Sevgili Milena/ "	1.500.000
Sidarta/ Hermann Hesse	1.300.000
Demian/ "	1.500.000
Şeftali Ağacı/ "	1.300.000
Öldürmeyeceksin/ "	1.300.000
Körleşme /Canetti	2.800.000
Satranç / S.Zweig	600.000
Amok Koşucusu/ "	2.000.000
Benden Selam Söyle Anadoluya	1.700.000
Aslan Asker Şvayk/Hasek	1.500.000
Böyle Buyurdu Zerdüşt/Nietzsche	1.500.000
20 kitap	**30.800.000**

DÜNYA KLASİKLERİ 8

İlyada/ Homeros	3.100.000
Odysseia/ "	2.500.000
Don Kişot (2 cilt)/ Cervantes	4.000.000
Gülün Adı / Umberto Eco	3.150.000
Foucault Sarkacı / "	3.250.000
Yüzyıllık Yalnızlık/Marquez	2.100.000
Başkan Babamızın Sonbaharı/"	1.500.000
Şili'de Gizlice/ "	1.100.000
Karar Gecesi/ Castillo	2.500.000
İspanyol Kanı / "	1.350.000
Tarçın Kokulu Kız/Amado	2.500.000
Romalı Kadın/Moravia	1.500.000
13 kitap	**28.550.000**

ALEVİ-BEKTAŞİ KÜLTÜRÜ 1

Alevilik Olayı/Cemal Şener	1.000.000
Atatürk ve Aleviler/ "	750.000
Şeriat ve Alevilik/ "	900.000
Pir Sultan Abdal Divanı/ "	2.500.000
Velayetname/Hacı Bektaş Veli	900.000
Aleviler Ne Yapmalı/ "	900.000
Alisiz Alevilik Olur mu?/ortak	2.000.000
Bektaşilik Tarihi/King Birge	1.600.000
Anadolu Aleviliği/Josef Dierl	900.000
Osmanlı'da Alevi Ayakl./B.Öz	1.300.000
Alevi Bektaşi Söz üğü/E.Korkmaz	2.000.000
Hallacı Mansur/L.Massignon	750.000
Alevi Katliamları/Sadık Eral	1.300.000
AlevilerveGaziOlayları/T.Dural	1.000.000
Bektaşilik,Alevilik Nedir/B.Noyan	2.500.000
Aleviler ve Sivas Olayl./Gölbaşı	1.250.000
Alevilerde Semah/Cem Ersever	1.300.000
Alevi Bektaşi Sosyolojisi/H.Ball	.000.000
Sosyolojik Açıdan Alevi-Sünni/"	2.000.000
İmam Cafer Buyruğu/İmam Cafer	1.250.000
20 Kitap	**27.100.000**

FELSEFE 1

Felsefe Tarihi/Weber	3.000.000
Felsefenin Başlangıç İlkeleri	1.350.000
Felsefenin Temel İlkeleri/Politzer	2.600.000
Bilgi Teorisi ve Mantık/Aster	1. 250.000
Hukuk Felsefesi/Hegel	1.750.000
Felsefenin İlkeleri/Descartes	1.000.000
Metod Üzerine Konuşma/ "	600.000
Felsefe Konuşmaları/ Diderot	750.000
Aktörlük Üzerine/ "	600.000
Güneş Ülkesi/Campanella	600.000
Üç Konuşma/Berkeley	700.000
Marksizm ve Felsefe/Korsch	1.500.000
Yöntem Araştırmaları/Sartre	1.200.000
Varoluşçuluk/ "	800.000
Varoluş Felsefesine Giriş/Mounier	1.200.000
Aşkın Anatomisi/Freud-Camus	1.500.000
Felsefi Aklın Eleştirisi/Gökdemir	750.000
Antik Felsefe/Kranz	1.000.000
Felsefe Nedir/Jaspers	2.500.000
Ecce Homo/Nietzsche	1.250.000
20 kitap	**25.900.000**

FELSEFE 2

Batı Felsefesi Tarihi(3c)Russell	5.000.000
Metafizik/Aristotales	4.500.000
Politika/ "	1.950.000
Devlet/ Eflatun	2.450.000
Diyaloglar (2 .Cilt)/ "	2.450.000
Felsefe Tarihi/M.Gökberk	3.250.000
Düşünce Tarihi/O.Hançerlioğlu	3.250.000
Düşünce Tarihi/Afşar Timuçin	4.000.000
Estetik/ "	2.000.000
Felsefe Bir Sevinçtir/ "	600.000
Özgür Prometheus/ "	600.000
Yaratıcı İnsan/H.Laborit	1.200.000
İnsanAraEşitsizKaynağı/Rousseau	1.400.000
Görme Biçimleri/J.Berger	1.200.000
Estetik I/ Hegel	1.800.000
Türk Felsefesinin Boyutları/Uygur	1.250.000
20 kitap	**36.900.000**

SİYASAL 1

Ne Yapmalı/ Lenin	1.300.000
Emperyalizm/ "	900.000
Devlet ve Devrim/ "	1.100.000
Marksizme Giriş/Mandel	1. 250.000
İhanete Uğrayan Devrim/Troçki	1.700.000
Faşizme Karşı M,ücadele/ "	3.300.000
Karl Marx Biyografi/Bil.Ak.	5.300.000
Friedrich Engels Biyografi/ "	4.200.000
Marksist-Leninist Partinin Temel Eğitim Dersleri/Engels Enstitütüsü	3.400.000
Birinci Enternasyonal/ J.Duclas	1.400.000
Emperyalizmin Felsefesi/Wells	1.400.000
Eğitim Üzerine/Suhamlinski	1.100.000
Lenin ve Eğitim/Korolyov	2.200.000
Devrimci Eğitim ve Ahlak/Kalinin	1.250.000
Siyasal Rejimler/Duverger	700.000
Kurşuna Dizilenlerden Mektuplar	600.000
Milli Demokratik Devrim/Stalin	750.000
Komünist Manifesto/Marx-Engels	600.000
18 kitap	**31.450.000**

Şiir Antolojileri

Türk ŞiiriAnt.(2c)Behramoğlu	5.000.000
Türk Şiiri Ant/.Memet Fuat	3.800.000
Aşk Şiirleri Ant./Alova	3.750.000
DünyaŞiiriAnt.(4c)Behramoğlu	8.500.000
Divan Şiiri Ant/N.H.Onan	5.000.000

SÖZLÜKLER

Felsefe Sözlüğü/Rossenthal	3.600.000
Ticaret Sözlüğü/ Hançerlioğlu	3.950.000
Toplumbilim Sözlüğü/	3.950.000
Ekonomi Sözlüğü/ "	3.950.000
İslam İnançları Sözlüğü/ "	3.950.000
Mitoloji Sözlüğü/Azra Erhat	2.450.000
Mitoloji Sözlüğü/P.Grimal	6.250.000

KİTABI MUKADDES

Tevrat,Zebur,İncil/ Musa-Davut-İsa	2.000.000

SANAT KİTAPLARI 1

Sanatın Gerekliliği/ Fischer	1.700.000
Estetik/1-2-3/ Lukacs	5.500.000
Avrupa Gerçekçiliği/ "	2.200.000
Çağdaş Gerçekçiliğin Anlamı	1.200.000
İnsanın Özü/ Thompson	1.100.000
Edebiyat Yaşamım/ Gorki	2.300.000
Yaşadığımı İtiraf Ediyorum	1.750.000
Edebiyat Nedir/ J.P.Sartre	1.100.000
Yazınsal Denemeler/ J.P.S.	1.000.000
Baudlaire/ "	1.000.000
Denemeler /Albert Camus	800.000
Tragedyanın Doğuşu/Nietzsche	900.000
Yanılsama ve Gerçeklik	2.000.000
Yalnızlık Dolambacı/ O.Paz	1.500.000
Picasso-Perse-Kafka/Garaudy	1.300.000
Türkiye'de Roman-Top.Değş.	2.500.000
Edebiyat Bilgileri/Mutluay	2.000.000
TürkHalkEdebiyatı/Boratav	1.500.000
Tasavvuf/A.Gölpınarlı	1.200.000
Mitologya/Necatigil	1.000.000
22 kitap	**33.550.000**

SANAT KİTAPLARI 2

Sanatın Öyküsü/Gombrich	13.500.000
Türk Sanatı/O.Aslanapa	4.950.000
Romantizm/F.Claudon	3.450.000
Sembolizm/J.Cassou	3.450.000
Sürrealizm/R.Passeron	3.450.000
Ekspresyonizm/L.Richard	3.450.000
6 kitap	**32.250.000**

SANAT KİTAPLARI 3

Çağdaş Türk Sanatı/S.Tansuğ	4.950.000
Resim Sanatının Tarihi/ "	2.950.000
Türk Resminde Yeni Dönem/ "	1.950.000
İnsan Figürü Çizimi/Parramon	2.450.000
Baş ve Portre Çizme Sanatı/ "	2.450.000
Çizim ve Resim Sanatı/ "	2.450.000
Yağlıboya Resim Sanatı/ "	2.450.000
Resimde Renk ve Uygulanışı/"	2.450.000
Modern Resim/İsmail Tunalı	2.450.000
9 kitap	**24.550.000**

ÇAĞDAŞ KADIN 1

Genç Kızlık Çağı/S.Bauvoir	2.500.000
Evlilik Çağı/ "	1.700.000
Bağımsızlığa Doğru/"	1.500.000
Bir Genç Kızın Anıları "	2.500.000
Olgunluk Çağı/ "	3.500.000
Konuk Kız/ "	2.500.000
Kadınlığımın Hikayesi/	1.400.000
Koşulların Gücü/ "	3.900.000
Kadının Evrimi/ E.Reed	3.400.000
Bilimde Cins Ayrımı/ "	1.500.000
Kadın Bilinci Erkek Dünyası	1.500.000
Çocuk Sevgisi Uğruna/ B.M.	1.500.000
Kadınlar,Direniş ve Devrim/	1.700.000
Ölüm Beni İstemiyor/ Yolanda	1.500.000
Cinsel Politika/K.Millett	2.500.000
Cinselliğin Diyalektiği/S.F.	1.600.000
Analar/ R.Brıffault	2.000.000
KadınınYazısızTarihi/Cıbıroğlu/	2.700.000
Kadın Aşk ve İktidar/Ş.Güzel	1.600.000
Kadının Ruhsal Yapısı/Horney	1.700.000
23 kitap	**42.700.000**

FELSEFE /4 İdea

Platon / Copleston	1.400.000
Sokrates / "	1.250.000
Aristotoles / "	1.300.000
Hegel / "	1.100.000
Spinoza / "	1.100.000
Descartes / "	1.700.000
Aydınlanma / "	2.200.000
Kant / "	2.700.000
Alman İdealizmi/ "	1.850.000
Helenistik Felsefe/"	1.400.000
Nihilizm ve Materyalizm/"	2.150.000
Leibniz / "	1.100.000
Hobbes/Locke / "	2.300.000
Berkeley/ Hume "	2.300.000
14 Kitap	**23.850.000**

TÜRK YAZARLARI 1

Bütün Öyküleri/ 2 cilt/S.Ali	4.200.000
İnce Memed/4c/Yaşar Kemal	12.390.000
Fırat Suyu Kan Akıyor/ "	2.000.000
Zulmün Artsın/ "	1.750.000
Ağacın Çürüğü/ "	1.850.000
Baldaki Tuz/ "	2.550.000
Ortadirek/ "	2.230.000
Yer Demir Gök Bakır/ "	2.350.000
Ölmez Otu/ "	2.230.000
Yılanı Öldürseler/ "	1.060.000
Teneke/ "	1.380.000
Filler Sultanı/ "	1.430.000
Sarı Sıcak/ "	1.700.000
Üç Anadolu Efsanesi/ "	1.600.000
Demirciler Çarşısı Cinayeti/ "	3.280.000
Yusufçuk Yusuf/ "	3.600.000
Yağmurcuk Kuşu/ "	2.750.000
Kale Kapısı / "	2.900.000
Kanın Sesi/ "	3.400.000
Kanayan/ Erdal Öz	950.000
Yaralısın/ "	1.750.000
Havada Kar Sesi Var/ "	950.000
Gülünün Solduğu Akşam/ "	1.900.000
27 kitap	**60.200.000**

ÇOCUK

Ben de Çocuktum/Aziz Nesin	1.130.000
ÇocuklarİçinŞiirler/Der;M.Fuat	1.520.000
Palavracı Baron/Eric Kastner	650.000
Açıkgöz Budalalar/ "	750.000
Hayvanlar Toplantısı/ "	650.000
Uçan Sınıf/ "	700.000
Küçük Hafiyeler/ "	1.000.000
Şeytanın Altınları/Ülkü Tamer	650.000
Şu Babamın İşleri/C.Blosan	550.000
Kuğuların Türküsü/Marcel Ayme	650.000
Nuhun Gemisi/ "	650.000
Suluboya Kutuları/ "	700.000
Erik Çekirdeği/Tolstoy	550.000
Dev Şeftali/ Roald Dahl	1.000.000
Çarli'nin BüyükCam Asansörü/"	1.150.000
Çarli'nin Çikolata Fabrikası/ "	1.150.000
Pıtırcık Tatilde/Sempe/Goscinny	700.000
Pıtırcık' Bisikleti/ "	750.000
Pıtırcık Satranç Oynuyor/ "	750.000
Şeker Portakalı/Vasconcelos	1.450.000
Güneşi Uyandıralım/ "	1.700.000
Delifişek/ "	700.000
Pippi Korsan/ A.Lindgren	750.000
Pippi Issız Köşkte / "	900.000
Çocuk Kalbi/E.Amicis	1.200.000
25 kitap	**22.350.000**

AZİZ NESİN 2

Tek Yol	2.100.000
Yeşil Renkli Namus Gazı	1.380.000
Vatan Sağolsun	1.550.000
Mahallenin Kısmeti	1.520.000
Mahmut İle Nigar	1.400.000
Merhaba	1.540.000
Nazik Alet	1.420.000
Havadan Sudan	1.360.000
Geriye Kalan	1.170.000
Hoşçakalın	1.170.000
İhtilali Nasıl Yaptık	1.400.000
İnsanlar Konuşa Konuşa	1.660.000
Onursal Dr.Olmanın BüyükOn.	1.600.000
Rüyalarım Ziyan Olmasın	1.420.000
Rıfat Bey Neden Kaşınıyor	1.400.000
Sosyalizm Geliyor Savulun	1.450.000
Kör Döğüşü	1.250.000
Memleketin Birinde	1.250.000
18 kitap	**26.040.000**

ÖZEL : **Bu kitapları okuduktan sonra bize teşekkür mektubu yazmak zorunda değilsiniz...**

Sevda Sözleri/ Cemal Süreya	2.200.000
Edebiyat Yaşamım/ Gorki	2.300.000
YaşadığımıİtirafEdiyorum/Nerudal	750.000

ŞAFAK PAZARLAMA Peşin Fiyatına taksitli kitap satışı:**10.000.000-20.000.000 TL** tutarında kitapları **4 Ay, 20.000.000-30.000.000 6 Ay,30.000.000** ve daha fazla kitap alımlarda **8 Ay taksit yapılır.% 20**'si peşinat,geri kalanını eşit taksitle posta çeki ile (**M.Zeki Gezici** 276367) ödeyebilirsiniz.En az **5.000.000** TL **PEŞİN ALIMLARDA %20 İNDİRİM YAPILIR.**

<u>*Gönderi ücreti alıcıya aittir.*</u> ŞAFAK PAZARLAMA:*Millet Cad. 115/1 Çapa İstanbul. Tel: (0 212) 587 77 68 Fax: 585 45 90*

İHTİYACINIZ OLAN KİTAPLARI
TEK TEK SEÇEREK
ÖZEL BİR SET
OLUŞTURABİLİRSİNİZ

Yukarıda işaretlediğim kitapları satın almak istiyorum
Adı Soyadı...
İş Adresi ve Tel...
....
Ev Adresi ve Tel...
Mesleği.......................Peşin.......................Taksitle.......................İmza

EPSİLON YÖNETİCİNİN KİTAPLIĞI DİZİSİ

DEĞERLERLE YÖNETİM

Ken Blanchard - Michael O connor

Büyük bir değişim yaşayan iş dünyasında işgörenler, yöneticiler ve iş sahipleri karşılaşılabilecek sorunlara yeni ve pratik çözümler getiriyor. Ortak bir vizyonu, hedefleri ve değerleri paylaşmanın organizasyonların gücünü ne denli artırdığını gerçek araştırmalara dayanarak anlatan Ken Blanchard ve Michael O'connor gerek organizasyonel gerekse bireysel hedeflerinize ulaşmanızı ve sürekli gelişimin zevkini tatmanızı sağlayacaktır.

ISBN 975 331 116-8
13.5 x 19.5 96 s. 1.300.000 TL.

YETKİ DEVRİ

Ken Blanchard - J. P. Carlos - A. Randolph

Yöneticilere kendi organizasyonlarında yetki devrini nasıl gerçekleştirmeleri gerektiğini şiirsel bir dille anlatan bu kitapta, konularında uzman olan yazarlar, kontrol etme ve kontrol edilmeye dayalı mantaliteden kurtularak çalışanların desteklendiği, onlara kendilerini en iyi biçimde ortaya koyma olanağının tanındığı, sorumluluk odaklı bir ortamda yetkinin nasıl devredilebileceğini açıklıyorlar.

ISBN 975 331 117-6
13.5 x 19.5 104 s. 1.300.000 TL.

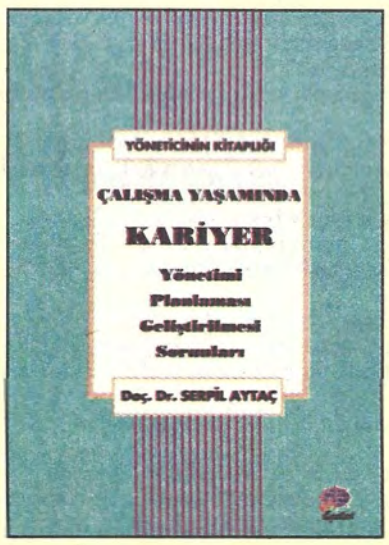

ÇALIŞMA YAŞAMINDA KARİYER

Do . Dr. Serpil Ayta

Bu kitap, çalışma yaşamında kariyerini planlamak, geliştirmek ve bireysel düzeyde karşılaşılacak sorunların üstesinden gelmek isteyen herkese, insan kaynaklarını etkin ve verimli kullanmayı hedefleyen yöneticilere bir kaynak olacaktır.

ISBN 975 331 119-2
13.5 x 19.5 327 s. 2.850.000 TL.

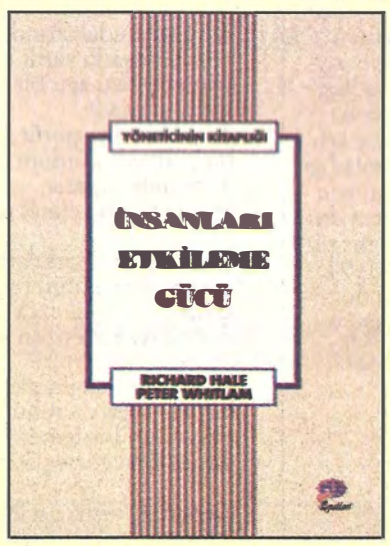

İNSANLARI ETKİLEME GÜCÜ

Richard Hale - Peter Whitlam

nsanlar Etkileme G c okurlara, insanları etkileme becerilerini geliştirebilmeleri için gerçekçi ve kolay uygulanabilir pek çok öneri sunuyor. Kültürel farklılıklardan perspektif belirlemeye, zihinsel hazırlıktan vücut diline kadar birçok farklı konuya değinen bu kitabı okuduğunuzda hem kendi potansiyelinizi keşfedecek hem de öğrenmenin ve gelişmenin keyfini yaşayacaksınız.

ISBN 975 331 095-1
13.5 x 19.5 304 s. 2.650.000 TL.

TAKIMLARIN BİLGELİĞİ

Jon R. Katzenbach - D. K. Smith

Son derece karmaşık bir kavram olan liderlikten üstün performans için gerekli olan disiplin unsuruna, bir takım olmak için gerekli olan niteliklerden takımları bireylerden üstün kılan özelliklere kadar pek çok konuyu tüm ayrıntılarıyla ve gerçek verilere dayanarak açıklayan bu kitap, 21. yüzyılda organizasyonların her aşamasında yer alan takımların tüm lider ve yöneticilerin yararlanabileceği eşsiz bir rehber.

ISBN 975 331 141-9
13.5 x 19.5 360 s. 3.000.000 TL.

VİZYON

Joseph V Quigley

Günümüzün en çok tartışılan konularından biri olan "vizyon" kavramı, liderlik ve yönetim sanatına ilgi duyan herkesin ilgisini çekmektedir. Bu kitap, liderin ya da liderlik grubunun ayırt edici bir şirket ya da kurum vizyonunu nasıl geliştirebileceğini aşamalı olarak anlatmakta, bu vizyonu korumanın ve destekleyici birtakım stratejilerle geliştirmenin yollarına değinmektedir.

ISBN 975 331 128-1
13.5 x 19.5 228 s. 2.650.000 TL.

GÜÇLÜ ŞİRKET BAŞARILI YÖNETİM DİZİSİ

Franchising (Başarılı Markalar ve Siz) / *J. Stanworth - B. Smith* 2.000.000
Raporlama Teknikleri / *Michael C. Thomsett* 2.000.000
Başarılı Reklamın Sırları / *David F. Ramacitti* 2.300.000
İlke ve Yöntemleriyle Pazarlama / *Len Rogers* 2.300.000
Şirket Kültürü / *Michael C. Thomsett* 2.000.000
Büyüme Yönetimi / *Colin Gray* 2.000.000
Finans Yönetimi / *Peter Wilson* 2.000.000
Proje Yönetimi / *Michael C. Thomsett* 2.000.000
Satın Alma ve Satış Yönetimi / *John S. Gammon* 2.000.000
Personel Yönetimi / *Iain Maitland* 1.550.000
Zaman Yönetimi / *Ray Josephs* 2.700.000
Bütçeleme ve Tahmin / *Michael C. Thomsett* 1.750.000
Toplantı Sanatı / *Michael C. Thomsett* 2.000.000

İŞ VE YAŞAM DİZİSİ

İş Hayatında Köpekbalıklarıyla Yüzmek / *Harvey Mackay* 2.550.000
İş Hayatında Oltadaki Köpekbalıkları / *Harvey Mackay* 2.800.000
Hain Bir Kapitalistin Yaşam Öyküsü (Kral Icahn) / *Mark Stevens* ... 2.300.000
Etkin Öğrenme Yöntemleri / *Doç. Dr. Nursel Telman* 1.350.000
Bellek Eğitimiyle Anımsama Yöntemleri / *Tony Buzan* 1.650.000

TÜM SEÇKİN KİTABEVLERİ VE MARKETLERDE

EPSİLON YAYINCILIK HİZ.TİC.LTD.ŞTİ.
Osmanlı Sok. Osmanlı İş Merkezi
24/4 80090 Taksim/İstanbul
Tel: 0 212 252 38 21 - Faks: 252 47 29

GENEL DAĞITIM
Yeni Çizgi Yayın Dağıtım
Perpa Ticaret Merkezi Kat:2 No:87 Okmeydanı/İstanbul
Tel: 0 212 220 57 70 pbx - Faks: 222 61 55

Dağıtıcılarımız:
Alfa - Altay (İzmir) - Arkadaş - Artı - Bilgi - Birleşim - Çağ (İzmir) - Dost(Ank.) - Gökkuşağı - Huzur(Bursa) - İlkbirleşik- İmge (Ank.) - Nüve (Konya) - Nobel (Ank.) - Özen - Özgür - Papürüs - Say - Seçkin (Ank.) - Yön - Yeni Galeri Kültür (Ank.)

ŞİİR ATLASI

Hazırlayan: Cevat Çapan

Gabriela Mistral/ Şiirler/ Çeviren: Vildan Başaran

"Ağaran şafağın elmas ışıklarında..."

7 Nisan 1889'da Şili'de Visuña'da doğan şair İspanyol, Bask ve Yerli karışımı bir aileden geliyordu. Yazarlığın yanı sıra, eğitimcilik, kültür bakanlığı, çeşitli ülkelerde diplomatlık yaptı. Adını 1914'te ödül kazanan "Sonetos de la muerte" (Ölüm Soneleri) adlı üç şiiriyle duyurdu. 1922'de ilk şiirlerini bir araya getiren "Desolaciòn" (Keder) adlı kitabı, sevgilisinin intiharıyla sona eren bir ilişkisini anlattığı "Dolor" (Acı) ad ı şiirini de içerir. Başından geçen bu acı olay yüzünden hiç evlenmeyen Mistral'in yapıtları yoğun bir anne şefkatini yansıtır. 1945'te genişleterek yeniden yayımladığı "Ternura" (1924; Şefkat) ve "Tala" (1938; Yıkım) adlı kitaplarındaki ana temalar ezilmişlere ve çocuklara duyulan sevgidir. "Lagar" (1954; Şıra Teknesi) adlı bir şiir kitabı daha olan şair, Nobel Edebiyat Ödülü'nü (1945) kazanan ilk Latin Amerikalı kadındır. Yoğun bir duygusallık taşıyan, kendine özgü mecaz ve sözcüklere yer veren şiirleri birçok dile çevrilmiş olan Gabriela Mistral 10 Ocak 1957'de New York'ta ölmüştür.

DOSTUM

Ellerimi tutmazsan eğer
birbirine sarı mış parmaklarımın gölgesinde
dinlenmem sonsuza kadar sürecek.

Diyorsun ki; "Onu sevemem, çünkü
parmakları olgun başak taneleri gibi
dört bir yana saçılı."

Öpmezsen beni eğer
korkak ışığında dolunayın
dudaksız kalacağım
üstünde bu nemli yeryüzünün.

Diyorsun ki; "Onu sevdim daha fazla sevemem,
ama o artık arzulamıyor öpüşlerimdeki
akasya kokusunu."

Gözü kapalı bir çılgın gibi konuşurken sen
kederden kıvranarak dinlesem de seni ben
parmaklarım kırı sa bile
alnının üzerinde olacak yine de elim
ve inecek yüzüne arzuyla dolu nefesim.

Bu yüzden "sev beni aşkım,
kendimi bırakıyorum sana, uzanarak kollarına,
dudaklarımda boynumda hep sen"
diyerek aşkın zehrini içirdim sana
gözleri bağlı bir çocuk gibi aldandın bana.

Çünkü sevgilim, vücudum
yalnız ve yorgun değil
inatçı bir ekin demeti gibi.
Eteklerim dalgalanıyor rüzgârda
ateşten gömleğini sıyıran
bakire bir kavak gibi.

İşın sırrı öpüştedir değil dudakta;
sesler kısılabilir
ama yürekler asla;
tanrının nefesi misali
gel, yararak kalabalıkları
bir demet çiçek gibi, uçarı.

RASTLANTI

Rastladım ona bir patikada.
Ne hayallerini yıkmıştı sular
ne açılmıştı güller.
Açıldı ruhum hayretle.
Umarsız bir kadının
gözyaşı yüklü yüzünde!

Kaygısız dudaklarında
neşeli bir şarkı vardı
görünce beni ağır bir şarkı için
sesini ayarladı.
Tuhaf bir rüya görür gibi
bir patikada gördüm onu.
Yüzümde yaşlarla,
ağaran şafağın elmas ışıklarında!

Yürüyüp gitti şarkılarla
beraberinde götürerek bakışlarımı...
Bıraktı bana yalnızca
derin mavilerle uzun adaçaylarını.

Ziyanı yok! O giderken
havada kalsa da ruhum ürpererek.
Hiçbir şey incitemez beni
yüzümdeki gözyaşlarım gibi.

Geceyi uykusuz geçirdi
lamba da tıpkı benim gibi;
kaygılarım delmedi göğsünü
hint sümbülünün;
ama belki geçiyor düşlerinden
bir akasya kokusu,
Umarsız bir kadının
yüzündeki gözyaşları gibi!

ÇOCUKLAR'A VASİYET

Uzun yı lar sonra, suskun toprakta bir tepecik olduğumda, oynayın benimle; kemiklerimden, yüreğimden oluşan toprakla. Eğer bir duvarcı yeniden bir araya getirirse tozlarımı, bir tuğlaya yerleştirirse beni yeniden, bir duvarda geri dönmemecesine kalacağım, nefret ederek hareketsiz duvar oyuklarından. Eğer bir hapishane duvarına koyarlarsa beni, utançtan yüzüm kızaracak duyduğumda bir insanın hıçkırıklarını; ve eğer bir okul duvarına eklenirsem, sizinle şarkı söyleyemediğim için büyük acılar çekeceğim, şafak sökerken.

En iyisi kır yollarında oynadığınız toz toprak olmak. Ezin beni: Sizin olayım; dağıtın beni, size dönüşmek istiyorum ben, ayaklarınızla çiğneyin beni, çünkü haketttim bunu ben; size söylemedim bütün gerçekleri ve güzellikleri. Ya da serbestçe şarkı söyleyin, neşeyle koşuşturun üzerimdeki sizleri ayaklarınızın altından sevgiyle öpebileyim...

Söyleyin ne zaman tutacaksınız ellerinizde hoş bir dizemi, o an zevkle kıpırdanacağım avuçlarınızda. Parmaklarımın ucunda yükseleceğim sizleri seyretmek için, gözlerinizi arayarak yüzünüzü kapatan perçemlerinizin arasında.

Ve ne zaman ki benimle ilgili bir imge görürsünüz, kırın onu çünkü sık sık beni kırdılarsevecen ve kederli çocuklar.

HAFİF YAĞMUR

Yağmur suları ürkek ve kederli,
bir çocuk gibi acı çekiyor,
bitkinleşiyor daha
toprağa düşmeden.

Ağaçlar hareketsiz, rüzgâr hareketsiz,
bu şaşkınlık veren sessizlikte
duyuluyor düşerken ince gücenik gözyaşları

Gökyüzü uçsuz bucaksız bir
yürek gibi açılıyor, kederle.
Yağan yağmur değil kan
ağır ve iri damlalarla.

Ai e ocağının içinde, insanlar
hissedemiyorlar bu üzüntüyü,
yüksekten hazin yağmur suları gönderildi.

Yenilmiş sular, toprağa
uzanmış ve bitkin,
uzun ve yorucu akışını sürdürüyor.

Yerlerde sürünüyor durgun sular,
suskun bir düş,
uykudaki değersiz yaratıklar gibi.

Yağmur yağıyor...
geceleyin dağlarda pusu kuran
ağır hareketli çakallar gibi.
Ne fışkıracak gölgedeki topraktan?

Uyuyacaksınız, dışarıda
yağmur yağarken, acı çekerek,durgun sularda,
Yoksa bu ölümcül sular, ölümün kız kardeşi mi?

YIKIM

Sonsuz, kalın bir sisi, unutayım diye orada
bıraktı deniz bana tuzlu dalgalarını da.
Toprağa gelen ilkbahar değildi:
öyle uzun bir geceydi ki bu, benden kim gizleyebilirdi.

Rüzgâr evime getiriyor geceleyin sokakta dolaşan hıçkırıkları,
haykırmaları, kırılıyor bir kristal gibi çığlığım.
Beyaz düzlükte, uçsuz bucaksız ufukta seyrediyorum,
ölüm çok büyük acılar veren bir yıkım.

Kim çağırdı ki onu buraya geldi,
o kadar uzaksa orası, yalnız mı gelir ölüler?
Öylesine yalnız ki onlar hoşgörüyorlar suskun ve gergin denizi
kollarının arasında büyüyen, sevgili kollar!

Gemilerin yelkenleri beyazlaşıyorlar limanda
geliyorlar yeryüzünden oraya ama yoklar benimkiler;
insanların gözleri açık ama tanınmıyorlar benim kalabalıklarımı
ve solgun meyveleri taşıyorlar, ışıksız meyve bahçelerimden.

Ve soru işaretleri kaldırıyor başımı
onlar geçerken bakmam için, bana doğru yürüyorlar, yenilenler:
konuşuyorlar garip ve duygusuz bir dille
söylüyor ar yeryüzündeki ihtiyar annemin değerli şarkısını.

Bak kar toz gibi iniyor mezar çukuruna;
bak artıyor sis, ölmekte olan insan gibi,
ve delirmemek için anlatılamayan anlarda
şimdi uzun gecenin yapayalnız başlaması için.

Bak açık yürekle kendimden geçerek
yeniden sığınıyorum matemine,
geldim ölümlü kır manzaralarını görmek için.
Kar, kristallerimi yeryüzüne döküyor;
Daima bembeyaz olacak ar düşerken gökyüzünden.

Daima o sessiz kadın,
üzerimde tanrının derin bakışı gibi;
daima evimin üzerinde onun portakal çiçeği;
daima, ne iyileşiyor ne de daha kötüye gidiyor kader gibi,
bir gün beni örtmeye inecek, korkunç ve kendinden geçerek.

SALLANIŞ

Deniz milyonlarca dalgasıyla
sallanıyor, olağanüstü kudretli.
Sevgililer dinlerken dalgaları,
ben sallıyorum bebeğimi.

Gecede durmadan dolaşan rüzgâr
sal ıyor buğday tarlalarını.
Sevgililer dinlerken rüzgârı,
ben sa lıyorum bebeğimi.

Babamız (tanrı) binlerce dünyasını
sallıyor sessizce.
Hissederek elinin gölgesini
ben sallıyorum bebeğimi.

DÜNYACA ÜNLÜ
PERN SERİSİ'NİN
İLK KİTABI İTHAKİ'DE

Anne McCaffrey

EJDER UÇUŞU

HUGO VE NEBULA ÖDÜLLÜ YAZAR MCCAFFREY'İN DÜNYASI PERN GEZEGENİ'NİN KAPILARI, BU KİTAPLA ARALANACAK

UZAY EFSANESİ SÜRÜYOR

2061'DE;
SİYAH TEKTAŞIN GİZEMİ DEVAM EDİYOR.
DAHA ÖNCEKİ İKİ ARAŞTIRMA UÇUŞUNUN KAHRAMANI HEYWOOD FLOYD;
DAVE BOWMAN VE
'BAĞIMSIZ' BİLGİSAYAR HAL'LA
BİR KEZ DAHA KARŞILAŞIYOR.
VE BİLİNMEYEN BİR UYGARLIĞIN GÜCÜ,
İNSANIN EVRENİN GELİŞİMİNDE BİR ROL
ÜSTLENMESİNE KARAR VERİYOR.

ve

HALKA DÜNYA
Larry Niven
BİTMEYEN SAVAŞ
Joe Haldeman
kitapçılarda

ithaki

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

GÜNER ÖZVER
&
ÇİÇEĞİM
(ŞİİR)

cep KİTAPLARI A.Ş.

İSTEME ADRESİ: Cağaloğlu Yokuşu,
Edes Han, No:40/2 34440 İstanbul
Tel: (0212) 522 69 24
Faks: (0212) 512 95 28

ANTİK DÜNYANIN YEDİ HARİKASI

P.Clayton & M. Price
Çev: Betül Avunç
175 s. 89 resim

Antik Çağın Mirası dizisinin ilk kitabı, sizi arkeolojinin serüveninde iki durağı Anadolu'da olan bir yolculuğa çıkarıyor.

SİKKELERİN IŞIĞINDA ESKİÇAĞ TARİHİ

C.Howgego
Çev: Oguz Tekin
204 s. 8 levha 148 sikke

Sikkenin nitelik, biçim ve üslubunun başlıca tarihsel konulara ilişkisinin incelendiği kitap, 1996 Yılı Lhotka Memorial Ödülü'nü kazanmıştır.

homer*kitabevi*

Yeniçarşı Cad. No:28/A Galatasaray 80050 İstanbul
Tel: 0 212 2495902 • 2924279 Fax: 2513962

Karl Marx–Friedrich Engels
KOMÜNİST PARTİSİ MANİFESTOSU
VE
Friedrich Engels
KOMÜNİZMİN TEMEL İLKELERİ

120 Sayfa 700.000 TL

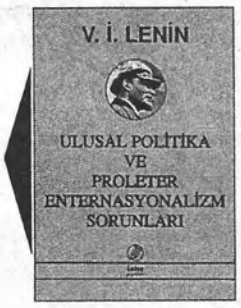

V.İ. LENİN
ULUSAL VE SÖMÜRGESEL
ULUSAL SORUN ÜZERİNE

664 Sayfa 3.100.000 TL

V.İ. LENİN
ULUSAL POLİTİKA VE PROLETER
ENTERNASYONALİZM SORUNLARI

216 Sayfa 1.300.000 TL

ÇIKTI

inter yayınları %40 İNDİRİM

- KOMÜNİST PARTİSİ MANİFESTOSU VE KOMÜNİZMİN TEMEL İLKELERİ
  K. Marx - F. Engels.....700.000

V. İ. LENİN
12 Ciltte Seçme Eserler

- **SEÇME ESERLER C. 1** 1894-1899.....2.800.000
- **SEÇME ESERLER C. 2** 1900-1904.....2.800.000
- **SEÇME ESERLER C. 3** 1905-1907.....2.900.000
- **SEÇME ESERLER C. 4** 1908-1914.....2.400.000
- **SEÇME ESERLER C. 5** 1915-1917.....2.400.000
- **SEÇME ESERLER C. 6** 1917.....3.400.000
- **SEÇME ESERLER C. 7**
  Devlet Öğretisi Görevleri.....2.800.000
- **SEÇME ESERLER C. 8** 1918-1920.....2.500.000
- **SEÇME ESERLER C. 9**
  Yeni Ekon. Sosyalist İnşa.....3.400.000
- **SEÇME ESERLER C. 10** KOMİNTERN.....2.000.000
- **SEÇME ESERLER C. 11**
  Marksizmin Teorik Temelleri.....2.800.000
- **SEÇME ESERLER C. 12**
  Tarım Sorunu Teorisi.....2.300.000

V. İ. LENİN

- MATERYALİZM VE AMPİRİOKRİTİSİZM.....2.800.000
- KIR YOKSULLARINA!.....700.000
- NE YAPMALI?.....1.300.000
- BİR ADIM İLERİ İKİ ADIM GERİ.....1.500.000
- İKİ TAKTİK.....1.000.000
- EMPERYALİZM.....900.000
- DEVLET VE DEVRİM.....1.100.000
- PROL. DEV. VE DÖNEK KAUTSKY.....1.500.000
- "HALKIN DOSTLARI" KİMLERDİR?.....1.500.000
- "SOL RADİKALİZM".....900.000
- NİSAN TEZLERİ VE EKİM DEVRİMİ.....1.500.000
- İŞÇİ KÖYLÜ İTTİFAKI.....1.200.000
- DİN ÜZERİNE.....600.000
- ULUSAL VE SÖMÜRGESEL ULUSAL SORUN ÜZERİNE.....3.100.000
- ULUSAL POLİTİKA VE PROLETER ENTERNASYONALİZM SORUNLARI.....1.300.000

SSCB'ndeki Yabancı İşçiler Yayınevi Kooperatifi
LENİNİZM DİZİSİ

- 1. D. LENİNİZM NEDİR?.....900.000
- 2. D. PROLETER DEVRİMİN TEORİSİ.....900.000
- 3. D. PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ.....800.000
- 4. D. SOSYALİST İNŞANIN ZAFERİ UĞRUNA MÜCADELE.....900.000
- 5. D. TARIM VE KÖYLÜ SORUNU.....1.100.000
- 6. D. ULUSAL S. VE SÖM. SORUNU.....1.300.000
- 7. D. PROLETER DEVRİMİN STRATEJİSİ VE TAKTİĞİ.....800.000

J. V. STALİN
Eserler (16 Cilt)

- **ESERLER C. 1** 1901—1907.....1.800.000
- **ESERLER C. 2** 1907—1913.....1.800.000
- **ESERLER C. 3** 1917.....1.800.000
- **ESERLER C. 4** 1917—1920.....2.000.000
- **ESERLER C. 5** 1921—1923.....1.800.000
- **ESERLER C. 6** 1924.....1.800.000
- **ESERLER C. 7** 1925.....1.800.000
- **ESERLER C. 8** 1926.....1.800.000
- **ESERLER C. 9** 1926 — 1927.....1.800.000
- **ESERLER C. 10** 1927.....1.800.000
- **ESERLER C. 11** 1928—1929.....1.800.000
- **ESERLER C. 12** 1929—1930.....1.800.000
- **ESERLER C. 13** 1930—1934.....1.800.000
- **ESERLER C. 14** 1934—1945.....2.000.000
- **ESERLER C. 15 [SBKP(B) TARİHİ]**.....2.000.000
- **ESERLER C. 16** 1945—1952.....2.000.000

- LENİNİZMİN TEMELLERİ.....1.000.000
- LENİNİZMİN SORUNLARI.....3.500.000
- ANARŞİZM Mİ? SOSYALİZM Mİ?.....700.000
- MARKSİZM, ULUSAL SORUN VE SÖMÜRGE SORUNU.....1.600.000
- DİYALEKTİK VE TARİHİ MATERYALİZM.....500.000
- SBKP(B)'DEKİ SAĞ SAPMA ÜZERİNE.....700.000
- MUHALEFET ÜZERİNE Cilt 1.....1.800.000
- MUHALEFET ÜZERİNE Cilt 2.....1.800.000

PARTİ KONGRE RAPORLARI

- RKP(B) XII. ve XIII. PARTİ KON. RAP.....700.000
- SBKP(B) XIV. ve XV. P. KON. RAP.....1.000.000
- SBKP(B) XVI. XVII. XVIII. P. K.. RAP...1.200.000
- XIX. ve XX. PARTİ KONGRE RAPORLARI Malenkov-Kruşçev.....1.200.000
- KOMÜNİST GENÇLİK ENTERNASYONALİ'NİN TARİHİ C. I. R. Schüller...1.300.000
- KOMÜNİST GENÇLİK ENTERNASYONALİ'NİN TARİHİ C. II. A. Kurella.....1.600.000
- KOMÜNİST ENTERNASYONAL'DE KADRO SORUNU ÜZ...E. Yaroslavski...1.400.000

Lenin—Stalin

- ÖRGÜTLENME ÜZERİNE.....1.200.000
- PARTİ ÖĞRETİSİ ÜZERİNE.....2.000.000
- TARİH ÇARPITICILARI SSCB Ent. Bürosu-Stalin.....1.200.000
- FAŞİZM VE İŞÇİ SINIFI G. Dimitrov.....700.000
- SENDİKALAR ÜZERİNE I Losovsky.....1.100.000
- SENDİKALAR ÜZERİNE II Losovsky.....1.300.000
- SENDİKALAR ÜZERİNE III Losovsky...1.100.000

- KADIN VE SOSYALİZM A. Bebel.....2.600.000
- KADIN SORUNU ÜZERİNE MELS-Komintern ve C. Zetkin.....1.800.000
- KADIN SORUNU ÜZERİNE SEÇME YAZILAR Clara Zetkin.....1.400.000
- LENİN'DEN ANILAR N. Krupskaya.....2.400.000
- İŞTE LENİN N. Krupskaya.....2.400.000
- BİRÇOK HAYAT YAŞADIM (Otobiyografi) Aleksandra Kollontai.....2.400.000

SSCB Ekonomi Enstitüsü Bilimler Akademisi

- POLİTİK EKONOMİ Ders Kitabı C. 1.....2.100.000
- POLİTİK EKONOMİ Ders Kitabı C. 2.....1.900.000

Çin Komünist Partisi Kaynaklı

- POLEMİK (1963) (Dokuz Yorum).....3.000.000
- PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜN TARİHSEL DENEYİMLERİ.....800.000
- FRANSIZ DEVRİMİNİN KISA TARİHİ A. Soboul.....1.100.000
- ANTİ-SEMİTİZM ve YAHUDİ SORUNU İ. Rennap.....800.000
- YAHUDİLİĞİN ÇÖKÜŞÜ Otto Heller.....1.600.000
- TOPRAĞIN KIZI Agnes Smedley.....1.500.000
- ÇİN HALKININ SAVAŞI A. Smedley.....1.500.000
- SELAM YAŞAM ATEŞİ N. Ostrovski.....1.300.000
- DEVRİM YILLARI -1905 S. Mstislavski.....2.200.000
- ÜYE MİSİN? ... ÜYE MİYDİN? H. Keil.....1.500.000
- ÖZGÜRLÜK (Roman) P. Wahlöö.....1.400.000
- BRECHT'İN LAİ-TU'SU R. Berlau.....1.700.000
- KILLARI YOLUNMUŞ MAYMUN (Roman) Güney Dal.....1.700.000

İstediğiniz kitapların indirimli tutarını **Postaçek: Ali Yavuz Çengeloğlu 666467** ya da **Türkiye İş Bankası Cağaloğlu Şb. —İnter Yayınları 430384 No'lu** hesaba yatırıp sipariş listenizi adresimize göndermeniz yeterlidir.

Yurtdışı siparişler için posta ücreti alınır.

İSTANBUL DAĞITIM: CKK. – BELGE KİTAP K. – PAPİRUS –SAY – SOSYAL – YÖN **ANKARA DAĞITIM:** ŞUBAT AJANS – BİLİM VE SANAT

İNTER YAYINLARI
Ankara Caddesi No: 31/51
Cağaloğlu-İSTANBUL
Tel - Fax: **(0212) 519 16 16**

Postayla yapılan satışlarda indirimimiz,
net 10.000.000 TL'den fazla olan siparişler için geçerlidir.

ÇOCUKLAR İÇİN KİTAPLAR

Hazırlayanlar: Aytül Akal❖Aysel Gürmen❖Ayla Çınaroğlu❖**Çizimler:** Mustafa Delioğlu

Sihirli Turna Balığı, Anonim
Resimleyen: Gennadij Spirin
Sadeleştiren: Arnica Esterl
Türkçesi: Mehmet Ukşul
Gendaş

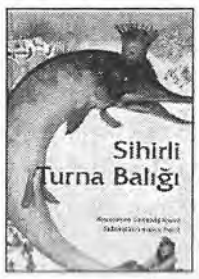

Okuma Yaşı: 7+
Budala ve aptallar, Türk filmlerinde de hep dört ayak üzerine düşerler ya!.. İşte bu masal da, aklı kıt olduğu için, "Budala" adı verilen genç bir delikanlığıyı anlatıyor. Ağabeyleri çalışırken, bizim Budala, "gün boyunca ocağın üstünde yan gelip yatardı ve burnunun dikine giderdi." Ama masalın sonunda, kralın kızı tembel Budala'ya kısmet olmasın mı! Hep turna balığının yüzünden... Budala yanlışlıkla yakaladığı turna balığını, dileklerinin gerekleşmesi karşılığında özgür bırakınca, her istediği gerçek olur. Bütün söylemesi gereken, "Ben sordum, turna balığı da söyledi," dir. Ah, şu turna balığını bir de akıllılar bulsa ya! Kitabın görsel mükemmelliğine diyecek yok!

Ece ile Yüce/Duvardaki Gölgeler, Gülten Dayıoğlu
Resimleyen: Mustafa Delioğlu
Altın Kitaplar

Okuma Yaşı: 4-8
Ece ile Yüce, 20 kitaplık bir dizinin kahramanları. Dizinin bu ilk kitabında, Ece henüz tek çocuk, Yüce daha doğmamış. Öyküde, Ece'yi ve Ece'nin komşusu yazar teyzeyi tanıyoruz. Annesi ve babası işe gittiğinden, Ece okul dönüşü çoğu kez yazar teyze ile arkadaşlık eder. Yazar teyzenin ağzından yazılan öykülerin bu ilk bölümünde, Ece evde yalnızken elektrikler kesilir. Ece ne mi yapar? Çok korkar tabii. Annesi ve babası eve döndüklerinde, Ece'yi bir türlü bulamaz. Ece nereye saklanmıştır acaba?

Peker Usta ve Şekercik, Carmen Vazquez Vigo
Çeviren ve Uyarlayan: Adnan Özer
Resimleyen: Kadir Yılmaz
Gendaş

Okuma Yaşı: 6-10
Peker Usta bir vantralogdur. Kuklası Şekercik ile birlikte gösteriler yapar. Ama artık yorulmuştur. Köyüne yerleşmeye karar verir. Kuklasını da "korkuluk" olarak tarlaya diker. Kukla hayatından hiç memnun değildir. O akşam, "Yeşillikler Perisi" ile tanışır. Yeşillikler Perisi, bir köy perisidir ve bilindik periler gibi ne ipek elbiseli, ne de sarı saçlıdır. "Peki, nerde senin sihirli değneğin?" diye sorar Şekercik, kuşkuyla. Yeşillikler Perisi sihirli değneği olsa olsa,elindeki havuçtur elbette! Şekercik, periden ayaklarına can vermesini ister. Dileği gerçekleşince, atlaya hoplaya yola koyulur. Sizce Şekercik, çevresindeki güzelliklerle mutlu olmayı öğrenebilecek mi? Şekerciğin öyküsü, şiirsel bir dille anlatılıyor.

Etekleri Zil Çalan Kız, Nilgün Mete Aydagül, Resimleyen: Melek Öndün
Mavibulut Yayınları

Okuma Yaşı: 4-7
Uyuyan Güzel masalında, törene davet edilen her peri, yeni doğan prensese ayrı bir özellik armağan eder. Bu masalda ise, küçük prensese armağanlar veren periler değil ama, gökyüzü, ağaçlar, toprak ve güneştir. Yeni doğan bu bebek, aslında bir masal prensesi değil, yaşadığımız çevreden, herhangi küçük bir bebektir. İyilikler ve güzelliklerle dolu olan bu bebek, büyürken çevresine sevgi saçmaktadır. Masalın öykü niteliği zayıf, okura serüven duygusu yaşatmıyor, ancak sade ve akıcı bir dille yazılmış.

Sen Yaşamalısın, Thomas Brezina
Türkçesi: Esat Nermi, Resimleyen: Bernhard Förth, Say Yayınları

Okuma Yaşı: 10+14
Bitirmek için soluk soluğa okuduğunuz, ama son sayfaya ulaştığınızda bittiği için üzüldüğünüz kitaplar oldu mu? İşte bu, böyle bir kitap! Çok iyi seçilmiş bir konu ele alınmış, üst üste heyecan dolu olaylar ve başarılı bir kurgu içinde işlenmiş! Kitap bitince, insan şöyle düşünüyor: "Neyse ki bu bir dizi! Şimdi diğer kitabı okuyabilirim..." Özellikle hayvan sevgisini pekiştirmeye yönelik dizi kitapların ilki olan "Sen Yaşamalısın"da, hayvanları çok seven Gülperi ve onun ailesini tanıyoruz. Baba veteriner olduğundan, Gülperi, birçok hayvanla yakından ilgilenebiliyor. Hele söz konusu, esrarengiz bir biçimde öldürülmek istenen sevimli bir Tibet köpeği, ya da film çekimi uğruna hayatı tehlikeye atılan bir Senbernar köpeği olursa... Olaylar bununla da kalmaz. Gülperi, sevdiğini sandığı çapkın gence iyi bir ders verir. Baba, gazetelerde "canavar veteriner" olarak tanıtılır. Bu arada, üç aylık bir iş seyahatine çıkmış olan annenin ardından çamaşır, yemek gibi işleri kimin yapacağı konusu da ortaya çıkınca, bir curcunadır gider. Gerçekten çok iyi ve akıcı olan çevirinin de, kitabın zevkle okunabilmesine büyük katkısı var. Kitabın tek olumsuz yanı, üst üste defalarca fotokopisi çekilip de öyle basılmış gibi gözüken siyah-beyaz resimleri...

Bukleli Kız, Turan Yüksel, Resimleyen: Dide Akdağ, Bu Yayınları

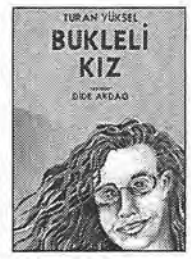

Okuma Yaşı: 7-10
"Bukleli Kız", uzağı, yakından daha iyi gören bir gencin masalı. Oldukça düşündürücü, okurların hayal gücünü kullanmalarına fırsat veren bir masal. Ancak, Bukleli Kız, kendisinin, kitaptaki resimleri kadar itici olup olmadığına karar vermek de, okurun hayal gücüne bırakılmış anlaşılan... "Süslü Padişah" adlı masalda, Süslü Padişah kızını evlendirecektir. Masalın sonunda, Prensesin, açgözlü babasını altedip, evleneceği kişiyi kendisinin seçtiğini okuyoruz. "Bir Sırtlanın Acıklı Masalı"" ise, bir sırtlandan beklenen ne varsa, hepsini veriyor okurlarına...

Kamp Arkadaşları, İpek Ongun
Altın Kitaplar

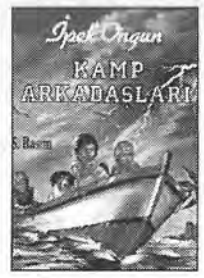

Okuma Yaşı: 10-14
Nilgün, kızkardeşi Defne, anneannesi ve dedesiyle birlikte, güney kıyılarında tatile gitmeye karar verir. Nilgün'ün mektup arkadaşı Mersinli Şerife'yi de aralarına alarak, Şükrü Amca'nın kampına giderler. Kampta onları her gün yeni bir olay beklemektedir. Bu arada, gruba başka arkadaşlar da katılınca, kamp iyice şenlenir. Şükrü Amca, pek düşüncelidir. Neden mi? Çünkü bir yabancı gazetecinin kampta gizli gizli inceleme yapacağını ve görüp yaşadıklarını gazetesinde yazacağını duymuştur. Gazeteci kamp hakkında kötü şeyler yazacak olursa, Şükrü Amca'nın işleri bozulacaktır. Nilgün, Şerife ve öteki çocuklar, Şükrü Amca'ya yardım etmeye karar verirler. Böylece tatil macerasına bir de dedektiflik karışır. Sonunda neler mi olur? Her olayın tatlıya bağlandığı iyi ve hoş şeyler... ❖

Kütüphaneci Gözüyle

Bu köşemiz, Türkiye'nin dört bir yanındaki okul kütüphanelerinde görev yapan siz kütüphaneciler için... Kitaplığınızdan okuduğunuz kitaplarla ilgili düşüncelerinizi, diğer okul kütüphanecileri, öğrenciler ve okurlarımızla paylaşarak, onlara kitap seçiminde yol gösterici olabilirsiniz. Bize yazın. Bu haftaki katkıları için Kütüphaneci Fatma Gül Vural' teşekkür ederiz.

Adres: Aytül Akal, Kemeraltı Cad. Öney İş Hanı, Kat: 5 80030 Karaköy-İstanbul - Faks: 0212-243 41 60

1. "Bir Kızılıderili Öyküsü", Gerhart Drabsch, Gendaş
Adından da anlaşılacağı gibi, Kızılderililerle ilgili bir kitap bu. Kitapta benim bugüne kadar Kızılderililerle ilgili edinmiş olduğum bilgilere sanki ters düşen bazı bilgiler var. 144 sayfalık bu kitabın yaklaşık 100 sayfası. Kızılderili bir çocuğun doğumundan, babasının arkadaşıyla tanıştığı ve onun oğluyla dost olduğu bölümü anlatıyor. Öykünün asıl sürükleyici bölümü ise, 20-30 sayfaya sığdırılmış. Kitabın aslı da bu kadar sıkıcıysa, neden yazılmış olduğunu düşünmek gerekir. Diğer bir konu ise kitabın dili. Sanki Türkçe bilmeyen biri tarafından yazılmış. Cümleler kuru, anlam hataları var. Örneğin, beni en çok rahatsız eden ve sıkça tekrarlanan bir kelime, geyik "postu" oldu. Türkçe'de biz buna geyik derisi deriz. Bunun gibi daha pek çok hata var. Bu haliyle, ben bu kitabı benim okuyucularıma öneremem. Acaba yayınevinden, bu kitabın çevirisinin yeniden yapılmasını istesem, çok şey mi istemiş olurum? Kitapla ilgili söyleyebileceğim tek olumlu şey, cildinin sağlam olması.

2. Dalgalar Dedikoduyu Sever", Sevim Ak, Yapı ve Kredi
Kitap ekindeki yazınızı okuduktan sonra kitabı bir kere de ben okudum. Gerçekten çok iyi bir çocuk kitapları yazarı olan Sevim Ak, 9 öyküden oluşan bu kitabıyla çocukların düş dünyasını genişletiyor, bu arada denizle ilgili çok değişik ve hatta çoğumuzun bilmediği ilginç bilgiler de veriyor (ki hepside doğru). Sevim Ak'ın yazım tarzına, Türkçe'yi kullanmaktaki ustalığına ve hayal gücüne hayran oldum.
Fatma Gül Vural, İstanbul

Bir çizer: Gamze Baltaş ile tele-röportaj:

-Alo, A Takımı mı? Gamze Baltaş'la görüşecektim.
- Buyrun, ben Gamze.
- A Takımı'nda ne yapıyorsunuz, resim mi çiziyorsunuz Gamze Hanım?
- Hayır! Yapımcıyım. Program hazırlıyorum.
- Hem yapımcılık, hem resim işi nasıl yürüyor?
- Hmmm... Çok zor yürüyor! Bir kitabım var, bir yıldır bitiremedim.
- Yaptığınız başka işler de var mı?
- Evet! Savaş Ay'ın Akşam gazetesindeki köşe yazılarına vinyet çiziyorum.
- Resim tekniğinizi nasıl tanımlayabilirsiniz?
- Suluboyacıyım! Ancak ülkemizde baskı tekniği henüz geri olduğu için, suluboyayı siyah ya da kahverengi kontür ile belirlemek gerekiyor. Ben parlak renkleri çok seviyorum ve onları kullanıyorum. Aslında herkesin parlak rengi sevdiğini düşünüyorum.

- Hangi okulda eğitim aldınız?
- Tatbiki Güzel Sanatlar, Grafik Bölümü.
- Hiç ödül aldınız mı?
- Birçok ödülüm var. Abdi İpekçi "Barış ve Dostluk" Afiş ödülünü aldım. 83'teydi galiba. Balkan Film festivalindeki afiş yarışmasında ve Abdi İpekçi Barış ve Dostluk Haftası nedeniyle düzenlenen bir resim sergisinde ödül aldım. Öğrenciyken, bir resmim, Pariscope adlı bir Fransız dergisine kapak oldu.
- Kitap resimlemeyi seviyor musunuz?
- Çok, çok seviyorum. Kendimi iyi hissettiğim zamanlardan biridir. Boyayla oynamak, kâğıt üzerinde bir şeyler yapmak ve yaparken bunu izlemek, çok hoş bir şey.
- Kitap resimlerken en çok şikâyetçi olduğunuz konu nedir?
- Ekonomik yönünden çok şikâyetçiyim. Kitap resimleyerek hayatımı kazanabilmeyi isterdim! Ama buna imkân yok. Keşke çok çocuk kitabı yayımlansa ve çok satılsa...
- Hiç sergi açtınız mı?
- Birçok karma sergiye katıldım.
- Bugüne kadar kaç kitap resimlediniz?
- 50'nin üzerinde...
- İlk resimlediğiniz kitabı hatırlıyor musunuz?
- Keloğlan ile ilgili, Almanya'da bir derleme yapılmıştı. Onun resimlerini çizmiştim.
- En son resimlediğiniz çocuk kitabı?
- Gülten Dayıoğlu'nun bir dizisini resimledim.
- Teşekkürler... ❖

Vitrindekiler

Yanımda Kimse Yok/*Nadine Gordimer/Çeviren: Deniz Hakyemez/Can Yayınları/304 s.*

"Yanımda Kimse Yok", politik kimliğe de sahip Güney Afrikalı yazar Nadine Gordimer'in, 1991 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldıktan sonra yazdığı ilk roman. Güney Afrika'da ırk ayrımına son verildikten sonra uygulanan ilk seçimlerden hemen önce yaşanan olağanüstü geçiş döneminde, tutkulu bir kadın avukat olan Vera Stark siyahların topraklarını yeniden elde etmek için yürüttükleri mücadelede onları temsil eder. Didymus Maqoma, karısı Sibongile ve güzel kızlarının yaşamları yoluyla okur, yeni elde edilen bu güce eşlik eden alışılmadık tutkulara , sapmalara ve tehlikelere tanık olur. Yaşamı, eskide kalan aparteid rejimine sıkı sıkıya bağlı olan avukat Vera Stark'ın alışkanlıkları ve kurulu düzeni de yerini, geri dönen sürgünlerin değişime uğrattığı kentte karşılaştığı bir erkekle arasında gelişen yepyeni bir ilişkiye bırakır. Her zamanki gibi, insan ve siyasal konular üzerinde yoğunlaşan ve insanların yaşamlarına yön değiştirten gerilimleri irdeleyen Gordimer, elimizdeki kitabında yine biri beyaz, biri siyah Güney Afrikalı iki çiftin yaşamlarına giriyor.

Feleğin Çemberinde/*Maria Yordanidu/Çeviren: Osman Bleda/Belge Yayınları/216 s.*

"Güzel yıllardı o yıllar..." "Kediler de yaşıyor, köpekler de yaşıyor, deliklerde sıçanlar da. Yaşlılar koltuklarına uzanmış, uyukluyorlar, çocuklar da oldukları gibi minderlerde uyuyup kalıyorlar. Etrafa neşe saçmak için fazla şeye ihtiyaç yok. Biraz dolmadakia, biraz keftedakia ve iyi kardia yeter... İstanbul'dan ayrılırken sanki gölgemi orada bırakıyormuşum duygusuna kapılmıştım. Ama hayır. Yanılmışım. Gölgem peşimi bırakmadı ve onunla bütün İstanbul'da, peşime takıldı ve Atina'daki evim Loksandra ile doldu. Nereye başımı çevirsem, nerede dursam. arkamda Loksandra'yı hissediyorum. Ev İstanbul kokmaya başladı." diyor Maria Yordanidu.

Türkiye'nin Gücü/*Onur Öymen/Milliyet Yayınları/374 s.*

Onur Öymen elimizdeki kitapta Türkiye'nin nüfus, doğal kaynaklar, savunma ve ekonomi alanlarındaki gücünü ve olanaklarını, Cumhuriyet döneminde yaptığı büyük atılımları anlatıyor. Türkiye'yi diğer ülkelerle, özellikle Batı Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıyor ve Türkiye'nin bu alanlarda dünyadaki yerini saptıyor. Türkiye'nin ve diğer Batılı ülkelerin demokrasi ve insan hakları alanlarındaki gelişmelerini ve bugünkü durumlarını araştırıyor. Atatürk'ün temellerini attığı Türk demokrasisinin yapısını, diğer ülkelerle karşılaştırarak inceliyor. Türkiye'ye yönelik eleştirilerin birçok bakımdan eksik bilgiye dayandığını ve abartılı olduğunu ortaya koyuyor. Batı kaynaklarına dayanarak, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne adaylık sürecine kabul edilen diğer bütün ülkelerden daha ileri durumda bulunduğunu kanıtlıyor ve 1997 aralık ayındaki Lüksemburg AB zirvesinde Türkiye'nin diğer bütün adayların gerisinde bırakılmasının yanlışlığını ve haksızlığını anlatıyor.

İnsanın Kosmostaki Yeri/*Max Scheler/Çeviren: Harun Tepe/Ayraç Yayınevi/127 s.*

"Bugün biri doğabilimsel, biri felsefi, biri de teolojik olmak üzere, birbiriyle hiç ilgisi olmayan üç antropolojimiz var. Ama hâlâ insanın ne olduğuna ilişkin üzerinde birleşilen bir düşünceden yoksunuz. İnsanla ilgilenen bilimlerin sayısı sürekli artmış olmasına karşın, bu bilimler -ne kadar değerli olurlarsa olsunlar- insanın ne olduğunu aydınlatmaktan çok karartmışlardır. Bu nedenle en geniş temel üzerinde yeni bir 'Felsefi Antropoloji' geliştirmeye karar verdim. Bu yazı, insanın neliğini bitki ve hayvanla ilişkisinde ele almakta, aynı zamanda insanın kosmostaki kendine özgü metafizik yerine değinmekte; yeni 'Felsefi Antropoloji'yi ana çizgileriyle ortaya koymaktadır" diyen Max Scheler, bu küçük hacimli kitapta ortaya konan düşünceleriyle, yüzyılımızda ortaya çıkan bir felsefe dalı olan "İnsan Felsefesi"nin ya da "Felsefi Antropoloji"nin kurucusu sayılmaktadır.

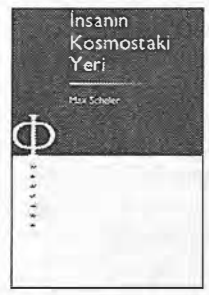

Cinayet/*Thomas De Quincey/Çeviren: İsmet Birkan/Ayraç Yayınevi/112 s.*

Thomas De Quincey XIX. yüzyıl İngilteresi'nin önemli ama Türk okurlarınca pek bilinmeyen yazarlarından biridir. De Quincey, "Güzel Sanatların Bir Dalı Olarak CİNAYET"te, rastlantıya bırakılmayan, günlerce bir şiir gibi inceden inceye tasarlanıp sonra işlenen; seyircinin de dört dörtlük diye alkışladığı cinayetleri birer sanat yapıtıymış gibi ele alıp ironik bir dille işliyor. Ona göre, böylesi cinayetlere pek sık rastlanmamaktadır. Üstelik, kendi deyişiyle "insanlar artık güzel bir cinayet olayının bileşimine biri öldürecek öteki ölecek iki salakla bir bıçak, bir köşe ve karanlık sokaktan daha fazla birşey girmesi gerektiğinin farkına vardılar". De Quincey'nin güzel sanatların bir dalı olarak gördüğü cinayetin felsefeyle de bağlantısı vardır. "Kendisine filozof diyen birinin canına hiçbir zaman kastedilmemişse, o kişinin kafasının bomboş olduğundan emin olunabilir."diyor Thomas De Quincey.

Sanat Psikolojisi'ne Giriş/*Sıtkı M. Erinç/Ayraç Yayınevi/158 s.*

Dünyayı nasıl algılıyorsak kendimizi de öyle algılarız. İnsanın kendini doğru algılamasının en pratik araçlarından birisinin, belki de ilkinin sanat olduğu düşünülür. Duygularımız aracılığıyla bir bilinç durumu yaratmanın en kestirme yoludur sanat. Böyle düşünülen sanatı bilimsel yolla sorgulayan başlıca alanlardan biri de sanat psikolojisidir. Çünkü duyuların sağladıklarına kesinliklerini akıl verir. Duygularımızın neden olduğu tutkular ve bu tutkuların neden olduğu birtakım etkiler ve tepkiler insan ruhunun belli başlı harcamalarını oluştururlar. Bunların bizi dengeli tutabilmesi ise ancak aklımızın işe koyulmasıyla olanaklıdır. Akılla duyuları, sanat olgusuyla ilgili tutum ve davranışları dengeli ve sistemli bir biçimde ele alır. Geçmişi oldukça da yeni olan -elli yıl kadar- bir sanatbilim alanıdır sanat psikolojisi. "Sanat Psikolojisi'ne Giriş", bu alandaki temel tanımları, temel bilgileri vermeyi amaçlamakta.

Dersim/*Jandarma Genel Komutanlığı Raporu/Kaynak Yayınları/225 s.*

Dersim üzerine yazılmış bu rapor, TC İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı III. Ş. I. Ks. tarafından, 55058 sayılı olarak "Kayıt altında yüz tane basılmış"tır. Raporun kapağında "Gizli ve zata mahsustur" uyarısı bulunmaktadır. İki kısımdan oluşan raporun birinci kısmında, tanıtım amacıyla Dersim'in coğrafi, ırki, iktisadi, zirai, idari, mali ve sıhhi durumlarıyla bayındırlık, eğitim, askerlik, nüfus, yol ve su durumu incelenmekte. Ayrıca Dersim'de bulunan aşiretler hakkında da bilgi verilmektedir. Raporun ikinci kısmında ise, "Dersim'in asayişsizlik tarihçesi" Cumhuriyet öncesi ve sonrası olarak iki dönem halinde incelenmekte; ayrıca "Dersim'in ıslahı esasları ve safhaları" konusu ele alınmakta.

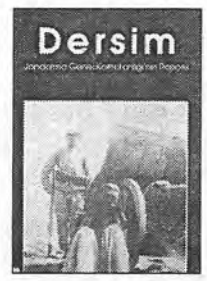

Türkçülüğün Tarihi/*Yusuf Akçura/Kaynak Yayınları/184 s.*

Kemalizmin ve Türkçülüğün önde gelen ideologlarından Yusuf Akçura bu eserinde, Türkçülük akımının Tanzimat'tan İkinci Meşrutiyet'e kadar geçirdiği bütün aşamaları tahlil etmektedir. Akçura, Türk Ocakları'nın himayesi altında 1928 yılında İstanbul'da yayımlanan "Türk Yılı" adlı yıllığın hem yayımcısı hem de başyazarıydı. Kaleme aldığı "Türkçülüğün Tarihi", bu yıllıkta 287 - 455. sayfalar arasında, eski harflerle yer alır. Bu önemli eser, Sayın Sadık Perinçek'in özenli çalışmasıyla, eski yazıdan Latin harflerine yeniden çevrilerek günümüz Türkçesine aktarılmış. Kitaptan bazı konu başlıkları şöyle: Türk'ün Tarifi... Milliyet Fikri... Milletin Tarifi... Milliyet Fikrinin Türkler Arasında Yayılması... Batı Türklerinin Avrupa ile İlişkileri... Tanzimat ve Yeni Osmanlılar... Dilde "Bütün Türkçülük"ün İlk İzleri... Filoloji ve Tarihte Türkçülük... Türkçülüğe Oryantalistlerin Etkisi... Türkçülük Fikri ve İngiliz - Rus İlişkileri... Azeri Türklerinde Türkçülük... Osmancılık, İslamcılık ve Türkçülük... Kafkas, Kırım ve Kazan Türklerinde Milliyet Fikri... Siyasi Türkçüler... Türkçülükte Teşkilatlanma Devresi... Türkiye Cumhuriyeti...

Düşünceler ve Pırıltılar/*Sri Aurobindo/Çeviren: Zühtü Bayar/Dharma Yayınları/59 s.*

"Düşünceler ve Pırıltılar"çağdaş Hint filozoflarının en ilginçlerinden biri olan Sri Aurobindo'nun yaşamı üzerine görüşlerini anlatan derin bir felsefi eser. Aurobindo, adı Rabindranath Tagore ve Krişna Murti gibi düşünürler arasında yer alan dünyaca ünlü bir şair, düşünür ve kendini Hindistan'ın kurtuluş mücadelesine adamış bir önderdir. Felsefenin temelini, tüm insanlığı kutsallığa ulaştıracak olan evrimin canlandırılması oluşturmaktadır.

Bedeniniz Yalan Söylemez/*Dr. John Diamond/Çeviren: Cem Şen/Dharma Yayınları/156 s.*

Elimizdeki kitapta, stres, beden duruşları, besin maddeleri, duygular, tüm sosyal ve fiziksel çevreniz gibi pekçok uyarıcının bedenin üzerindeki zayıflatıcı ya da güçlendirici etkilerini size söyleyebilecek yeni bir buluş olan basit bir kas testi anlatılmakta. Sağlığımız üzerinde çok büyük bir etkisi olan timüs bezinin beden enerjisini düzenleyici rolünü kendine temel alan ve klinik denemelerden geçirilmiş olan bu yöntemin daha canlı, daha zinde ve daha sağlıklı bir yaşama ulaştırma gücüne sahipolduğu iddia edilmekte. .

Dolmuşa Binme ve Dolmuştan İnme Sanatında Zen/*Cem Şen/Dharma Yayınları/188 s.*

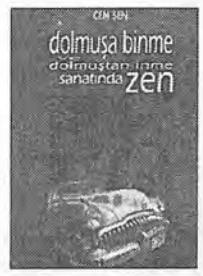

"Marangozun eseri dolaplar, raflar; mimarın eseri evler; ressamın eseri resim; müzisyenin eseri müziktir. Bir düşünürün eseri ise yaşamdır. Bu nedenle ben Zen ustalarına, Sufi'lere, Hıristiyan ermişlere din adamı olarak değil yaşama sanatının ustaları olarak bakıyorum. Bir sanatçı, sanatındaki ustalığa elindeki malzemeyi işleyerek varıyorsa eğer, yaşama sanatına girmiş insanın da sanatçı unvanını haketmesi için ☛

yaşamı aynı titizlikle işlemesi gerekir. Onun malzemesi ilahi ışıklar, mağarada tefekkür, bir ustanın ya da gururun sözleri değil , yaşamdır! Yaşamı bulup onu işlemeye başladığında Yol'u bulmuş demektir. İşte o zaman onun için dolmuşa binmek ve dolmuştan inmek bir sanat oluverir." diyor Cem Şen.

Tibet'in Gençlik Pınarı/*Peter Kelder/Çeviren: Cem Şen/Dharma Yayınları/102 s.*

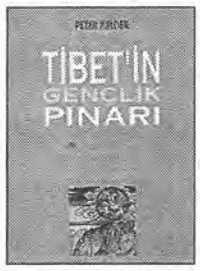

Elimizdeki kitap "Gençlik Pınarı"nın kadim sırlarını bulmak için uzak ve gizemli Himalaya dağlarına giden ve onu bulan bir adamın gerçek öyküsü! Peter Kelder Himalaya Dağlarındaki bir manastırda bitmeyen bir gençlik sağlık ve canlılığın anahtarı olan beş kadim tibet uygulamasını anlatıyor.

Kediler İçin Zen/*Alfred Birnbaum ve Riku Kanmei/Resimleyen: J.C. Brown/Dharma Yayınları/91 s.*

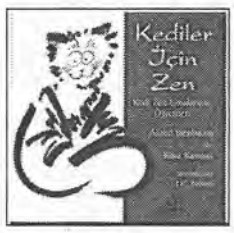

Kediler İçin Zen, bizi klasik zorlu usta - izdeş ilişkisinden çekip çıkarıyor. Elimizdeki kitapla kediler, biz zavallı insancıkları Gerçeğe yönlendirmekteler. Yetmişin üzerindeki çizimle Zazen'in, Za - yemek ve Za - uyku'nun "Üç Temel Direği" aydınlatılmakta; dahası kediler bize bu kitapta yüzyıllardır gizlenen bir sırrı, geleneksel kedi tuvalet kumunda Zen bahçesi oluşturmanın sırlarını da açıklamaktalar.

Çembere Giriş/*Olga Kharitidi/Çeviren: Cem Şen/Dharma Yayınları/338 s.*

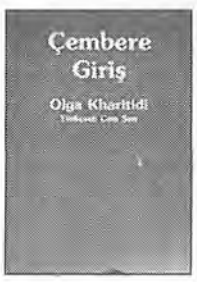

Olga Kharitidi, eski Sovyetler Birliği'ne bağlı bir hastanede, Sovyet yaşamının zorluklarına karşı savaşırken bir yandan da geleneksel tıp yöntemlerinin yetersiz kaldığı hastalarını çektikleri acılardan kurtarmanın bir yolunu bulmak için savaş veriyordu. Bir doktor arkadaşının şifa bulmak umuduyla Altay Dağları'na çıktığı yolculukta ona eşlik ederken, gizem dolu bir yerli şamanla tanıştı. Bu alışılmadık maceranın onun şifaya, bilime, bilince, gerçeklik kavramına ve insan ruhuna bakışını kökünden değiştireceğini tahmin bile edemiyordu. Kharitidi, Sibirya'nın derinliklerinde aynı zamanda Şambala adıyla da bilinen Belovodya'nın binlerce yıl boyunca Budizm, Hıristiyan Mistizmi, Sufizm, Vedik Hinduizm gibi dünyanın inanç sistemleri aracılığıyla kutsal bilgiyi, insanların evrimleşmesi için onlara ulaştırmaya çalışan gizemli mekanın sırlarıyla yüzyüze geldi. Burada, ilk elden yaşadığı deneyimlerle olağan yaşamımızın gerçekliğinin yalnızca, herbirimizin içindeki sınırsız potansiyellerin ve aşkın bilinçliliğin kaynağı olan "Ruh Gölü"nün kıyısı olduğunu öğrendi. Kharitidi, kitabında bizi, bu gizli mekanla ve bizim sevgi dolu öğretmenimiz olan ve bizi, kendimizi "gerçekleştirmemiz" için yönlendiren Ruhsal İkizimiz ile tanıştırıyor. .

Kod Adı: "Ulu Hakan"/*Demirtaş Ceyhun/Sis Çanı Yayınları/293 s.*

Sultan Hamid'in Maarif Nazırı Haşim Paşa, okul sayısı biraz artıp da işler karmaşıklaşınca, "Şu mektepler olmasa, maarifi ne güzel idare ederdim!" demiş. Biliyorsunuz, ne zaman dinlemişsek Haşim Paşa'nın bu sözlerini, "Yahu!.. Mektep olmadan marif olur mu bre!.." diyerek, adamın cahilliğine hemen kahkahayı patlatmışızdır hepimiz. Gerçekten, okul olmadan maarifin olmayacağını bilmeyecek kadar cahil biri midir bu Osmanlı nazırı? Yoksa, Osmanlı gerçeği konusunda cahil olanlar bizler miyiz? Çünkü, hiç kuşku yok, Haşim Paşa; "Allah aşkına nereden çıkardınız şu mektepleri!.. Maarifi medreselerle ne güzel idare edip gidiyorduk..." demektedir aslında. Ama, medreselerin bildiğimiz türde bir eğitim kurumu olmadığını, örneğin Osmanlı İmparatorluğu'nun ta 1913 yılına dek bütün tarihi boyunca tek bir medrese yaptırmadığını, tek bir hocasına maaş ödemediğini aramızdan kaç kişi bilir ki... Mustafa Kemal, "Tevhid - i Tedrisat" Yasasıyla, İslamiyetin Sünni - Hanefi inancını yaygınlaştıracak mücahid yetiştiren bu medreselerle, din dışı eğitim veren mektepleri mi birleştirmeyi amaçlamıştır? Yani "Tevhid" sözcüğünü "birleştirmek" anlamına mı kullanmıştır, yoksa "tek" anlamına mı? Demirtaş Ceyhun'un, bu sorulara yanıt arayan bu çalışmasının da, toplumsal bilincimizdeki bir çok kanıyı temelden sarsacak

Kur'an/*Çeviren: Hüseyin Atay/Yurt Yayınları/627 s.*

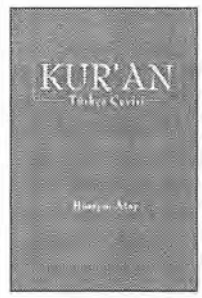

"Kur'an'dan başka hiçbir kitap "oku!" buyruğu ile başlamamıştır. Bundan dolayı da adını "okumak" olan Kur'an koymuştur. Kur'an insana hem bilgi hem bilgelik; bilgiyi iyi yönde kullanma eğitimi verir. Doğrusu Kur'an'ın amacı; iyi davranmayı, iyiyi yaptırmayı sağlamaktır. Kur'an'ı anlayarak okumanın veya okunmasına sebep olmanın en büyük ibadet ve erdem olduğundan kuşku yoktur. İşte Kur'an'ın insana ilk mesajı: "Oku!" son mesajı: "İlmini arttır." İlmin artması okunulan üzerinde koşulsuz düşünmekle olur, Kur'an'ı okuyan bunları elde eder." diyor Hüseyin Atay.

Gelenek ve Gelişme/*Mehmet Bedri Gültekin/Kaynak Yayınları/176 s.*

Mehmet Bedri Gültekin, bu çalışmasında toplumsal gelişmede geleneğin rolü konusunu ele almakta. Kitaptan bazı konu başlıkları şöyle: Gelenek Unsurunun Gücü Nereden Geliyor? Unutulan Geçmiş... Geçmişe Değer Verme, Geleceği Küçümseme... Ortadoğu'da Uygarlık Döneminde Gelenek Faktörü... Eşitsiz Gelişmede Gelenek Unsurunun Oynadığı Rol... Asr-ı Saadet Rüyalarıyla Geleceğe Yürümek... Toplumsal Gelişmede "Dışardan Alma"nın Rölü... İslami Düşüncenin Gelişim Süreci ve Türklerin İslamiyet Kabulü... Osmanlı'dan Kalan Miras... Dindışı Düşünmenin Cezası: Ölüm... Bilinemezlik, Korku ve Din Dili... Geleceği Geçmişte Aramak... Amerikan Merkezli Bir Gelecek Rüyası... İlk Ütopyalardan Bugüne Değişen Nedir?.. Din, Aydınlanma, Laiklik... Totem ve Büyü... Büyüsel Düşünceden Dini Düşünceye Geçiş; Çoktanrıcılık... Olgun Devletin Ürünü: Tektanrıcılık... Antiemperyalizm ve Dini İdeoloji... Türkiye'de Laikliğin Toplumsal Temelinin Oluşması...

Bir Tanrıtanımaz'la Din Adamı'nın Tartışması/*Bedrettin Şimşek/Kaynak Yayınları/170 s.*

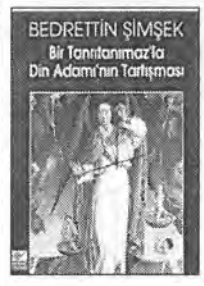

Bedrettin Şimşek, elimizdeki kitabında ölmek üzere olan bir tanrıtanımaz ile bir din adamı arasında geçen düşünsel çatışmayı, felsefi bir roman tarzında okura sunuyor. Ölmek üzere olan hasta, ömrü boyunca Tanrı'ya inanmış, dinine bağlı olarak yaşamıştır. Ancak yaşadığı süreçler, ölümüne yakın, Tanrı ve din inancını sarsar ve tanrıtanımazlığa geçer. Son günlerini yaşayan tanrıtanımazla onu düşüncelerinden döndürmeye çalışan din adamı arasında, Tanrı, ahiret, cennet, cehennem, adalet... vs. konularında uzun ve felsefi bir tartışma başlar. Kitap, okuru, bu tartışma süreciyle sorgulayıcı bir yolculuğa çıkarıyor.

İnanna'nın Aşkı/*Muazzez İlmiye Çığ/Kaynak Yayınları/71 s.*

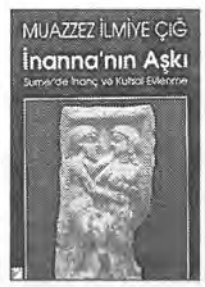

Sumer şairlerine göre Tanrıça İnanna, toplumun süsü, Sumer'in neşesidir. Ay Tanrısı Nanna'nın kızıdır. Akad'larda İştar, Museviler-de Astarte, Yunan'da Afrodit, Roma'da Venüs adını taşıyarak yüzyıllar boyu çeşitli toplumların efsanelerinde yaşamıştır. Venüs yıldızını temsil etmektedir. O, güzelliğin, cinselliğin, çekiciliğin, şefkatin, hırsın, kavganın, önderliğin, kurnazlığın ve en önemlisi bereketin ve çoğalmanın sembolü olmuştur. Sumer şairlerine, ozanlarına bitmez, tükenmez bir ilham kaynağı olan İnanna için yazılan öyküler, çiviyazısıyla kilden tabletler üzerine yazılarak zamanımıza kadar ulaşmıştır. Bu hikâyelerden en önemlisi ve yaygın olanı, İnanna ile Çoban Tanrısı Dumuzi'nin, ülkeye bereket sağlayan evlenmesidir. Elimizdeki kitabın konusunu, bu evlenme hikâyesi oluşmaktadır. Muazzez İlmiye Çığ, bu hikâyeyi üç perdelik bir oyun halinde düzenledi. Birinci perde, Tanrıça İnanna'nın Çoban Tanrısı Dumuzi ile evlenmesini; ikinci perde, Tanrıça'nın yeraltına gidişini, oradan çıkabilmek için kocasını yerine göndermesini; üçüncü perde, kocasının birçok uğraştan sonra yeraltından çıkarak karısıyla birleşmesini, böylece bereket getirecek yeni yılın başlamasını konu etmektedir.

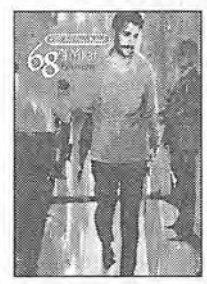

68'li Yıllar/*Bedri Baykam/İmge Kitabevi/620 s.*

Çeyrek yüzyıl kadar önce, 6 Mayıs 1972'de Ankara'da, siyasal tarihimizde sürekli konuşulacak olan bir olay yaşandı; üç gencin yaşamı darağacında son buldu. Gezmiş, Aslan ve İnan idam edildi! Türkiye için, 68'li yılların birinci perdesinin kapanmasını ifade ediyordu bu tarih. "68'li Yıllar" diye adlandırdığımız, 20. yüzyılı tümden etkileyen dönemi anlatmaya çalışmak, onun taşıdığı anlamı bir sergi, bir yayın, bir törenle yansıtmayı düşünmek, gerçekleştirilmesi olanaksız bir düş... Rüzgardan heykel yapabilir misiniz? Ortada bir gerçek var: Günümüzün yeni kuşağı pek az biliyor. 68'li yılları. 27 Mayıs Devrimi ve Menderes, Zorlu, Polatkan'ın idamından, 1972'de Gezmiş, Aslan, İnan'ın idamına kadar büyük bir zaman dilimini büyüteç altına alıyor bu kitap. İnönü'nün 8 Mayıs 1972'deki istifasını da bu dönemin son noktası olarak kabul etti. Neydi 68? Türkiye'de görülmemiş boyutta kitlselleşen, toplumsal destek bulan bu gençlik hareketi, nasıl oldu da kitlelerden koptu ve marjinalleşti? Perde arkasında dönenler, askerler ve egemenlerin rolü... Hareket içine sokulan "görevliler"... 68'i yok etmeye soyunan ABD ve onun kullandığı ülkücülerin rolü... Dönemin karanlıkta kalan birçok yanını aydınlatan "68'li Yıllar" bilinmesi zorunlu bir dönemi önümüze seriyor.

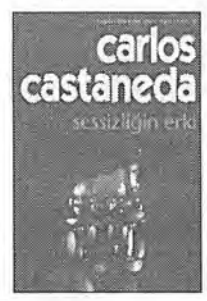

Sessizliğin Erki/*Carlos Castenada/Çeviren: Kaan Peridar/Söz Yayınları/236 s.*

Castenada'nın, şu ana dek en şaşırtıcı kitabı "Sessizliğin Erki", insan ruhunun derinliklerini aydınlatan bir şimşek gibi. Don Juan'ın hayret verici anlatılarıyla, büyücülüğün ve büyünün gerçek anlamları nihayet açıklanıyor. Castenada, benzersiz dehasıyla, tüm bilgeliklerin, güçlerin ve erklerin bizim içimizde olduğunu gösteriyor.

Türk Sinema Tarihi/*Giovanni Scognamillo/Kabalcı Yayınları/564 s.*

1895'te doğuşundan bu yana sinema dünyanın her yerinde insanları büyüleyen, mesaj veren, ağlatan bir sanat, tiyatronun yanında insanlığa ikinci bir ayna oldu. İşte Scognamillo da sinemanın Türkiye'deki tarihine eğilerek, korunmamış, sahip çıkılmamış, kişisel çabalarla yaşatılmayı çalışılmış bir tarih okurun/seyircinin gözleri önüne seriyor. 1896'daki ilk sinema gösterilerinden başlayarak, 1990'lara, günümüze kadar gelen belgeler ve görsel malzemeyle destekli, titiz bir arşiv çalışmasına dayanan bir "antoloji" var okuyucunun elinde. Türk sineması üç dönemde ele alınıyor: 1896 - 1959 arası hazırlık dönemi, 1960 - 1986 arası siyasal ve toplumsal çalkantıların sineması ve 1987 - 1997 arası yani entelektüel filmlerin, Türk sineması diriliyor mu sorusunun gündeme geldiği döneme kadar. Scagnamillo'nun çalışmasını gerçek bir tarih kitabına yaklaştıran en önemli özelliği ise nesnelliği. Yazar, her dönemin ticari ve sanatsal ürünlerini, olumlu ve olumsuz örneklerini yan yana getiren bir yaklaşımla ülke sinemasının bütününe bakıyor. Sonuçta "Türk Sinema Tarihi", sinemanın bugününü anlamak için geçmişi ele alan, geçmişten koparmadan değerlendiren "hakiki" bir antoloji oluyor. Scognamillo kimi zaman sözü dönemin sinemayla ilgilenen yazarlarına bırakarak, okuyucuya gerçek izlenimler de sunuyor. ■

KİTAP ÖDÜLLÜ BULMACA

İLKER MUMCUOĞLU

■		1 E	2 C	3 J	4 B	5 G	6 G	7 F	■		8 J	9 C	10 G						
11 G	12 G	13 G	■		14 G	15 G	16 G	17 B	18 B	19 G	20 C	■							
21 B	22 B	23 J	■		24 F	25 J	26 C	27 A	28 D	■	29 D	30 G							
31 E	32 G	■	33 E	34 H	35 E	■		36 J	37 G	38 B	39 H	■							
40 I	41 B	42 I	■	43 H	44 H	45 H	46 D	47 Ğ		48 I	49 I	50 J							
■	51 D	52 C	53 D	54 C	55 A	56 E	■	57 G	58 E	59 H	60 C								
61 C	62 G	63 C	64 E	■	65 A	66 B	67 G	■	68 F	69 H	70 E								
■	71 C	72 B	73 J	74 B	■	75 D	76 I	77 G	■	■	■	■							

ADI, SOYADI:.....

ADRESİ: .....

.....

Önce aşağıda tanımları verilen sözcükleri bulmaya çalışın ve her bir harfi bir yatay çizgi üzerine gelecek biçimde yazın. Sonra çizgilerin altlarındaki sayılara göre bu harfleri bulmacadaki aynı sayılı karelere aktarın. (Kara kareler iki sözcük arasını gösterir. Bir satırın sonunda kara kare yoksa, bu, sözcüğün alttaki satırın başına sarktığını gösterir).

Bulmaca tamamlanınca, sorulan tanımların karşılığı olan sözcüklerin ilk harfleri yukarıdan aşağıya doğru, bu yıl Cemal Süreya Şiir Ödülü'nü "Yaseminli Mektup" adlı yapıtıyla kazanan şairin adını oluşturacak; bulmaca karelerindeyse, Hera Şiir Kitaplığı'nca yayımlanan aynı şiir kitabından bir alıntı çıkacaktır.

Dikkat: "Ğ/47" harfi ipucu olarak yerine konmuştur.

Tanımlar ve sözcükleriniz:

A. "Vermezse ..., ne yapsın Kel Mahmut" (yalnız ünsüz harflerini yazacaksınız).

55 65 27

B. "Bir dev gibi seviyordu dev./ Ve elleri öyle büyük işler için/ hazırlanmıştı ki devin,/ yapamazdı yapısını/ çalamazdı kapısını/ bahçesinde .../ hanımeli/ açan evin." (Nâzım Hikmet Ran).

74 21 4 38 18 66 17 72 22 41

C. Doğu Anadolu Bölgesi'nin Hakkari bölümündeki bir dağlık kütle.

26 54 20 71 60 52 61 2 63 9

D. Fikret Otyam'ın, "Gide Gide" genel başlığı altında topladığı röportaj kitaplarından birisi.

28 75 53 51 29 46

E. Tüyü olma durumu.

1 56 33 70 64 31 58 35

F. "Ender ..." (Macarların ünlü şairi).

7 24 68

G. "Kim söz ediyor afyon ekiplerinden?/ Afyon. İmgelemdeki büyük çığlık/ ve gayri insani/ bütün gürültüleri durduran/ ve dindiren acıları. Afyon/ De Quincey'in ölüler bilimi/ yüreği dünyayla anlaştıran/ 'Ben bir iç-çekişim' diyen yüreği,/ 'bütün ölümleri öldüm/ sonsuz olan yalnız umutsuzluk'/ ... ..." (Ahmet Oktay'ın "Sürdürülen Bir Şarkının Tarihi"nden).

14 30 6 15 37 77 5 67 11 12 13

57 62 10 32 16 19

H. Sırtında bir kese bulunan canlı.

39 69 45 34 43 44 59

I. "... İntrat" (ağaç arasında anlamına gelen ve Romalıların 22 Martta düzenledikleri Attis şenliğini belirten deyim).

49 48 40 76 42

J. ABD'de, Virginia eyaletinde bir liman kenti.

3 36 23 50 25 73 8

466. sayının çözümü

A. Burgu, B. İyi Bir, C. Reh, D.Öğrenci, E. Mazi, F. Ünsal Oskay, G. Ridge, H. Yargı, I. Ebedi, J. Titanic Battı, K. Muhibbi, L. Ebced, M.Zıddı.

Şiir:

"Babamın ters yüz ceketi gibiydi hayat
Acısı bol bir ağıt gibi dururdu bedenimde -
Hicri İzgören."

466. sayımızdan kitap kazananlar:

Ankara'dan: Ulaş Erol, Özlem Metin, *Antalya'dan*: Turan Özdemir, *Aydın'dan*: Hale Alyürük, *Babaeski'den*: Şenay Yakut, *Balıkesir'den*: Hamdi Kirman, Yusuf Çankaya, *Bolu'dan*: Nilüfer Özsağ, *Bursa'dan*: İsmet Çiçek, Nevin Tezel, *Çorum'dan*: Mervan Eren, *Denizli'den*: Kemalettin Acar, *Edremit'ten*: Cemil Yavuz, *Erzurum'dan*: Pelin Eren, *Fethiye'den*: Neşat Sazak, *İstanbul'dan*: Gülizar Köz, Işınsu Ateş, Fatoş Sunkar, Melike Erdönmez, Devrim Tezel, *İzmir'den*: Özcan Azgın, Metin Süden, *Sakarya'dan:* Nurten Erus, *Salihli'den*: Kenan Duman, *Sivas'tan*: Hicri İzgören

Çölde Bir Kor Yığını / Victor Serge

Bir devrim tanığının hayat şiiri

25 Aralık 1998 tarihli Le Monde gazetesinin kitap ekinde, yayıncı-yazar François Maspero'nun "Victor Serge, Alevin Şairi" başlıklı bir yazısı yayımlandı. Türkçe'de de "Devrimciye Notlar" kitabıyla tanınan Victor Serge'in 256 sayfalık "Çölde Bir Kor Yığını" başlıklı şiir kitabını tanıtan bu yazı, 'hayatı eylem içinde geçmiş devrimci bir aydının umut, sürgün, yalnızlık mücadele'lerini anlatırken aslında çağımızın trajedilerini de aktarıyor. Maspero'nun tam sayfalık yazısından bir özet.

FRANÇOİS MASPERO *

Victor Serge, 1890 yılında Brüksel'de Çar karşıtı bir ailenin oğlu olarak dünyaya gelir. Milliyeti? Rus, Belçikalı, Fransız, Meksikalı? Doğru dürüst formel bir eğitim almamasına rağmen, 15 yaşında Belçika Sosyalist Gençlik Hareketi'ne katılır. Daha çok yayın ve aydınlar çevresinde çalışır. *"Nereye gideceğiz, ne olacağız, korkunç bir mücadele etme isteği var, müthiş bir ihtiyaç bu, kentten ve kaçışı olmayan hayattan kaçmak... Bize bir kural gerek: Gerçekleştirmek ve kendini vermek: Yani olmak!"* diye yazan Serge, 20 yaşında Paris'te anarşist akımın göbeğinde bulur kendini. 'L'Anarchie' dergisinin yayın yönetmeni *"Gergin bir şekilde farklı yaşamak istiyorum"* diye betimliyor o zamanki iradesini. Bir süre sonra anarşist arkadaşlarının çılgın ve kör şiddet eylemlerini kınıyor ve kendisi bu eylemlerin hiçbirine fiilen katılmadığı halde, Fransız adaleti tarafından 'Anaşist çetenin beyni' olmakla suçlanarak beş yıl hapis cezasına çarptırılıyor. Meaux hapishanesinde geçen bu ilk tutukluluk döneminin ürünü ilk romanı 'İnsanlar Mapusta' yayımlanıyor. 1917 yılında tahliyesinin ardından Barselona'daki anarşist ayaklanmaya katılıyor. *"Ortak kadere katılma ihtiyacını ben hep hissettim, bu da benim en derin saiklerimden biri oldu."* Katalonya'daki ayaklanma 1917 Ağustosu'nda yenilgiyle sonuçlanınca Serge, Bolşevik İhtilali'nin hazırlandığı Petrograd'a gidiyor. Bakunin ve Kropotkin gibi anarşist önderlerin kurduğu örgütlere giriyor. Kuşatılmış Bolşeviklerin emrinde çalıştıktan sonra 3. Enternasyonal'in sekretaryasında görev alıyor. Burada Zinoviev'in kariyerist ve bürokratik tutumunu görüyor: *"Devrim yolunda kesinlikle kariyer yapmamaya karar verdim ve ölüm tehlikesini atlattıktan sonra yeni rejimin iç kötülüklerine karşı mücadele edenlerin safına geçtim."* Serge bu dönemde hem Sovyetler'de hem de tüm dünyada yoğun ve yaygın bir yayıncılık faaliyetine başlıyor. Lenin ve Troçki'nin eserlerinin yanı sıra Mayakovski ve Şolohov gibi yazarların kitaplarını çeviriyor. Sovyetler'de 1918 yılında siyasi polis teşkilatı Çeka'nın kurulmasına şiddetle karşı çıkıyor. Tüm bu 'iç kötülüklere' karşı duruşundan Serge'in ılımlı bir sosyal demokrat olduğu sanılmasın. Çünkü o Beyaz Rusların ve emperyalistlerin Sovyetleri kuşatan saldırılarına karşı terör uygulanmasını savunuyor, ama *'Bolşevik hükümete karşı, gerçek Bolşeviklerin safında yeni rejime karşı mücadele ediyor.'* Cronstadt döneminde yani solcu muhaliflerin tasfiye edildiği günlerde şair Mayakovski, Serge'e *'Bir gün beynime bir kurşun sıkacağım. Bunların hepsi pis herifler'* diyor. Nitekim bir süre sonra yani 1924'te Lenin ölüyor, Mayakovski de yaşamına son veriyor, Blok kendini ölüme teslim ediyor, intihar kervanına takılan bir başkası da Essenin. Umutsuzluk, Serge'in mücadele umudu haline geliyor. Troçki'nin başını çektiği sol muhalefetle birlikte Stalinciliğin kök salmasına karşı çıkıyor. 1928 yılında, yargısız infazlar yerine hukuk mahkemeleri önerdiği gerekçesiyle altı haftalığına cezaevine giriyor. 1929'da Panait İstrati'yle dostluk kuruyor. Ve devrimin saptırılmasına karşı çıktığı, 'Bir Başka Aleve Doğru' başlıklı romanı yazıyor. 1933 yılında sorgusuz sualsiz, yargısız duruşmasız Sibirya'da bir toplama kampına, Orenburg'a sürgüne gönderiliyor. Üç yıllık korkunç bir sefalet... Georges Duhamel, Henri Poulaille gibi Fransız aydınlarının de teğiyle kurtuluyor kamptan. Aragon'la Henri Lefevbre karşı çıkıyor, Romain Rolland ile Andre Malraux kuşkulu, Paul Nizan ise sessiz kalıyor bu kampanyada. Paris'e gelen Serge, Katalanya'daki P●UM'a (Birleşik Marksist İşçi Partisi'ne) katılıyor. Bu arada 4. Enternasyonal'i kurduğu için Troçki'yle yolları ayrılıyor. Bu dönemde hem Stalinciliğin kurbanı arkadaşlarını kurtarmak için hem de yaklaşan Nazi tehlikesine karşı yoğun etkinliklerde bulunuyor. Bu arada yakın dostlarından Walter Benjamin intihar ediyor, Hilferding de Nazilerce yakalanıyor. Serge bu kez Meksika'nın yolunu tutuyor, ama orada da rahat yok. Hem Amerikalılar hem de Meksika Komünist Partisi'nin saldırılarını göğüslemek zorunda kalıyor. "Affetmeyen Yıllar" ve "Bir Devrimcinin Anıları" başlıklı en önemli kitaplarını bu dönemde yazıyor: *"Ufuktaki bulutlara rağmen gelecek bence birçok olanakla dolu. Tutku, acı deneyimler, benim de dahil olduğum militan kuşağın hataları önümüzdeki yolu aydınlatabilir. Bu mücadelenin vazgeçilemeyecek çok önemli bir şartı var: Bireyi ortadan kaldırmayı tasarlayan sistemlere karşı insanı savunmaktan vazgeçmemek"* 1947 yılında büyük bir entelektüel zenginlik ve büyük bir maddi yoksunluk içinde yaşama veda etti. Budacı bir rahip miydi yoksa Gramsci'nin tanı ladığı türden organik bir aydın mı?

"İnsanoğlu dinliyor, nane içerken, hatırlıyor beş parasız kaldığını / Ama umurunda değil ki / Mühim olan mesele, bu gece / Sürekli devrim hakkındaki yedinci tezi yazmak..."

Ayrıntılı ve açıklayıcı dipnotlarla yayımlanan şiir kitabı aslında Victor Serge'in öznel bir biyografisi. Üstelik de şiirin elvermesi sayesinde hisli bir biyografi. Şiirlerde Brüksel'den Paris'e, Barselona'dan Petrograd'a, Meksika'dan Sibirya'ya kadar tüm devrimlerin, ayaklanmaların, baskıların, kıyımların, haksızlıkların, örgütlenmelerin, partilerin, devrimci önderlerin, devrimci aydınların fotoğrafları var. Serge'in çöldeki kor yığını bu yüzyılın sonunda, gece yarısı önümüzü aydınlatıyor hâlâ... ■

Pourun braiser dans un désert/Victor Serge/Bassac, 256 s. 150 FF

(*) Çeviren: Ragıp Duran

AKSOY YAYINCILIK

En iyiler bu setlerin içinde!

Bu kitaplara taksitle sahip olmak ister misiniz..?

Tarihe ışık tutan10 kitap!

TARİH DİZİSİ

1- TEMEŞVARLI OSMAN AĞA
2- AHMET AĞA'NIN VİYANA KUŞATMASI GÜNLÜĞÜ
3- ERTUĞRUL FİRKATEYNİ FACİASI
4- EGE'DE KURTULUŞ SAVAŞI BAŞLARKEN/ HASAN TAHSİN
5- KÖSEM SULTAN
6- MEVLANA VE MEVLEVİLİK
7- TURGUT REİS/ MALTA KUŞATMASI VE SON SEFER
8- HAREM'DE BİR İTALYAN
9- BİR KADIN GEZGİN TİNAYRE'NİN ANILARI
10- NUTUK

Nutuk
Kitap+CD-ROM

Türkiye'nin önde gelen tarih yazarı Cemal Kutay'ın, geçmişten günümüze ışık tutan 8 kitabı!

Cemal Kutay Dizisi

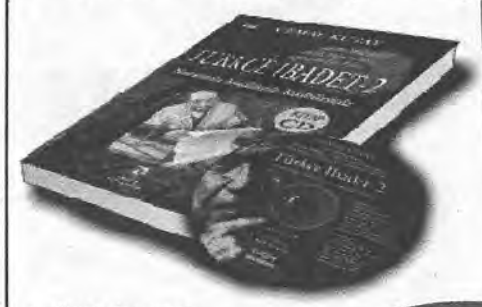

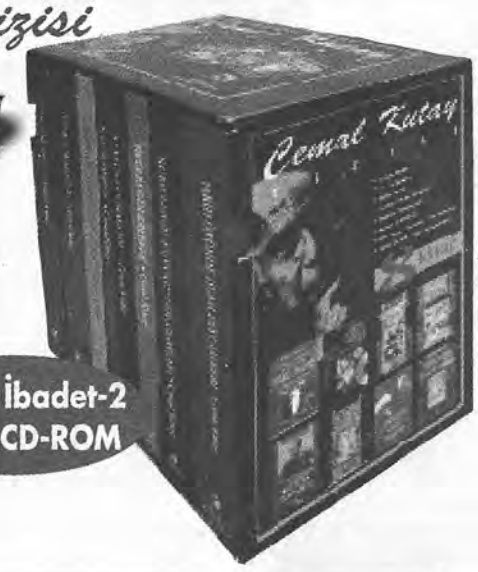

1- TÜRKÇE İBADET/1
2- TÜRKÇE İBADET/2
3- TARİHTE TÜRKLER, ARAPLAR
4- SAHTE DERVİŞ
5- ATATÜRK OLMASAYDI
6- NELERE GÜLERLERDİ
7- KURTULUŞUN "KUVVACI" DİN ADAMLARI
8- TARİH ÖNÜNDE İSLAM PEYGAMBERİ

Türkçe İbadet-2
Kitap+CD-ROM

İlköğretim çocukları için, eğitici ve öğretici süper set!

Yalnızca İngiltere'de bir yılda 1.850.000 adet sattı!

EĞİTİM Dizisi

1- SESSİZ DOSTUMUZ BALIK
2- AFACAN DOSTUMUZ KEDİ
3- SADIK DOSTUMUZ KÖPEK
4- MARATONCU DOSTUMUZ TAVŞAN
5- KÜÇÜK KUKLACI
6- KÜÇÜK PALYAÇO
7- KÜÇÜK HOKKABAZ
8- KÜÇÜK SİHİRBAZ
9- KÜÇÜK AKROBAT
10- KÜÇÜK OYUNCU
11- HAYDİ OYUNCAK YAPALIM
12- HAYDİ RESİM YAPALIM
13- HAYDİ YEMEK YAPALIM
14- HAYDİ KES-YAP

Okul öncesi çocuklar için 10 kitaplı süper set!

İLK KİTAPLARIM

1- UÇUÇBÖCEĞİ
2- ELMA
3- YUMURTA
4- KEDİ
5- RENKLER
6- YERYÜZÜ VE GÖKYÜZÜ
7- KÖPEK
8- KUŞLAR
9- BEBEK
10- BALIK

Bir yılda tüm dünyada 50 milyon sattı!

Dünya klasiklerinden 24 masal

"MAXI" ÇOCUK KİTAPLARI MASAL DİZİSİ

1-PAMUK PRENSES
2-KÜLKEDİSİ
3-BREMEN MIZIKACILARI
4-DENİZCİ SİNBAD
5-KIRMIZI BAŞLIKLI KIZ
6-JAK'IN FASÜLYE AĞACI
7-PARMAK ÇOCUK
8-PİNOKYO

8 kitap
24 masal

7-14 yaş çocuklar için eğlenceli, eğitici öykü kitapları

1- MİNİ OKULA BAŞLIYOR
2- MİNİ'NİN SEVİMLİ KEDİSİ
3- MİNİ'NİN CİCİ DEDESİ
4- EN BÜYÜK MİNİ
5- MİNİ'NİN YILBAŞI ARMAĞANLARI
6- MİNİ MASKELİ BALODA
7- MİNİ KAYAKTA
8- DEDEKTİF MİNİ
9- MİNİ YAZ TATİLİNDE
10- CESUR MİNİ
11- MİNİ KÜÇÜK ANNE

Mini'nin Serüvenleri

Yaşanmış gerçek öyküler ve komik olaylar...

Anti-Stres Dizisi

5 KİTAP

1- EN KOMİK HASTANE ÖYKÜLERİ
2- YAŞANMIŞ SIRADIŞI AŞKLAR
3- DESTEKSİZ BALIKÇI MAVALLARI
4- DUYULMAMIŞ NANKÖR KEDİ ÖYKÜLERİ
5- ÇILGIN KÖPEK ÖYKÜLERİ

İSTEK KUPONU

Adı, Soyadı:

Ev Adresi:

İş Adresi:

Ev Tel: İş Tel:

Aşağıda işaretlediğim setlere sahip olmak istiyorum.

- ☐ Tarih Dizisi
- ☐ Cemal Kutay Dizisi
- ☐ Eğitim Dizisi
- ☐ İlk Kitaplarım Dizisi
- ☐ "Maxi" Masal Dizisi
- ☐ Mini'nin Serüvenleri
- ☐ Anti Stres Dizisi

İSTEME ADRESİ:

Set satışları için Türkiye Genel Dağıtımı:
Kök Yayıncılık Ltd. Şti. Merkez: Konur Sk. No:8/6 Kızılay/Ankara, Tel.: (0312) 425 69 77 Faks: (0312) 417 34 71,
İstanbul Böl. Müd.: Otello Kamil Sk. No: 5/22 Gayrettepe/İstanbul, Telefaks: (0212) 288 65 53, **İzmir Böl. Müd.:** Ziya Gökalp Bulvarı No: 27/6 Alsancak/İzmir, Telefaks: (0232) 422 14 37

Kök Yayıncılık

AKSOY YAYINCILIK

Aksoy Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş. Aytar Cad. F. Ebcioğlu Sok. 25/1-2 80600 - 1. Levent/İstanbul
Tel.: (0212) 284 90 41 - 42 Faks: (0212) 284 84 37